

CRUX

2 • 2006

.MK80

CRUX 2/2006

- 2 Päätoimittajan kirjoitus
- 3 *Jukka Huttunen*: Mihin kirkko tarvitsee ammattilaittoja?
- 11 *Kaisa Rauma*: Oman työn korostaminen
- 13 *Mikael Helenelund*: Musiikinopettajista pikakoulutuksella kantoreita?
- 14 *Miika Miettunen*: Luonnoksia perheen teologiasta
- 16 *Marja-Leena Karjula*: Teoston keräämät korvaukset hyödyttävät musiikin tekijöitä
- 17 *Esko Jossas*: UPJ5 - Palkkaus uudistuksen aikataulua muutettu
- 18 Papiston päivät 2006
- 24 *Annikki Marjala*: Kotipihalta erämaahan
- 25 *Kari Kopperi*: Koulutuspolku kaikille
- 30 Diakoniatyöntekijöiden Liiton järjestösihteeri Asta Turtiainen
- 31 *Kalervo Salo*: Naisen pappisvirka – joidenkin seurakuntien ongelma?
- 33 VeisuuAstia – unelmasta tuli totta
- 36 *Sakari Vilpponen*: Virsi valloillaan Lakeuden Ristissä
- 40 *Tuula Muinonen*: Kanttorien työhyvinvointi – kunnolliset työolot rakennetaan yhteistyöllä
- 42 *Markku Kilpiö*: Virsisiltoja yli Itämeren
- 44 *Juha Pibkala*: Vie virsi maailmaan
- 46 *Birgitta Sarelin*: Två hundraårsjubilerande svenska psalmförfattare
- 50 *Osmo Jämsä*: Irti anemiasta
- 52 *Anne Schroderus*: Taide ja eheytyminen
- 56 Tekstin ääressä

Koulutuspolku kaikille

Miltä näyttää Kirkon koulutuskeskuksen suunnitelma koulutuspolusta, jonka rakenne on sama kaikille kirkon ammattiryhmille? Kari Kopperi kirjoittaa aiheesta s. 25.

Valtakunnalliset kanttoripäivät järjestettiin Seinäjoella

Lue enemmän päivien annista s. 35 – 48.

Naisen pappisvirka – joidenkin seurakuntien ongelma?

Piispainkokouksen asettama työryhmä, joka keskittyi johtamiseen, työyhteisöjen, työterveyden ja työhyvinvoinnin kysymyksiin on saanut mietintönsä valmiiksi. Lue enemmän mietinnön sisällöstä ja piispainkokouksen päätöksistä s. 31.

Luonnoksia perheen teologiasta

Miika Miettunen kirjoittaa Perheen teologiasta kirjoitussarjassa Ajan kuvia s. 14.

Kannessa kanttorit Johanna Ojala, Maria Väinölä, Jukka Hassinen.

Päätoimittaja

Stina Lindgård
(09) 150 2466
stina.lindgard@akiliitot.fi

Toimitussihteeri

Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Faksi (09) 148 5875
Sähköposti:
heli.meinola@akiliitot.fi

Kustantaja

Suomen Kirkko-Mediat Oy, Helsinki

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miika Heikinheimo, kappalainen
Maria Heinonen, diakoni
Jaana Turunen, kanttori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasiihteeri
Ulla Savonen, kappalainen
Miia Seppänen, seurakuntapastori
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry.

Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto:

Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 750 €
	1/1	975 €
	1/2	515 €
	1/4	285 €
	1/8	160 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

Päätoimittajalta

Valtakunnalliset kanttoripäivät järjestettiin Seinäjoella 7. - 9. helmikuuta 2006. Päivien teemana oli "Päästä virsi valloilleen".

Päivillä oli jälleen runsaasti ohjelmaa. Cruxin tämän numeron teemasivuille on koottu päivien aikana pidettyjä esitelmiä ja puheita.

Piispa Pihkalan päätösjuhlassa pitämä puhe "Vie virsi maailmaan" löytyy lehdestä, samoin Sakari Vilpposen yleiskirjoitus päiviltä. Markku Kilpiö kirjoittaa virsikirjojen juhlasta ja Birgitta Sarelin esittelee kaksi ruotsalaista virsien sanoittaja pappia ja heidän tuotantoaan. Tuula Muinonen kirjoittaa työhyvinvoinnista.

Työhyvinvointi on tärkeä asia, ja se liittyy olennaisesti kokemukseemme työn mielekkyydestä. Fyysinen työympäristö ja työyhteisön ilmapiiri ovat asioita, jotka vaikuttavat työhyvinvointiin. Kun ne ovat kunnossa, voimme rauhassa keskittyä hoitamaan tehtäviämme.

Pappien pastoraalikoulutus on hyvä esimerkki kirkollisen kentän koulutuspolusta. Sen ohella koulutuspolkuajattelua on hyödynnetty mm. kanttorien henkilöstökoulutuksessa. Kari Kopperi kertoo artikkelissaan Koulutuspolku kaikille kirkon henkilöstökoulutuksen uusista tuulista, koulutuspolkuajattelun laajentamisesta koskemaan kaikkia kirkon ammattiryhmiä.

Lehdessä on myös muita mielenkiintoisia juttuja. Ajan kuvia kirjoitussarjassa Miika Miettunen keskittyy perheen teologiaan. Lukijat ovat myös toivoneet artikkeleita, joka käsittelee tekijänoikeusmaksuja. Artikkelini on nyt luettavissa tässä lehdessä.

Toivoisin enemmän vuorovai-
kutusta lehden lukijoiden ja tekijöiden välille. Siispä, jos mielessäsi on aihe tai asia, jota haluaisit käsiteltävän Cruxissa, ota meihin yhteyttä. Katsotaan olisiko siitä jutun aiheeksi.

Hyvää kevättä!

Stina Lindgård
päätoimittaja

Mihin kirkko tarvitsee ammattiliittoja?

Moni ammattiliitoissa aktiivisesti toimiva kirkon työntekijä hörsti korviaan arkkipiispan piispanvihkimyspuheen kohdassa, jossa ammattijärjestöt mainittiin: "... työolosuhteista kantavat huolta myös ammattijärjestöt."

Ei liene ihan tavallista, että piispanvihkimysten puheissa ammattijärjestöjä edes mainitaan. Luulematta liioja tuon sivulauseen merkityksestä, tuntui hyvältä, että ammattijärjestöt ovat "pöydän ääressä". Emme edusta kirkossakaan pikkutekijää, vaan tahoa, jota halutaan kuunnella. Niin haluan uskoa.

Ammattiliittoja tarvitaan valvomaan jäsentensä etuja. Se on ammatillisen järjestäytymisen perusta. Ja sitä se on myös kirkon alan ammattiliitoissa. Myös kirkossa – niin vaikeaa kuin sen tunnustaminen joskus puolin ja toisin tuntuu olevankin – on olemassa luova jännite työntekijöiden ja työnantajan välillä. Tarkastelemme kirkon työtä eri näkökulmista. Jännitteessä ei ole mitään lähtökohtaisesti pahaa. Tärkeää vain on, ettei jännite muutu luovasta haitalliseksi. Sellaiseksi se voi muodostua, jos ei ole aidosti halua löytää alueita, joissa erilaiset näkökulmat kohtaavat ja jopa yhtyvät.

Ammattiyhdistystoiminta on pohjimmiltaan yhteistyötä; ammattikunnan sisäisen yhteistyön lisäksi tarvitaan yhteistyötä muiden työntekijäryhmien ja ennen muuta työnantajan kanssa. Kirkkokin tarvitsee ammattiliittoja järjestäytyneen yhteistyön tekemiseksi työntekijöidensä kanssa. Yhteistyön paras

tulos on sopimus. Siihen kannattaa molempien pyrkiä. Sopimus syntyy silloin, kun erilaiset näkökulmat kohtaavat riittävästi toisensa. Mitä paremmin työntekijät ovat järjestäytyneet, sen helpompaa kirkko-työnantajankin on asioista sopia.

Akavalaiselle ammattiyhdistysliikkeelle on aina ollut tärkeää ammatillisuuden korostaminen ja ammatillisten kysymysten esillä pitäminen. Kirkon liitoilla se on ollut niiden toiminnan keskeinen osa. Ammatillisuuden eteen työtä tekevä ammattijärjestö on varmasti kirkolle merkittävä yhteistyökumppani. Juuri ammatillisuuden edistämiseksi on helppo löytää yhteisiä näkökulmia. Erilaiset ammattikuntien valtakunnalliset päivät on usein toteutettu yhdessä kirkon eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö on aina ollut hyvää ja tuloksia antavaa. Mutta kannattaako hyvään tilanteeseen vain tyytyä? Olisiko eri tasoilla yhä rohkeammin ja luovemmin kysyttävä, miten voisimme syventää yhteistyötämme? Millä tavalla voisimme mennä yhteistyössä eteenpäin kaventamatta kumppanien erilaisia lähtökohtia?

Kun ammattiliitot korostavat yhteistyötä kirkon kanssa, on turha toivoa/pelätä, että muutomme kiltteiksi sylikoiksi. Hyvän yhteistyökumppanina ammattiliiton tulee pysyä tehtävässään: haukkua tarvittaessa kilttiä sylikoiraa terävämällä äänellä sortumatta kurittomaan räksyttämiseen. Sen tulee valvoa tiukasti jäsenistönsä etua ja paljastaa valppaasti työn epäkohtia ja vaatia niihin parannuksia. Sellaista ammattiliittoa ainakin itse haluan olla rakentamassa. Sellaisesta ammattiliitosta on kirkollekin hyötyä.

Mitä liitoilta voidaan odottaa? Uskottava ammattiliitto tarvitsee ennen muuta jäseniään. Tarvitsemme sekä "sponsorijäseniä", jotka näkevät tehtäväkseen pitää liittoja jäsenmaksullaan ja vaalilipullaan yllä. Mutta tarvitsemme myös jäseniä, jotka ovat valmiita antamaan aikaansa niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin yhteiseen hyvään.

Liittojen kannanottojen tulee olla selkeitä ja yhdessä laadittuja. Siinä liittojen päättäjät ja toimihenkilöt ovat tärkeässä asemassa, mutta uskottava, vaikuttava ja voimakas ammattiliitto muodostuu aina ennen muuta aktiivisista jäsenistään. Siksi olen oman liittoni äskeisten vaalien äänestysaktiivisuudesta surullinen ja huolissani.

Jukka Huttunen
Pappisliiton puheenjohtaja

AKI förmån på Åland

Ny förmån för dem som är medlemmar i Kantor-organistförbundet och i Prästförbundet.

AKI har slutit avtal med Akava - Åland r.f. som träder i kraft omedelbart.

De på Åland bosatta medlemmarna kan kontakta Akava - Åland i alla ärenden som rör tjänste- eller arbetsförhållande. Akava - Åland kan ge rådgivning i olika avtalsfrågor t.ex. i fråga om semesterar eller uppsägningstider.

På Akava - Åland är de säkrast anträffbara vardagar mellan kl. 9 - 14.30 tfn. 018-163 48 eller per e-post. akava-a@aland.net.

Finlands Svenska Prästförbunds årsmöte

Finlands Svenska Prästförbund r.f. samlas till årsmöte torsdag 30.3. kl. 13.00 i Nordens Institut i Finland, Kajsaniemigatan 9. På föredragningslistan finns förutom sedvanliga årsmötesärenden också en stadgeändring.

Efter mötet deltar vi i seminariet Vem ska trösta prästen? Om prästen i norsk litteratur och i den finländska verkligheten kl. 14.30. Karin Hakalax, bibliotekarie verksam i Norge, lyfter ut den plötsligt så populära prästen ur den norska litteraturen och prästerna Ann-Sofi Storbacka och Maria Sundblom lyfter sen in den i den finländska verkligheten tillsammans med alla er andra som kommer till Kajsaniemigatan 9 då. Alla är varmt välkomna!

Kom också redan nu ihåg att boka plats i almanackan för årets teologdagar, som hålls 16. - 17.10.2006 i Helsingfors i anslutning till Papistons påvärd under temat Kroppens glädje".

Haettavana Pappisliiton apurahaa 10.000 euroa

Pappisliiton hallitus julistaa kolmannen kerran haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 10.000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työlämäjäs.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset ulottuvuudet. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa.

Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan/kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei siis lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan myöntämisvuoden toukokuun loppuun mennessä (31.5.2006). Hallitus päättää apurahojen myöntämisestä syyskuussa 2006. Apurahojen käyttämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2006 - 2008). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemislomakkeita saa AKI-liittojen toimistosta ja Pappisliiton kotisivuilta (www.pappisliitto.fi). Lisätietoja tarvittaessa antaa AKIn apulaistoiminnanjohtaja Stina Lindgård, puh. 09-150 2466.

Kenestä Vuoden pappi 2006?

Pappisliiton hallitus on päättänyt, että myös vuonna 2006 nimitetään Vuoden pappi, jonka julkistaminen tapahtuu Papiston päivillä 17.10.2006.

Hallitus käsittelee ehdotuksia tulevan touko-, elo- ja syyskuun kokouksissaan.

Entiseen tapaan liiton alueellisten tai muilla perusteilla järjestäytyneiden alaosastojen toivotaan tekevän ehdotuksia Vuoden papiksi. Myös opiskelijajärjestöt saavat ensimmäistä kertaa tehdä ehdotuksia. Yksittäinen jäsen voi myös tehdä ehdotuksia alaosaston tai hallituksen jäsenen kautta.

Alaosastoille ja opiskelijajärjestöille lähetetään kirje asiasta maaliskuun vaihteessa. Kirjeessä on tarkemmat tiedot Vuoden pappi 2006 -kriteereistä. Valintakriteerit ja ohjeet julkaistaan myös liiton kotisivuilla.

Kirjalliset, perustellut esitykset toimitetaan AKI-liittojen toimistoon osoitteella Rautatieäisenkatu 6, 00520 HELSINKI tai sähköpostitse osoitteella tuula.anttonen@akiliitot.fi.

Ehdotusten tulee olla perillä 5.5.2006 mennessä.

Alustus ja keskustelutilaisuus

Epäasiallinen kohtelu työelämässä

Aika: Maanantai 24.4.2006 klo 17.00 - 20.15
Paikka: Hotel Arthur, Vuorikatu 19, 00100 HELSINKI

Alustajat: Ari Kiiras, johtava lakimies, Insinööriliitto IL ry, YTN asiamies, Helena Lamponen, lakimies, Akavan Erityisalat ry

Kommenttoija: Marjatta Pitkänen, työelämäasiamies, OAJ, JUKO

Aihealueena:

- Epäasiallisen kohtelun eri muodot, työpaikkakiusaaminen, syrjintä, työpaikkahäirintä, kohteena työntekijä/työnantaja
- Epäasiallinen kohtelu YT-neuvotteluiden ja irtisanomisten yhteydessä, vanhojen työsuhteiden uudelleenhakumenetellyissä jne.
- Miten menetellä, jos joutuu kohteeksi, oikeussuojakeinot, muut vaikutusmahdollisuudet
- Ristiriitatilanteiden hoitaminen työpaikkatasolla

Asiantuntijat kertovat käytännössä havaitsemistaan ylempiin toimihenkilöihin kohdistuneista epäasiallisen kohtelun muodoista ja antavat käytännössä koettuja ohjeita niistä selviytymiseen.

Tilaisuus esittää kysymyksiä ja kommentteja.

Kahvi ja kahvileipä

Lisätietoja: AKAVA Uusimaa, Työllisyys ja elinkeinot -työryhmän pj. Timo Mäkilä, gsm 050 552 5598.

Ilmoittautumiset 3.4. - 13.4. 2006 AKAVA Uudenmaan aluetoimistoon aluetoimikunta@uusimaa.akava.fi, puh. 020 7489 432. Emme voi ottaa huomioon ennen 3.4.2006 tehtyjä ilmoittautumisia, joten muista merkitä kalenteriisi myös ilmoittautumisen alkamisajankohta. Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

Tilaisuus on avoin kaikille AKAVAn jäsenjärjestöjen jäsenille. Mainitse ilmoittautuessasi, mihin jäsenjärjestöön kuulut.

Tervetuloa!

Erityiskoulutettujen työttömyyskassan puhelinpalveluajat muuttuvat

Työttömyyskassan puhelinpalveluaika on 1.3.2006 lukien maanantaista torstaihin kello 12 – 15.
Työttömyyskassan puhelinnumero on vanha tuttu (09) 7206 4343.

Diakonia-työntekijöiden Liiton nettisivut uudistuvat!

Liittomme nettisivut uusitaan kuluvan vuoden aikana. Kerro meille, mikä vanhoissa sivuissa on ollut toimivaa ja mitä haluaisit uusilta sivuilta löytyvän.

Palautetta voit lähettää osoitteeseen asta.turtiainen@dtl.inet.fi.

Pohjoismaiset Diakoniapäivät 17. - 20.8.2006

Pohjoismaiset Diakoniapäivät, aiheena Diakonins riktning, järjestetään Lärkkullassa Karjaalla 17. - 20.8. 2006.

Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet löytyvät osoitteesta www.evl.fi/nordim.

Huom. Ilmoittautumisaikaa 30.3.2006 asti!

Liittojen uudet jäsenet

Suomen Kanttori-urkuriliittoon on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt kolme henkilöä.

Suomen kirkon pappisliittoon on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt 20 henkilöä, maisterijäseneksi neljä henkilöä ja opiskelijajäseneksi 26 henkilöä.

Diakoniatyöntekijöiden Liittoon on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt 14 henkilöä ja opiskelijajäseneksi 11 henkilöä.

Korjaus Cruxiin 1/2006

Vapaalla jutusta oli valokuvaajan nimi jäänyt pois. Mari Torri-Tuominen valokuvan on ottanut valokuvaaja Ilari Kähkönen. Valittamme tapahtunutta.

VirsiVisa 2006 – 2007

Peruskoulujen kolmannen ja neljännen luokan oppilaille suunnattu virsituntemusta ja virsilaulua edistävä VirsiVisa käynnistyy syksyllä 2006.

Tavoitteena on, että VirsiVisaan valitut virret opitaan laulamaan ja virsikirjaan tutustutaan monipuolisesti. Edellinen valtakunnallinen VirsiVisa toi merkittävän ulottuvuuden 360 koululuokan ja paikallisseurakunnan väliseen yhteistyöhön.

Koululaitoksella on aina ollut erityisen merkittävä tehtävä virsikasvatuksessa. Taitavien kasvattajien otteessa lapset ovat saaneet kosketuksen suomalaiseen kristilliseen kulttuuriperintöön, jossa virsi on ollut keskeisessä asemassa. Peruskoulun uuden opetussuunnitelman perusteet antavat tähän luon-

tevan mahdollisuuden sekä musiikin- että uskonnonopetuksen puitteissa.

Moniarvoisen yhteiskuntamme tärkeä kysymys on, miten koulujen virsikasvatusta tuetaan. VirsiVisa luo siltaa seurakuntien ja koulujen väliseen yhteistyöhön. Yhteistyökumppanuuteen kutsutaan erityisesti seurakuntien kanttorit, muut koulutyöstä vastaavat työntekijät, peruskoulujen luokanopettajat sekä musiikin- ja uskonnonopettajat.

Seurakuntia informoidaan VirsiVisasta ja pyydetään ottamaan yhteyttä kouluihin. Mikäli seurakunnasta ei oteta yhteyttä kouluihin, koulut voivat olla aktiivisia seurakuntaan päin.

Peruskoulun kolmannen ja neljännen luokan oppilaille lukuvuonna 2006 - 2007

- * VirsiVisalla halutaan innostaa koululaisia virsien laulamiseen ja tukea sekä edistää virsikasvatusta koulun ja seurakunnan yhteistyönä
- * Virsien opettelu koulussa alkaa syksyllä 2006
- * VirsiVisa koulussa tammikuussa 2007
- * VirsiVisa seurakunnassa helmikuussa 2007
- * VirsiVisa hiippakunnassa maaliskuussa 2007
- * VirsiVisan finaali toukokuussa 2007

TIEDUSTELUT:

Musiikkisihteeri Kaija Eerola
puhelin (09) 6877 4512, 0400 4703 75
faksi (09) 6877 4545
kaija.eerola@kolumbus.fi
www.evl-slk.fi

Arktinen urkufestivaali Tornionlaaksossa

Tulevana kesänä järjestetään kolmatta kertaa pohjoinen urkufestivaali Övertorneålla ja Ylitorniolla. Ensisijaisena tavoitteena on edesauttaa Ruotsin ja Suomen nuorten urkureiden sekä ruotsalaisten ja suomalaisten urkupedagogien kohtaamista ja näin synnyttää synergiaetuja koulutukseen ja tuleviin työtehtäviin. Pohjoismainen perspektiivi korostuu tänä vuonna laajemminkin, kun kurssille osallistuu myös osanottajia Islannista ja mahdollisesti Pohjois-Norjasta.

Korkeatasoiset urkukonsertit ja urkujen soiton koulutustapahtuma lisäävät myös matkailuelinkeinon volyymia ja kulttuuritarjontaa. Tapahtuman kautta etsitään yhteyksiä urkumusiikin ja paikallisen musiikkikulttuurin välillä. Tulevaisuuden tavoitteena on synnyttää uutta urkumusiikkia tilaus-sävellysten tai sävellyskilpailun muodossa.

Tapahtuman vastaavina toimivat Övertorneån muusikot puheenjohtaja, urkuri **Katrin Meriloo** ja sihteeri, vt. kanttori FT **Marja Mustakallio**.

MONIPUOLINEN SISÄLTÖ

Urkukurssien opettajina toimivat **Jaana Ikonen** Si-belius-Akatemiasta ja **Markus Wargh** Luulajasta. Opiskelijat valmistavat lounaskonsertin ja osia juh-lajumalanpalvelusmusiikista. Matarengin kirkossa Övertorneålla on Ruotsin vanhimmat käytössä olevat vuonna 1999 restauroidut urut. Kurssin opettajat pitävät omat konserttinsa näillä uruilla. Lasten-

konsertissa esiintyvät duo Marco Makarooni (lyömäsoittaja **Jon Burmeister**) ja Katariina Karamelli (urkuri **Katrin Meriloo**). Aavasaksan Kruununäytämöllä kuullaan Händelin urkukonserttoja soitinyhtyeen kokoonpanolla ja digitaaliurilla esitettynä. Jalkioklavikordikonsertti pidetään perinnetalossa Ylitornilla ja kaksi saunalautturisteilyä "Water Music" järjestetään Suomen ja Ruotsin välisellä Tornionjoella.

POHJOISKALOTTIALUEEN YHTEISTYÖTÄ

Kolmannen festivaalin jälkeen ryhdytään tapahtumaa vakiinnuttamaan. Aikaisemmat kokemukset festivaalista ovat onnistuneita ja rohkaisevia. Koulutustapahtuman uskotaan herättävän yhä enemmän kansainvälistä kiinnostusta ja muodostuvan Pohjoismaisten urkumusiikin ammattilaisten, harastajien ja ystävien yhteiseksi kesäiseksi kohtaamiseksi.

Myös Luulajan ja Oulun hiippakuntien välillä yritetään luoda yhteistyötä tapahtuman kautta. Järjestäjät kutsuivat hiippakuntakanttorit **Ewerth Richardssonin** ja **Anja Hyyryläisen** yhteiseen neuvotteluun, joka pidettiin tammikuun lopussa Övertorneålla.

Anja Hyyryläinen
Oulun hiippakuntakanttori

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPISLIITTO
www.pappisliitto.fi

Ilmoittautuminen Papiston päiville alkaa.

Kenestä Vuoden pappi 2006?

Haettavana Pappisliiton apurahaa.

Kirkollisen johtamisen foorumin 1. - 2.2. antia.

AKIn, Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton valtuustojen vaalien tulokset

AKIn, Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton valtuustojen vaalit toimitettiin 13.2.2006.

Kanttori-urkuriliiton valtuustossa on 12 paikkaa ja Pappisliiton valtuustossa 28 paikkaa. Jäsenliittojen valtuustojen jäsenet muodostavat AKI-valtuuston, jossa paikkoja on yhteensä 40.

Äänioikeuttaan Kanttori-urkuriliiton vaalissa

käytti 302 henkilöä, äänestysprosentti oli 31. Pappisliiton vaalissa äänioikeuttaan käytti 1 060 henkilöä, äänestysprosentti oli 32.

Valtuuston toimikausi on 2006 - 2009 ja ensimmäinen kokous pidetään Tampereella 16. - 17.5.2006.

Valituiksi tulivat liitoittain ja hiippakunnittain seuraavat ehdokkaat (suluissa vertausluku ja henkilökohtainen äänimäärä).

Suomen Kanttori-urkuriliitto r.y:n valtuuston jäsenet ja varajäsenet kaudella 2006 - 2009

Turun hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 14) **Takala, Lea** (14/14)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 22) **Kuninkaanniemi, Jukka** (17/22), varajäsenet **Markula, Helena** (5/11), **Mustonen, Lasse** (-)

Tampereen hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 37) **Turunen, Jaana** (14/37) → hallitus, **Ali-Löytty, Heikki** (12/18,5), varajäsenet **Hannonen, Erkki** (5/12,33), **Huomo, Matti** (4/9,25), **Salomäenpää, Olli** (2/7,4)

Oulun hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 40) **Ainali, Veli** (11/40) **Perkkiö, Timo** (10/20), varajäsenet **Hekkala, Markku** (9/13,33), **Kotkaranta, Mika** (7/10), **Piirainen, Keijo** (3/8)

Mikkelin hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 19) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsen **Rouhiainen, Sirkka** (19/19)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 23) **Pellinen, Marianna** (18/23), varajäsen **Paukku, Terhi** (5/11,5)

Borgå

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 30) **Lindén, Sam** (11/30),

varajäsenet **Bengts, Pia** (9/15), **Forsman, Svante** (7/10), **Böckerman-Peitsalo, Anna Maria** (3/7,5)

Kuopion hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 19) **Kaituri, Harri** (10/19), varajäsen **Varonen, Pekka** (9/9,5)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 15) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsenet **Heikkinen, Kaarina** (9/15), **Rekola, Tapio** (6/7,5)

Lapuan hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 30) **Tynkkynen, Heikki** (16/30), varajäsenet **Valtasaari, Risto** (9/15), **Lampinen, Sirpa** (5/10)

Helsingin hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 33) **Lamminen, Mari** (13/33), varajäsenet **Poutanen, Heikki** (10/16,5), **Honkanen, Osmo** (5/11), **Ahokas, Jukka** (3/8,25), **Hilli, Peter** (2/6,6), **Pesonen-Kareinen, Maija** (-), **Hirvonen, Riitta** (-)

Espoon hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 20) **Annala, Eero** (15/20), varajäsen **Rantanen, Sari** (5/10)

Suomen kirkon pappisliitto r.y:n valtuuston jäsenet ja varajäsenet kaudella 2006 - 2009

Turun hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 50) **Seivästö, Ismo** (23/50), varajäsenet Hurme, Hannu (9/25), Hirvonen, Martti (8/16,7), Hildén, Lena (1/12,5)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 44) **Laitila, Simo** (10/44), varajäsenet Vuoristo, Mirja (8/22), Sattilainen, Seppo (6/14,6), Waris, Timo (6/11), Saurio, Olavi (4/8,8), Tiira, Pirjo (4/7,3), Tulkki, Kaj-Erik (3/6,2) Isotalo, Aila (3/5,5)

Ehdokaslista III: (ääniä yht. 33) **Rantala, Tapani** (13/33), varajäsenet Laaksonen, Suvi (11/16,5), Kairavuo, Jani (5/11), Mustonen, Lasse (4/8,3)

Tampereen hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 32) **Etola, Arja** (19/32), varajäsen Rantala, Hannu (13/16)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 105) **Virtala, Juhani** (24/105), **Paarlahti, Teemu** (20/52,5), **Kempainen, Jari** (16/35), varajäsenet Luukkanen, Ulla (15/26,25), Repo, Päivi (11/21), Eskolin, Antero (11/17,5), Eloranta, Kati (5/15), Jormanainen, Jukka (3/13,12)

Oulun hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 49) **Pieskä, Aino** (18/49), varajäsenet Vähäkangas, Juha (11/24,5), Tuisku, Jaakko (10/16,3), Laaksamo, Merja (10/12,25)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 57) **Soronen, Mauno** (37/57), **Lindström, Mirja-Liisa** (20/28,5)

Mikkelin hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 26) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsen Marttila, Hannu (26/26)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 57) **Rouhiainen, Erkki** (16/57), **Pietiläinen, Jaana** (15/28,5), varajäsenet Pylkkänen, Sirkka (13/19), Määttä, Petri (13/14,25)

Ehdokaslista III: (ääniä yht. 24) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsenet Moilanen, Reijo (16/24), Kiiskinen, Sakari (8/12)

Borgå

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 62) **Kronlund, Anders** (23/62), **Jern, Siv** (20/31), varajäsenet Lindgård, Mats (10/20,7), Ahlbeck, Brita (9/15,5)

Kuopion hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 22) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsenet Rask, Petri (10/22), Pääkkönen, Tiina (6/11), Hurskainen, Leena (5/7,33), Autio, Ari (1/5,5)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 66) **Kivelä, Kimmo** (17/66), **Laitanen, Seppo** (15/33), varajäsenet Ritari, Teppo (10/22), Pohjanen, Outi (9/16,5), Häkkinen, Kati (6/13,2), Koskelainen, Hannu (5/11), Niinivaara-Koskell, Marja-Liisa (4/9,42)

Ehdokaslista III: (ääniä yht. 30) **Itkonen, Helge** (30/30)

Lapuan hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 114) **Kangas, Vappu** (23/114), **Orsila, Markku** (23/59), **Kuparinen, Jukka** (23/38), varajäsenet Elo, Kyösti (15/28,5), Tervonen, Mauri (13/22,8), Haapaniemi, Juha (7/19), Räsänen, Kati (7/16,3), Tynkkynen, Maritta (3/14,3)

Helsingin hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 36) **Pasuri, Tuula** (18/36), varajäsenet Vaaramo, Pekka (14/18), Veijalainen, Anna-Maija (Annukka) (4/12)

Ehdokaslista II: (ääniä yht. 87) **Paananen, Terhi** (23/87), **Liimatainen, Reijo** (16/43,5), **Petterson, Juha** (15/29), varajäsenet Kinnunen, Kari Pekka (14/21,75), Tammi, Ari (7/17,4), Ahtiainen, Anita (6/14,5), Laajasalo, Teemu (5/12,43), Kiuru, Hannu (1/10,88)

Ehdokaslista III: (ääniä yht. 47) **Ronimus, Hannu** (23/47), **Haataja, Helena** (16/23,5), varajäsen Niemistö, Hilikka (8/15,66)

Ehdokaslista IV: (ääniä yht. 11) Äänimäärä ei riitä ehdokaspaikkaan, varajäsenet Kekäläinen, Haka (7/11), Oksanen, Kirsi (4/5,5)

Espoon hiippakunta

Ehdokaslista I: (ääniä yht. 96) **Rusama, Antti** (22/96), **Uronen, Pekka** (13/48), varajäsenet Savonen, Ulla (12/32), Tervonen, Ossi (11/24), Keravuo, Pilvi (11/19), Muilu-Teinonen, Terhi (10/16), Autio, Sari (9/14), Harjunpää, Heli (8/12)

Kansainvälinen diakonian tutkimuskonferenssi Suomessa

Diakonia ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Joensuun yliopisto ja Seurakuntaopisto järjestävät 25 - 27.9.2006 Järvenpäässä kansainvälisen diakonian tutkimus- ja kehittämiskonferenssin. Kyseessä on samalla osa Diakin 10-vuotisjuhlista. Konferenssin teema on suomeksi ”Diakonia syrjäytymisen vastavoimana”. Konferenssi kokoaa yhteen diakonian kansainvälistä tutkija- ja kehittäjäverkostoa.

Pääesitelmien teemoja ovat vapautuksen teologian näkökulma diakoniaan, köyhyys kirkkojen kysymyksenä Euroopassa sekä diakonian tutkimuksen kehittäminen. Pääesitelmät pitävät osaston johtaja, tohtori Kjell Nordstokke (Luterilainen Maailmanliitto), ylijohtaja, tutkimusprofessori Matti Heikkilä (Stakes), tohtori Herman Noordegraaf (Utrechtin yliopisto), dosentti Anne Birgitta Yeung (Helsinki) ja professori Renate Kirchhoff (Freiburg).

Diakonian yliopettaja Kari Latvus: ”Olemme halunneet luoda foorumin, jossa eri maista tulevat tutkijat voivat esitellä tuloksiaan ja käydä keskustelua ajankohtaisista teemoista. Diakonian tutkimus elää maailmanlaajuisesti voimakkaan kasvun ja kehityksen aikaa. Suomalaisen diakonian vahva perinne sekä uudet koulutusrakenteet ovat tehneet Suomesta luonnollisen isännän tutkimuskonferenssille. Diakonia-ammattikorkeakoulu on yksi maailman suu-

rimmista diakonia-alan korkeakouluista ja haluamme antaa jatkossa vahvan panoksen myös diakoniaa kehittävään tutkimustyöhön.”

Konferenssiin kuuluvissa työseminaareissa osallistujilla on mahdollisuus pitää esitelmää omista tutkimusaiheistaan. Tarjolla olevat aihepiirit kattavat laajasti diakonian erityiskysymyksiä kuten diakonia hätäapuna, kansainvälisen diakonian kysymykset, diakonian teologia, hengellisyyden merkitys diakoniassa, diakonian virka, toisten kulttuurien kohtaaminen, yhteisötyö, sukupuolen merkitys diakoniassa sekä diakonian historia.

Konferenssiin voivat osallistua kaikki diakonian tutkimustyöstä kiinnostuneet. Ilmoittautuminen 1.6.2006 mennessä. Ilmoittautumisohjeet osoitteesta www.diak.fi/conference2006.

Konferenssin laajempi englanninkielinen informaatioaineisto on käytettävissä osoitteessa www.diak.fi/conference2006.

Lisätietoja: Kari Latvus, diakonian yliopettaja, dosentti, puh. +358-4009 79921, kari.latvus@diak.fi.

Käytännön järjestelyt: Anne Määttä, T & K -suunnittelija, puh. +358-4009 79932, anne.maatta@diak.fi.

Opintomatkat 2006

Pappisliiton opintomatka 2006

ISTANBUL, TURKKI: 11. - 18.9.2006

Teemat: Kristinuskon historia, ortodoksinen kirkko, kristinuskon ja islamin kohtaaminen

Hinta: n 1100 €

Matkanjohtajat: Gunnar af Hällström ja Esko Josas

Ilmoittautumiset toimistosihteerin Heli Meinolalle sähköpostitse osoitteella heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse numeroon (09) 150 2653.

Oman työn korostaminen

Otsikon ajatus tuntuu hyvin vieraalta diakonian perinteiseen kulttuuriin. Meillä ei ole kirkollisessa työelämässä ollut tapana nostaa omia tekemisiämme korokkeelle. Ennemmin hyveenä on ollut tehdä työtä hiljaisena ja nöyränä vaikeuksissa olevien auttamiseksi. Olemme joltain osin samaistuneet asiakaskuntaamme, joka ei pidä puoliaan tässä elämän menossa. Meillä ei ole aina tarvittavaa rohkeutta korostaa oman virkamme välttämättömyyttä tässä Siionissa. Kyky puolustaa meillä toki on, mutta onko suurin lapsella kenkiä?

Tämänhetkiset muutokset työelämässä, etenkin palkkausjärjestelmässä ja seurakuntien yhdistämisessä, ehkä osittain vielä verotulojen niuketessa, suorastaan vaativat meitä sanoittamaan oman työmme merkitystä ja ainutlaatuisuutta. On jo paljon helpompi puolustaa työn merkitystä, jos se ei koske omaa työtäni.

Väistämätön tilanne on, että seurakuntia yhdistyy edelleenkin ja jokaisessa muutoksessa mietitään tarkkaan, minkälaisia resursseja tuleva liittymä tarvitsee. Uusia virkoja ei liitosten yhteydessä synny. Työntekijöiden olisi hyvä varustautua keskusteluun ja mahdollisiin toimenpiteisiin miettimällä oman tehtävän sisältöä ja mikä siinä on korvaamaton, luovuttamatonta. Toisaalta voi löytyä yksittäisiä tehtäviä, joita on mahdollisuus järjestellä uudelleen. Kaikki ei jatku loputtomiin samanlaisena kuin tähän asti, tähän on nykyisen työelämän pelisääntö.

Diakoniatyön peruslähtökohtiin kuuluu ajatus palvelulla hädässä olevia ihmisiä, riippumatta siitä kuuluvatko he kirkkoon, eli ovatko he palvelujen maksajia. Mikäli tästä ajatuksesta pidetään edelleen kiinni, tulee diakonian kenttää hahmottaa alueen koko väestön tarpeiden mukaan. Köyhyys ja inhi-

millinen hätä ei väisty kenenkään kohdalta kirkosta eroamisen tai kirkkoon liittymisen myötä. Diakoniatyön määrä ei vähene liitosten tai seurakunnasta eroamisten seurauksena. Tämänhetkinen yhteiskunnan palvelurakenteen mureneminen muuttaa vaivihkaa diakonian sisältöä ja tuo aivan uusia haasteita odottamaan reaktioitamme.

Nyt on aika lähteä rohkeasti perustelemaan oman työn tarpeellisuutta ja samalla priorisoimaan tehtäväämme suhteessa kirkon muihin tehtäviin. Mikä meidän osaamisessamme on sitä luovuttamatonta, mikä ei ole korvattavissa muiden ammattikuntien osaamisella? Jotain meidän tehtävistämmehan toki voi toisenlaisellakin koulutuksella hoitaa. Suuri osa työstämme kuitenkin vaatii syvää ammatillista osaamista. Haasteet ovat sellaisia, että niiden parissa pystyy työskentelemään vain diakoniatyöhön koulutettu ihminen.

Luovuttamattomasta ei ole vara tinkiä, mahdollisesti asioita voi järjestellä uudella tavalla. Toivotavasti työnantajamme näkee ympärillään sen hädän, johon diakoniatyö voi tuoda toivoa. Mikäli virat säilyvät yhdistelmäseurakunnissakin, voivat liitokset tuoda jotain uuttakin diakoniatyöhön. Parhaimmillaan jokaisen entisen seurakunnan diakoniatyöntekijät muodostavat toimivan tiimin ja voivat silloin toteuttaa omaa erityisosaamistansa joissakin tilanteissa paremmin kuin rovastikunnallisissa työssä aikaisemmin.

Meitä kaikkia koskeva muutos on edelleen vireillä oleva palkkausjärjestelmän uudistaminen. Tässä järjestelmässä on myös opittava sanoittamaan oma erityisosaamisensa, ammattitaitonsa, ahkeruutensa ja kaikki muut vaativuustekijät, mitä omasta työstä on kerrottavissa. Monelle on varmaankin ensimmäisen kierroksen jälkeen tullut mieleen, mitä kaikkea muuta siihen lomakkeeseen olisi pitänyt kirjoittaa. Kannattaa tehdä oma täydentävä lomake kaiken aikaa itselleen valmiiksi. Siitä voi olla hyötyä siirryttäessä palkkausjärjestelmän uudistamisen seuraavaan vaiheeseen.

Vaikka elämme vahvan muutoksen kentässä, silti useimmat asiat työssämme tulevat säilymään turvallisesti muuttumattomina. Väestökato ei tule mihinkään seurakuntaan hetkessä, varautuminen pahanpäivän varalle voi olla turhaa kaiken kaikkiaan. Muutos yhteiskunnassa tuo silti aina tavalliselle ihmiselle uhkakuvan ja silloin on ainakin ajatuksen tasolla hyvä varustautua tulevaan. Yksi meihin vaikuttava lähitulevaisuuden asia on kirkollisvaalit. Vaaleissa valitaan päättäjät, joiden käsissä ovat työmme seuraavat neljä vuotta. Olen iloinnut teistä kollegat, jotka jaksatte vapaa-aikananne osallistua oman seurakuntanne ja sitä kautta koko kirkon päätöksentekoon. Kirkollinen äänioikeutemmehan tulee nykyisessä järjestelmässä seurakuntaneuvostojen ja kirkkovaltuustojen kautta.

Pauliina Kainulainen –

Aulikki Mäkinen (toim.)

NÄEN JUMALAN TOISIN

Kristinuskon feministisiä tulkintoja

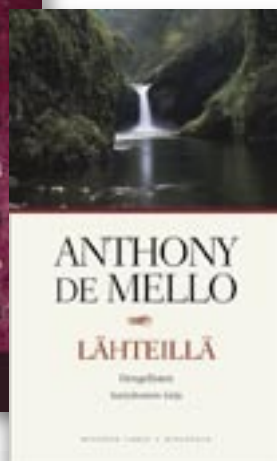
Teos pureutuu Raamattuun, reformaatioon, spiritualiteetin ja liturgian teologiaan naistutkimuksen näkökulmasta. Keskeisiä teemoja ovat myönteinen suhde ruumiillisuuteen ja luontoon. Ovh. 32,90

Anthony de Mello

LÄHTEILLÄ

Hengellisten harjoitusten kirja

Menestyskirjailijan mietiskelytekstit ohjaavat kohti hiljaisuutta ja sisäisen maailman katselemista. Ovh. 28,90

Lähteillä

Eero Junkkaala

MATKALLA EMMAUKSEEN

Raamatun arkeologisiin tutkimuksiin perustuva kirja Emmauksen tien tapahtumista: tien kulkijoiden surusta ja ahdistuksesta sekä ylösnousemuksesta ja löytämisen ilosta. Ovh. 25,90

Harri Raitis

LUOTTAMUSHENKILÖN SELVIYTYMISOPAS

Välineitä seurakunnalliseen päätöksentekoon

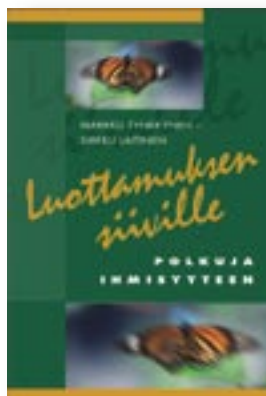
Tiivis, selväsanainen ja elämänmakuinen yhteenveto kirkollisesta hallinnosta ja päätöksenteosta. Ovh. 13,90

Markku Tynkkynen – Sirkku Laitinen

LUOTTAMUKSEN SIIVILLE **Polkuja ihmisyyteen**

Teos avaa kristillistä ihmiskuvaa ja sielunhoidon kysymyksiä nuorisotyön viitekehyksestä käsin. Ovh. 13,90

Johanna Elo (toim.)

ISOSEN MUISTIKIRJA

Isosen elämän parhaat hetket ja tärkeimmät työvälineet yksiin kansiin. Kaunis tapa osoittaa isosen työn arvostusta. Ovh. 10,90

 KIRJAPAJA

www.kirjapaja.fi

Musiikinopettajista pikakoulutuksella kanttoreita?

Piispainkokous asetti helmikuussa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella esitys kanttorin viran kelpoisuusvaatimukseksi. Työryhmän tulee ottaa huomioon mm. kirkkohallituksen tekemä Pitäjänmuusikko-selvitys ja siinä esitetyt toimenpide-ehdotukset. TT Hannu Vapaavuoren laatiman selvityksen taustalla on Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin huoli pienten seurakuntien kirkkomusiikin hoidon nykytilanteesta ja tulevaisuudesta. Hiippakunta ehdottaa, että näiden seurakuntien tarpeita varten perustettaisiin seurakunnan ja kunnan yhteisiä muusikonvirkoja. Kelpoisuusehtona olisi musiikinopettajan maisteritason tutkinto, jossa sivuaineena olisi kirkkomusiikki. Tutkinto antaisi kelpoisuuden peruskoulun ja lukion musiikinopettajan virkaan sekä ns. muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävään kanttorin virkaan.

Lapuan hiippakunnan huoli on aiheellinen ja aloite kiitettävä. Ajatus kanttorin ja musiikinopettajan yhdistelmävirasta ja siihen kelpoistavasta yhdistelmäututunnosta pienten seurakuntien tarpeita varten on tutkimisen arvoinen. Mallin tarjoama turva työntekijälle ansaitsee erityistä kiitosta. Esimerkiksi Porvoon hiippakunnassa, missä pieniä seurakuntia ja osa-aikaisia virkoja on suhteellisesti kaikkein eniten, malli voisi tarjota osaratkaisun hiippakunnan rekrytointiongelmiaan.

Kuva kuitenkin muuttuu, kun Vapaavuori tehtävästään innostuneena esittää, että uusi, vain 60 opintopisteen (35 ov) verran kirkkomusiikkiopintoja sisältävä tutkinto antaisikin kelpoisuuden ylemmää korkeakoulututkintoa edellyttävään kanttorin

virkaan. On ilmeistä, että pienten seurakuntien ongelmat eivät olekaan selvitysmiehen suurin huoli, vaan hän näkee uudessa koulutuksessa ennen kaikkea mahdollisuuden kanttorin toimenkuvan ja seurakuntien jumalanpalveluselämän ja kirkkomusiikkityön uudistamiseen: "Kanttorin omat esittävän muusikon taidot ovat koulutuksessa ja työelämässä painottuneet liikaa musiikkikasvatuksen ja seurakuntalaisten musiikillisen toiminnan kehittämistaitojen kustannuksella. Teologisesti tämä merkitsee sitä, että jumalanpalvelusmusiikista tulee yhden tai muutaman henkilön suoritus seurakunnan yhteisöllisen toteutuksen sijaan." Sen sijaan musiikkikasvattajien koulutuksessa annetaan Vapaavuoren mielestä "keinoja innostaa ja opastaa kasvatettavia omatoimiseen aktiiviseen musiikinharjoittamiseen", mikä kannavoituna seurakunnan toimintaan "toisi aivan uutta monipuolisuutta ja rikkautta". Tuloksena "kaikenikäisten musiikkiharrastus seurakunnassa saisi uusia ulottuvuuksia".

Onko seurakuntien nykyinen vilkas kuoro- ja musiikkitoiminta kaikenikäisten parissa – musiikkikasvatustyötä parhaimmillaan – jäänyt Vapaavuorelta kokonaan huomaamatta? Jo tänään jumalanpalveluksen yhteisöllisyys toteutuu ehkä parhaiten juuri laulun ja musiikin avulla. Vapaavuori asettaa suuria toiveita uuden koulutuksen mahdollisuuksiin muuttaa seurakuntien musiikkitoimintaa "tyylikkisesti monipuolisempaan ja avarampaan suuntaan". Taivoite ei mitenkään liity pienten seurakuntien ongelmiin. Musiikkityöni kirjo seurakunnissamme on koko ajan laajentumassa. Sitä varten on turha luoda kokonaan uusi opettajakanttorin virka ja koulutus. Seurakuntien musiikkikasvatusta on huomattavasti helpompi kehittää painottamalla nykyisissä kirkkomusiikkikoulutuksissa musiikkikasvatusta enemmän. Oppilaitoksistamme on viestitetty valmiutta tähän. Olisiko aika kypsä siihen, että Sibelius-Akatemian kirkkomusiikkikoulutuksen syventymiskohteena voisi olla musiikkikasvatus?

Kaavailtu kanttorin ja musiikinopettajan yhdistelmävirka on monessa suhteessa ongelmallinen. Se edellyttäisi useita muutoksia lainsäädäntöön. On kyseenalaista, saataisiinko näin monitouhaiseen tehtävään hakijoita. Ruotsissa koulukanttoreista luovuttiin jo 1980-luvulla, koska yhdistelmäkoulutus ei kyennyt vastaamaan kirkkomusiikkityön kasvaviin vaatimuksiin ja koska osoittautui vaikeaksi palvella kahta työnantajaa yhtäaikaa. Yhtenä syynä oli myös hankalat työ- ja vapaa-aikajärjestelyt.

Lapuan hiippakunnan ehdottamaa yhdistelmäkoulutusta on jo valmisteltu Jyväskylän yliopiston kanssa. Mikäli hanke toteutuu, koulutus olisi kuitenkin sijoitettava paikkakunnalle, missä jo ennestään on sekä kirkkomusiikin oppilaitos että musiikkikasvattajia kouluttava yliopisto, eli Helsinkiin ja/tai Ouluun. Oppilaitosverkostomme ei kaipaa lisää pieniä kirkkomusiikkityöryhmiä.

MIIKA MIETTUNEN

Luonnoksia perheen teologiasta

Keinohedelmöitys, homoseksuaalisuus, mak-sullinen seksi – televisio ja lehdistö vyö-ryttävät jatkuvasti eteemme ajankohtaisia seksuaalipoliittisia teemoja. Julkiseen kes-kusteluun osallistuvat poliitikot, asiantuntijat, tavalliset kansalaiset, myös kirkko ja kristityt.

Nämä ovat epäilemättä tärkeitä kysymyksiä, mutta niihin on vaikea suhtautua. Useimpien ihmisten arkitodellisuudelle ne ovat täysin vieraita. Monille meistä elämä on olennaisesti elämistä perheessä, päivittäistä yhteiselämää puolison ja lasten kanssa, ”tavallista elämää”.

Kirkon julistus on nopea korostamaan perheen merkitystä ja ylistämään perheen tehtävää yhteiskunnassa. Siihen nähden kristillisellä etiikalla näyttää olevan perhe-elämän arjesta yllättävän vähän sanottavaa. Myös kristinopissa perheen ”paikka” jää ohueksi, puolinaisen oloiseksi. Uskonasioita käsitel-lään pitkälti Jumalan ja yksittäisen ihmisen välisinä asioina. Yhteisöllisenä elementtinä toimii kirkko, ei perhe. Vai eikö? Itse asiassa ”perheen teologiaa” on viime aikoina hahmoteltu useammassakin tärkeäs-sä puheenvuorossa.

PERHEET JA USKON SOSIOLOGIA

David Matzko McCarthyn kirjassa *Sex and love in the home: a theology of the household* (2nd ed. SCM 2004) näkökulma on seksuaali- ja perhe-eettinen. McCarthy rakentaa kirjassaan elämässä kiinni olevan, tervejärkisen ohjelman ”avoimelle perheelle”, kotipiirille ja naapurustolle. Rakentava perheen teologia lähtee liikkeelle varsin terävästä kritiikistä nykyaikaista populääriä rakkaus, seksi ja avioliittokä-sitystä vastaan. Ehkä yllättäen McCarthy asettuu vastustamaan myös personalistisen avioliittoteolo-gian, John Rawlsin yhteiskuntafilosofian ja altruis-tisen etiikan monia peruslähtökohtia.

Nykykulttuurissa sukupuoliselle halulle on Mc-Carthy mukaan tyyppillistä kiinnittymättömyys ja tyydyttymättömyys, jatkuva uuden etsintä. Su-kupuolisuus toimii markkinoiden ehdoilla. Parisuh-teen puolestaan odotetaan perustuvan ”puhtaaseen tunteeseen”, emotionaaliseen ja henkiseen yhtey-teen, ei esimerkiksi käytännölliseen tai taloudelli-seen harkintaan. Populääri romanttinen käsitys pa-

risuhteesta on sisäänpäin kääntynyt sielujen yhteys, ”kahden kauppa”. Keskiluokkainen perheideaali on samalla tavalla ympäristöstään irrotettu, itseriittoi-nen ja sentimentaalinen yhteisö. Se on emotionaa-lisesti ja taloudellisesti riippumaton naapurustosta, suvusta ja muista ei-valituista sosiaalisista suhteista. Perheen sisäistenkin suhteiden tulisi levätä vapaa-valintaisella pohjalla, tunneperäisen kiintymyksen varassa, ilman pakkoja ja velvoitteita. Parisuhde ja perhe ovat nyky-yhteiskunnassa yksityisiä yksikkö-jä, vailla julkista ja poliittista asemaa.

Personalistisessa avioliittokäsityksessä McCarthy näkee samoja sudenkuoppia. Personalistisen valta-virtateologian mukaan avioliitto on kahden ihmi-sen yhteys, jossa he antavat ja vastaanottavat toi-nen toisensa kokonaan, täydentävät toisensa Juma-lan kuvana ja kohtaavat Jumalan armon. Seksuaali-suuteen ja parisuhteeseen ladataan näin syvälinen teologinen merkitys, mutta puolisoiden yhteys on edelleen ”kahden kauppa”, se ei kiinnity kotiin ei-kä yhteiskuntaan. Romanttisen käsityksen tavoin se jää yksityiseksi, itseriittoiseksi ja idealistiseksi.

McCarthy on tavallisen elämän apostoli, jonka mukaan ”aviollisen sukupuoliyhteyden suuruus pii-lee juuri siinä, että sen ei tarvitse merkitä kovin pal-joa”. Sukupuolielämän merkitys avautuu vasta ajan kuluessa, pienten askelten kautta. Se kumpuaa jat-kuvasta fyysisestä läsnäolosta ja elämänpiirin jaka-misesta. Sen ei tarvitse nousta kodin arkitodellisuu-den yläpuolelle, vaan se suhteutuu perheen elämän-kulun kokonaisuuteen. ”Hyvä seksi on rutiinia.”

Keskiluokkaisen suljetun perheideaalin vaihto-ehdoksi McCarthy asettaa avoimen perheen, joka on osallinen suvun ja naapuruston sosiaalisista riip-puvuus- ja vaihtosuhteista. Sosiaaliset suhteet ovat näissä verkostoissa tyyppillisesti rooleihin sidottuja ja ”annettuja” (esimerkiksi isä, aviomies, kaveri, naa-puri), ei valittuja ja vapaaehtoisia. McCarthy mu-kaan rakkaus perustavassa muodossaan kasvaa juu-ri tällaisissa yhteisön ja kodin tavanomaisissa ystä-vyys- ja velvollisuussuhteissa. ”Rakkaus edeltää mei-tä ja me opimme elämään sen kanssa.”

Avoimen perheen ja naapuruston sosiaaliset suh-teet ovat luonteeltaan pyyteellisiä, vastavuoroisia ja puolueellisia. Sekä altruistinen pyyteettömyys että muodolliset, sopimuksenvaraiset suhteet ovat yksi-

Petri Haapalainen/KuvaKotimaa

Keinohedelmöitys, homoseksuaalisuus, maksullinen seksi – televisio ja lehdistö vyöryttävät jatkuvasti eteemme ajankohtaisia seksuaalipoliittisia teemoja. Kuitenkin monille meistä elämä on olennaisesti elämistä perheessä, päivittäistä yhteiselämää puolison ja lasten kanssa, ”tavallista elämää”.

puolisia, ohuita ja kontrolloitavia. Vastavuoroinen ”lahjojen vaihto” sen sijaan on sosiaalista toimintaa, avointa vastaukselle ja vastarakkaudelle (toki myös konflikteille).

KOTI KIRKOSSA, KIRKKO KODISSA

McCarthy valittaa, että samalla kun perheiden sosiaalinen rooli yhteiskunnassa on kaventunut, niiden kannettavaksi on pantu entistä painavampi moraalinen taakka. Florence Caffrey Bourg lisää tätä ”taakkaa” dogmaattisella myllynkivellä kirjassa *Where two or three are gathered: Christian families as domestic churches* (University of Notre Dame Press 2004). Hän suhteuttaa perheinstituutiota mm. kirkko-opin ja sakramenttiteologian teemoihin.

Bourg lähtee liikkeelle Vatikaanin toisen kirkolliskokouksen lausumasta, jossa kristittyä perhettä kuvataan ”ikään kuin kotikirkkona” (velut *Ecclesia domestica*). Katolisen kirkon lisäksi ainakin vapaiden suuntien piirissä käytetään vastaavaa kielikuvaa. Mihin se perustuu? Millä tavalla perhe on kirkko ja mitä se merkitsee uskon kokonaisuudessa?

Metaforan tasolla ”kotikirkko” vastaa Bourgin mukaan pastoraaliseen tarpeeseen nähdä vanhemuus kutsumuksena, perhe-elämä Jumalan rakkauden välikappaleena ja koti Jumalan armon kohtaa-

misen paikkana. Termiä ei kuitenkaan tarvitse nähdä pelkkänä kielikuvana, vaan se avaa olennaisen totuuden kirkosta ja kristillisen perheen paikasta siinä. Yksittäinen perhe ei varmastikaan ole kirkko täydessä mielessä, mutta liittyy orgaanisesti kirkkoon ja osaltaan rakentaa sitä. Perheessä kirkko ”tulee lihaksi”, aktualisoituu tietyssä partikulaarisessa muodossa, pienessä kastettujen yhteisössä, ”jossa kaksi tai kolme on koolla”.

On helppo nähdä, että monet kristityn perheen tehtävät ovat myös kirkon tehtäviä: eettinen kasvatus, uskontokasvatus, rakkaudenpalvelu, rukous. Perheillä on siis kirkon sisällä oma kutsumuksensa, joka ei ole irrallinen koko kirkon kutsumuksesta ja lähetystehtävästä. Perheissä ja perheiden kautta Kristuksen ja kirkon yhteys sekä ihmiskunnan ykseys syvenevät. Bourgin viesti on, että perheitä ei tulisi nähdä pelkkänä kirkon toiminnan kohteena, vaan aktiivisena ja rakentavana osana kirkkoa. Bourg käsittelee painavia kirkko-opillisia ongelmia paikoin hatarasti, paikoin ei ollenkaan. Kirja palvelee lukijaa johdantona, hahmotelmana teemasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä.

Kirjoittaja toimii kirjastonhoitajana Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kirjastossa.

Teoston keräämät korvaukset hyödyttävät musiikin tekijöitä

Teoston kautta tulevat tekijänoikeuskorvaukset ovat monelle säveltäjälle ja sanoittajalle tärkeä tulonlisa. Ne voivat parhaimmillaan antaa musiikin tekijälle mahdollisuuden luovaan työhön keskittymiseen ja uusien teosten luomiseen. Esityskorvauksia säveltäjät, sanoittajat ja sovittajat saavat myös seurakuntien järjestämistä konserteista, lauluilloista, yhteislaulutilaisuuksista ja juhlista.

Kirkkohallituksella ja Teostolla on ollut vuodesta 1999 lähtien voimassa suositussopimus evankelisluterilaisten seurakuntien musiikin esityskorvauksista. Sopimus koskee sellaista musiikin esittämistä, mihin tekijänoikeuslain mukaan tarvitaan musiikin tekijöiden lupa. Sopimus uusittiin vuoden 2006 alussa kaksivuotisena ilman mainittavia muutoksia.

Valtaosa eli yli 500 Suomen seurakunnista maksaa musiikin käytöstään suositussopimuksen mukaista vuosikorvausta. Loput ovat valinneet tilaisuuskohtaisen maksamisen Teoston yleisten hinnastojen mukaan.

Vuosikorvauksen maksamalla seurakunta voi käyttää tekijänoikeuden suojaamaa musiikkia muun muassa konserteissaan ja muissa musiikkitilaisuuksissaan, maksullisissa kerhoissaan, musiikkileikkikouluissaan, retkillään, leireillään ja tiloissaan kuten ennenkin. Vuodelta 2006 korvaus on 6,37 senttiä seurakunnan jäseneltä.

Sopimuksen ja korvausten ulkopuolelle jää sellainen musiikin käyttö, johon ei tekijänoikeuslain mukaan tarvita tekijöiden lupaa. Sellaisia tilaisuuksia ovat jumalanpalvelus ja muut kirkolliset toimitukset, kuten esimerkiksi kaste, konfirmaatio, avioliittoon vihkiminen ja hautajaiset. Korvausta ei tarvitse maksaa myöskään musiikin käytöstä tilaisuuksissa, joissa musiikin esittäminen ei ole pääasia, tilaisuus on maksuton eikä ole muutenkaan järjestetty ansiotarkoituksessa. Esimerkkejä tällaisista tilaisuuksista ovat seurakuntien laulajat ja laulajat ja

kouksen illat. Pyhäkoulun ja rippikoulun opetuksen yhteydessä käytettävä musiikki ei myöskään kuulu korvausten piiriin.

UUDEN LAIN MYÖTÄ VAIN VÄHÄN MUUTOKSIA

Vuoden 2006 alusta voimaan tullut uusi tekijänoikeuslaki ei muuttanut tilannetta jumalanpalvelusten musiikin osalta, joten jumalanpalvelukset pysyvät edelleenkin korvausten ulkopuolella. Niin sanottu hyväntekeväisyyspoikkeus laista sen sijaan poistettiin.

Vuoden 2005 loppuun asti voimassa olleen lain mukaan korvausvelvollisuus ei ole koskenut Kauneimmat joululaulut -tyyppisiä tilaisuuksia, joita on järjestetty hyväntekeväisyystarkoituksessa. Korkein oikeus antoi tästä juuri helmikuun alussa päätöksensä. Päätöksessä todettiin kuitenkin, että musiikin esittäminen oli näiden tilaisuuksien pääasia. Uuden lain mukaan niissä esitettävää musiikkia varten tarvitaan tekijöiden lupa ja musiikista voidaan kerätä tekijänoikeuskorvaukset.

MUSIIKKITIE TOJEN AVULLA TEKIJÄT SAAVAT KORVAUKSENSA

Useimmissa seurakunnissa kanttorit huolehtivat musiikkitietojen keräämisestä ja toimittamisesta Teostoon. Tietojen saaminen on Teostolle ensiarvoisen tärkeää, koska niiden avulla musiikin käytöstä maksetut korvaukset voidaan ohjata esitettävien sävellysten tekijöille.

Suosituksopimuksen mukaan seurakunnat toimittavat Teostoon tiedot konserteissa ja musiikkitilaisuuksissa esitetystä elävästä musiikista vuosineljänneksittäin. Hiippakuntakanttojen ja Teoston vuonna 2004 laatimien täsmennettyjen ohjeiden mukaisesti myös juhlien, tempausten ja myyjäisten elävästä musiikista ilmoitetaan Teostolle esitystiedot, jos tilaisuuksissa on seurakunnan ulkopuolinen esiintyjä tai ulkopuolista yleisöä.

Harrastuspiirien musiikista, taustamusiikista tai puhelinvaihteen musiikista musiikkitietoja ei tarvit-

se ilmoittaa. Tällaisesta musiikin käytöstä Teosto tiilittää korvaukset musiikin tekijöille vuosittain tehtävien musiikinkäyttötutkimusten perusteella.

Lomakkeita esitystietojen ilmoittamiseen saa vaikkapa Teoston verkkosivuilta. Silloin kun esimerkiksi konsertista on olemassa painettu käsiohjelma, sen lähettäminen riittää tarvittavin yleisömäärätiedoin täydennettynä.

Musiikkitietojen ilmoittaminen palvelee sekä seurakuntien että musiikin tekijöiden etuja. Tekijät saavat tietojen avulla heille kuuluvat korvauksensa ja saavat sitä kautta toivottavasti innostusta ja

mahdollisuuksia uusien sävellysten luomiseen kuunneltavaksemme. Seurakuntien Teostolle ilmoittama musiikki on ollut yleensä suurelta osin kotimaista. Esityskorvauksista on jäänyt kotimaisille tekijöille jaettavaksi noin 90 prosenttia, joten korvaukset ovat hyödyttäneet ennen kaikkea kotimaisen musiikin tekijöitä.

Kirjoittaja on Teoston tiedotussihteeri.

Teosto edustaa

noin 17 000:ta kotimaista ja noin kahta miljoonaa ulkomaista säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikinkustantajaa.

Teoston tehtävänä on huolehtia, että musiikkia käyttävät yhteisöt ja yritykset saavat helposti luvat musiikin esittämiseen ja tallentamiseen ja että tekijät saavat tästä korvauksen.

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus, joka edistää suomalaisen musiikin soimista kotimaassa ja ulkomailla, on osa Teostoa.

Teosto jakoi viime vuonna 88 prosenttia keräämistään esityskorvauksista musiikin tekijöille ja kotimaisen musiikin edistämiseen. Lopuilla 12 prosentilla katetaan Teoston toimintakulut.

Lisätietoa Teostosta www.teosto.fi. Ohjeet, hinnat ja lomakkeet seurakunnille kohdasta Hinnat ja ohjeet/Seurakunta. Yhteyshenkilö Elina Tuomola, puh. (09) 6810 1297.

Vuonna 2006

Seurakunnan vuosikorvaus on 6,37 senttiä seurakunnan jäseneltä.

Se kattaa

- seurakunnan konsertit ja muut musiikkitilaisuudet (laulu- ja virsi-illat, yhteislaulutilaisuudet, gospeltapahtumat jne.)

- juhlat, tempaukset, kirpputorit, myyjäiset

- maksulliset retket, matkat ja leirit

- maksullisten kerhojen ja ryhmien kokoontumiset ja tilaisuudet (kuorot, orkesterit, liikunta- ja musiikkileikkikouluryhmät, vanhusten ja nuorten piirit, päiväkerhot, diakonia- ja lähetyspiirit jne.)

- taustamusiikin toimisto-, aula-, kahvio-, majotus- ja vastaavissa tiloissa

- puhelinvaihteen musiikin

UPJ₅

Palkkausuudistuksen aikataulua muutettu – kesäkuun korotukset taulukoihin

Pääsopijoiden kesken on sovittu, että kirkon palkkausjärjestelmän uudistamiseen otetaan aikalisä.

Alunperin suunniteltu aikataulu, jonka mukaan palkkoja alettaisiin maksaa uudella järjestelmällä 1.6.2006 lukien, on osoittautunut liian kireäksi.

Seurakunnilta tullutta palautetta on tutkittu tammi-helmikuun aikana. Työnkuvauksiin esitetyt tarkennukset ja kokonaan uudet kuvaukset otetaan huomioon jatkotyöskentelyssä töiden vaativuutta arvioitaessa.

Tästä syystä neuvotteluprosessi jatkuu ensi vuoden puolelle. Paikallista toimintaa uudistuksen tiimoilta tulisi tämän mukaan olemaan seuraavan keran valmisteluprosessin aikana alkuvuonna 2007;

kokeilua ja testausta ehkä jo syksyllä.

Karavaanin on kuitenkin tarkoitus kulkea. Neuvottelijat pyrkivät kesään mennessä saamaan ainakin hahmolleen palkan vaatimuusosion.

Voimassa olevan sopimuksen mukaan palkkoja tarkistetaan 1.6.2006. Kirkossa tämä tapahtuu uusien R- ja H-palkkataulukkojen avulla. Alustavasti on sovittu, että käytettävissä olevat korotusvarat suunnataan ainakin pääosin taulukoihin. Kirkkoherroille tulee vastaava korotus euromääräisiin palkkoihin.

Esko Jossas

AKIn toiminnanjohtaja

Kutsu

Tervetuloa Papiston päiville 17. - 18.10.2006

Tervetuloa Papiston päiville. Suurin osa päivistä vietetään Helsingin Messukeskuksessa ja jos olemme muualla, mainitaan siitä erikseen ohjelmassa.

Teemana on Pappi paikallaan.

Päivien aikana yritämme tarkastella Valituissa Paloissa, miten ja missä pappi on paikallaan. Tutustu alla olevaan ohjelmaan ja tule mukaan valtakunnallisesti suurimpaan papistolle suunnattuun koulutus- ja neuvottelutapahtumaan. Paikalle saapuu myös näytteilleasettajia.

Lue enemmän Papiston päivistä kotisivuilta www.pappisliitto.fi. Sivuille kerätään enemmän aineistoa päivistä ajan myötä.

Papiston päivien työryhmä

OHJELMA

TIISTAI 17.10. PANTAPÄIVÄ

- 9.00 - **Ilmoittautuminen**
Helsingin Messukeskus
- 10.00 **Musiikki- ja laulutuokio**
Helsingin Tuomiokirkko
Matkatavarasäilytys Tuomiokirkon Kryptassa
- 10.30 **Viikkomessu**
Saarna: Esko Jossas
Liturgi: Kati Häkkinen
Liekit-bändi ja lauluryhmä
- Messun jälkeen yhteiskuljetus Messukeskukseen
- 12.30 **Lounas ja kollegoiden kohtaamista**
(mahdollisia alaosastotapaamisia)
- 14.00 **Papit paikalla!**
Päivien avaus, Jukka Huttunen
Päiville tahtia antavat Kati Häkkinen ja Pentti Raunio
Päivien avauksen yhteydessä julkistetaan Vuoden pappi 2006 sekä jaetaan liiton stipendit
Palapeliä kokoamaan johdattavat SALT-bändi ja Stella Polaris (Elina Stirkkinen ja Mikael Rejström)
- 15.30 **Kahvi- ja majoittumistauko**

17.00 - Valitut Palat
18.30

1. Pappi pelikaverina

Johtajuutta on jo manattu pitkään, mutta mitä on hyvä työtoveruus, kollegiaalisuus? Työyhteisölle on laadittu komeat arvot, mutta miten ne näkyvät käytännössä? Pelikentän rajoja piirtää osaamiskartta, jossa työyhteisössä toimiminen on avattu käyttäytymisen kuvauksiksi. Rajatuomareina Reijo Liimatainen ja Harri Palmu.

2. Pappi paitsiossa?

Kirkko on luotettava, vihkipappi oli kiva ja rippikoulussa ihanaa. Silti yhä useampi miettii, miksi kuuluu kirkkoon. Onko papilla mitään annettavaa nyky-yhteiskunnassa vai onko hän lähinnä elämystuottaja toimituksissa? Jäsenyyttä, sitoutumista ja arvoja pohtimassa mm. Veikko Aaltonen, Jaana Marjanen ja Juha Petterson. Palan työskentelystä vastaavat Johanna Koivisto ja Timo Helenius.

3. Pappi palkallaan

Saako palkasta puhua – vai pitääkö? Tuoko vaativuus enemmän kuin virka-asema – uuden palkkausjärjestelmän mahdollisuudet, Esko Jossas. Mistä papille maksetaan? Mikko Heikka. Entä jos papilla olisi työaika? Mikä olisi työksi laskettavaa aikaa, paljonko työtä pitää tehdä, maksetaanko ylityökorvauksia, kuvitteellisen tilanteen pohdintaa Juha Kauppisen alustuksen pohjalta.

4. Papin parhaat päivät

Akavatalon ikkuna- ja kaarikabinetti
Miten pitää käytännössä toimia kun eläkeikä lähestyy? Mitä ajatuksia eläkkeelle siirtyminen herättää? Eläkejäsen liitossa – mitä toivot liitolta?
Näitä ja muita kysymyksiä pohditaan yhdessä Jukka Huttusen johdolla. Mukana mm. Jussi Peltö-Piri ja Stina Silenius.

19.30 Pappien pidot...
Kollegojen yhteinen illanvietto
Swingbändi Topo Koskipää & kump.

21.00 - ... ja pidot paranee ...
Ravintola van Gogh, Ratamestarinkatu 6
Ravintola on varattu Papiston päivien osallistujien yhteiseksi illanistumispaikaksi.
Vapaa pääsy.

KESKIVIikko 18.10.

9.15 - Valitut Palat
11.00

1. Pappi privaatisa

Työ osa elämää vai elämä osa työtä? Työajattomassa työssä mopo karkaa helposti käsistä.
Työn ja privaatin erottaminen ei ole aina ongelmatonta, parisuhde ja ystävyysuhteet voivat olla kovilla. Toisaalta työ tarjoaa myös paljon vapauksia ja joustavuutta.
Tule mukaan keskustelemaan työajattoman työn iloista ja suruista. Mukana keskustelemassa on pappeja puolisoineen. Palan työskentelystä vastaa Pekka Uronen.

2. Papin pysäkki

Mitkä ovat papin eväät? Pappi sielunhoitajana ja hengellisenä oppaana? Miten pappi itse hiljentyy? Miten työyhteisö hiljentyy ja lähettää?
Työskentelyyn opastavat Lauri Maarala ja Marjatta Malmberg. Palan työskentelystä vastaa Kaarina Ylönen.

3. Papin peili

Miten elää ja toimia pappina ruumiillisuutta ja seksuaalisuutta korostavassa

kulttuurissa? Kohti ruumiillista teologiaa.

Keskusteluun johdattavat Sakari Häkkinen, Eero Jokela ja Aulikki Mäkinen. Palan työskentelystä vastaa Pentti Miettinen.

4. Poppipappi vai pönäkkä pappi?

Akavatalon ikkuna- ja kaarikabinetti

Kuka mahtuu pappeuden muottiin, puristaako pantapaita? Minkälaisen papin seurakunta haluaa kohdata? Onko pappeuden perikuva pönäkkä miespuolinen rovasti suuressa pappilassaan, vai voiko papilla olla yksityiselämä, räväköitä mielipiteitä, erikoinen harrastus...? Tule pohtimaan kanssamme, millainen on 2000-luvun pappi! Mukana keskustelemassa mm. Teemu Laajasalo ja Riikka Uuksulainen. Opiskelijoille ja nuorille papeille suunnatun palan työskentelystä vastaavat Elina Nurmi ja Sanna Ylä-Jussila.

11.00 Lounas

12.30 Pappi, media ja kirkko

Mitä mieltä kirkko on? Kuka käyttää kirkon ääntä? Voiko kirkolla olla monta ääntä? Kuka määrittelee uutiskynnyksen? Se, mikä meille on ydintä – hengellisyys – ei kiinnosta mediaa. Miten pappi kohtaa ihmisten näkemykset?

Onko papilla velvollisuus olla solidaarinen työnantajaansa kohtaan, vai saako olla kirkon kanssa eri mieltä?

Puheenvuoroja jakavat Hilikka Olkinuora ja Olav S. Melin. Keskusteluun osallistuvat mm. Eero Huovinen, Sirpa Viherä, Pirjo Vuokko ja Antti Siukonen.

14.00 Palat yhteen

Lähtöä vauhdittavat Papas no mamas, Teatteri Betan esittämä Sokea ja rampa, Reko Lundán sekä Jukka Paarma.

15.15 Lähtökahvit

ILMOITTAUTUMINEN

Papiston päville 2006 alkaa ja jatkuu 1.10. asti. Jos ilmoittaudut 15.9. mennessä, osallistumismaksu on edullisempi kuin sen jälkeen. Ilmoittautuminen tapahtuu kätevimmin täyttämällä ilmoittautumislomake kotisivuillamme osoitteessa www.pappisliitto.fi. Voit myös käyttää oheista ilmoittautumislomaketta.

Jos käytät Cruxissa olevaa lomaketta, kirjoita vastauskuoreen seuraava osoite (vastaanottaja maksaa tällöin postimaksun):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.

Tunnus 5005712

Info: Matka

40003 Vastauslähetyt

Voit myös faksata lomakkeen numeroon 020 748 1801.

Osallistumismaksu on ennen 15.9. 150 €, ja sen jälkeen 170 €. Työelämän ulkopuolella olevilta ja eläkeläisiltä 90 €. Opiskelijajäseniltä 25 €. Hinta sisältää sekä ohjelmatarjonnan että ruokailut Messukeskuksessa. Ilmoittautumislomakkeessa on

lista hotelleista, joiden kanssa Pappisliitto on tehnyt sopimuksen päivien majoituksesta. Voit varata majoituksen samalla kun ilmoittaudut päiville. Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään ilmoittautumisen jälkeen suoraan kotiin vahvistuksen ja materiaalipaketin kanssa.

Papiston päivien ohjelmasisältöä koskeviin kysymyksiin vastaa päivien pääsihteeri, apulaistoinninjohtaja Stina Lindgård, puh. 09-150 2466, 050-542 3664, stina.lindgard@akiliitot.fi.

Ilmoittautumiseen, rekisteröintiin ja majoitukseen liittyviin kysymyksiin vastaa projektikoordinaattori Anna Kosunen tai kongressipäällikkö Pirjo-Leena Pitkänen, Jyväskylä Congresses, sposti: papistonpaivat2006@akiliitot.fi, faksi 020-748 1801.

Huom! Mikäli työnantaja haluaa yhteislaskun (jolloin laskutuslisä on yhteensä 7 €) tulee ilmoittautuminen tehdä yhdellä kertaa tai osallistujista tulee antaa nimilista laskua varten.

HELSINGIN MESSUKESKUS ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Elektroninen ilmoittautuminen:
www.pappisliitto.fi

OSALLISTUJAN TIEDOT (vain 1 osallistuja/lomake)

Sukunimi	
Etunimi	
Virka-asema	
Seurakunta, yhtymä, järjestö	
Kotiosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	
Puh.	Faksi
Sähköposti	
Työpaikka tai kotipaikka (merkitään rintakorttiin)	

TIEDOT OHJELMAAN OSALLISTUMISESTA

Valitut palat ti 17.10.2006 (rinnakkaisia, valitse vain yksi)	
1. Pappi pelikaverina	☐
2. Pappi paitsiossa?	☐
3. Pappi paikallaan	☐
4. Papin parhaat päivät	☐
Valitut palat ke 18.10.2006 (rinnakkaisia, valitse vain yksi)	
1. Pappi privaatisa	☐
2. Papin pysäkki	☐
3. Papin peili	☐
4. Poppipappi vai pönäkkä pappi?	☐
Iltaojelma ti 17.10.2006 (ennakkoilmoittautumista edellytetään)	
1. Pappien pidot..., klo 19.30, Helsingin Messukeskus	☐
2. ... ja pidot parane..., klo 21, Ravintola van Gogh, Ratamestarinkatu 6	☐
Kuljetus ti 17.10.2006 viikkomessun jälkeen (ennakkoilmoittautumista edellytetään)	
Varaan paikan kuljetukseen Helsingin Tuomiokirkko - Messukeskus	☐

OSALLISTUMIS- JA MAJOITUSTIEDOT

Osallistumiskategoria (valitse oikea)			
Työelämäjäsen, maksu 15.9. mennessä sis. ALV 22 %	150 €	☐	
Työelämäjäsen, maksu 16.9. alkaen sis. ALV 22 %	170 €	☐	
Työelämän ulkopuolella oleva, maksu sis. ALV 22 %	90 €	☐	
Eläkeläinen, maksu sis. ALV 22 %	90 €	☐	
Opiskelija, maksu sis. ALV 22 %	25 €	☐	
Majoitusvaihtoehto (valitse myös varavaihtoehto). Hinnat/hlö			
Holiday Inn Helsinki Messukeskus	☐	1hh	119 euroa/vrk
	☐	2hh	74,50 euroa/hlö/vrk
Sokos Hotel Pasila	☐	1hh	140 euroa/vrk
	☐	2hh	83 euroa/hlö/vrk
Holiday Inn Helsinki City Centre	☐	1hh	145 euroa/vrk
	☐	2hh	85 euroa/hlö/vrk
Hotel Crowne Plaza, classic	☐	1hh	152 euroa/vrk
Hotel Crowne Plaza, standard	☐	1hh	148 euroa/vrk
	☐	2hh	88 euroa/hlö/vrk
Hotelli Helka	☐	1hh	110 euroa/vrk
	☐	2hh	66 euroa/hlö/vrk
Hotelli Arthur	☐	1hh	85 euroa/vrk
	☐	2hh	52 euroa/hlö/vrk
Saapumispäivä: _____ Lähtöpäivä: _____			
Huonetoveri: _____			
Jyväskylä Congresses hoitaa majoitusvaraukset ja lähettää vahvistuksen ja laskun tehdystä varauksesta ennen tapahtumaa. Majoitusvaraus on sitova. Mahdolliset peruutukset tai saapumispäivämuutokset tulee tehdä kongressiyskikölle viimeistään 10 päivää ennen varauksen alkamista. Mikäli peruutusta ei tehdä, maksuja ei hyvitetä. Hintoihin sis. aamupala ja alv.			

HUOMAUTUKSIA (erityisruokavalio, myöhäinen saapuminen)

LASKUTETTAVAT MAKSUT

Osallistuminen ja majoitus yhteensä _____

Huom! Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään jokaiselle osallistujalle vahvistuksen mukana rekisteröinnissä ilmoitettuun kotiosoitteeseen. Laskutuslisä 7 euroa.

Ilmoittautuminen joko tällä lomakkeella **1.10.2006 mennessä** postitse osoitteella:
Suomen kirkon pappisliitto ry
Tunnus 5005712
Info: Matka
40003 Vastauslähetyt
(vastaanottaja maksaa postimaksun),
lähetyt faksilla 020 748 1801 tai internet-sivun kautta www.pappisliitto.fi.

Päiväys:

Allekirjoitus

Peruutusehdot: Ilmoittautuminen on sitova. Peruutus ennen 16.9.2006 kuluitta. Sen jälkeen tehdyistä kirjallisista peruutuksista palautus on 50 % osallistumismaksusta. Majoitus tulee peruuttaa 10 vrk ennen saapumista. Laskutetun majoituksen peruutuskulu on 15 euroa. Sairastumistapauksissa pyydetään lähettämään lääkärintodistus. Peruuttamatta jätettyä osallistumista tai majoitusta ei hyvitetä.

Vuoden papit vuosimallia 1995 ja 1999

Pappisliiton hallitus on valinnut Vuoden papin II kertaa. Cruxin päätoimittaja Stina Lindgård kysyi kahdelta entiseltä Vuoden papilta, Hannele Revolta ja Nalle Öhmanilta, mitä nimitys on heille merkinnyt.

HANNELEN MIETTEITÄ

Stina: Olet ensimmäinen Vuoden pappi Pappisliiton historiassa. Muistatko mitä ajattelit vuonna 1995 saadessasi tietää valinnastasi?

Hannele: Kuulin Esko Jossakselta valinnastani Helsingin Tuomiokirkossa ja ensimmäinen reaktioni oli: "voi ei!" Lähinnä kauhistuin valintaan liittyvän julkisuuden vuoksi. Lapset olivat vielä pieniä ja ylimääräistä aikaa oli niukasti. Pelotti, miten voimat riittävät ottaa vastaan mitään uutta, edes nimitystä.

Stina: Missä työskentelit silloin ja mikä oli vastuualueesi?

Hannele: Työskentelin Huopalahden seurakunnassa nuorisopastorina, vastualueena rippikoulu ja nuorisotyö. Meillä oli yhteinen rippikoulu-leiri vuosittain Viron Haapsalun seurakunnan kanssa. Myös isoskoulutus oli osittain yhteinen. Lähes vuosittain matkattiin vielä johonkin kristinuskon kannalta keskeiseen koh-

teeseen ulkomailla. Ensin tietysti kerättiin nuorten kanssa yhdessä matkarahat. Työtä ja haasteita piisasi ihan perustyössäkin.

Stina: Valintakriteereissä sanottiin, että "edustat uudentyyppistä papistoa, joka pohtii avoimesti pappeuttaan ja sen mukanaan tuomia ongelmia ja kysymyksiä". Tunnistitko itseäsi määrittelystä silloin ja entä tänä päivänä?

Hannele: Uudentyyppistä papistoa edustin ehkä siinä, että olin melko nuori nainen ja pienten lasten äiti-pappi. Sain pappisvihkimyksen vuonna 1988. Kyseessä oli toinen ryhmä, jossa naisia vihittiin papiksi Helsingin hiippakunnassa. Opiskeluaikana emme vielä opiskelleet pappisvirkaan, joten pappisidentiteetti piti rakentaa alusta asti. Se oli melkoinen prosessi, jossa jäi aikalailla yksin omine kysymyksineen. Pappisliiton alaostaston Helsingin hiippakunnan Apupappien toiminnassa tuuletettiin ajatuksia ja identiteettiä välillä reippaastikin.

Tänä päivänä edustan tätienergiaa ja pappeuteen liittyvät kysymykset, ihanteet ja ongelmat ovat realisoituneet. Lohduttava on joka tapauksessa vanha sanonta: täytyy olla nuorena radikaali, että voi olla vanhana viisas.

Stina: Mitä Vuoden pappi nimitys on merkinnyt sinulle?

Hannele: Nimitys oli mielestäni lähinnä tunnustus nuoriso- ja rippikoulutyölle, jota edustin. Sain kertoa kristillisestä kasvatustyöstä ja erityisesti hengellisestä kasvusta kuten hiljaisuudesta, pyhiinvaeltamisesta ja Taizén ekuumeenisesta yhteisöstä. Lasten kanssa tehtiin palkintorahoilla laivaristeily, jossa he pääsivät palomereen. Se tai-

Hannele Repo, Vuoden Pappi 1995.

si olla kaikkein parasta.

VAD TÄNKER DÅ NALLE

Stina: Nalle, du blev vald till Årets präst år 1999. Den första och enda hittills som arbetar på svenska. Vilka känslor väckte denna utmärkelse hos dig?

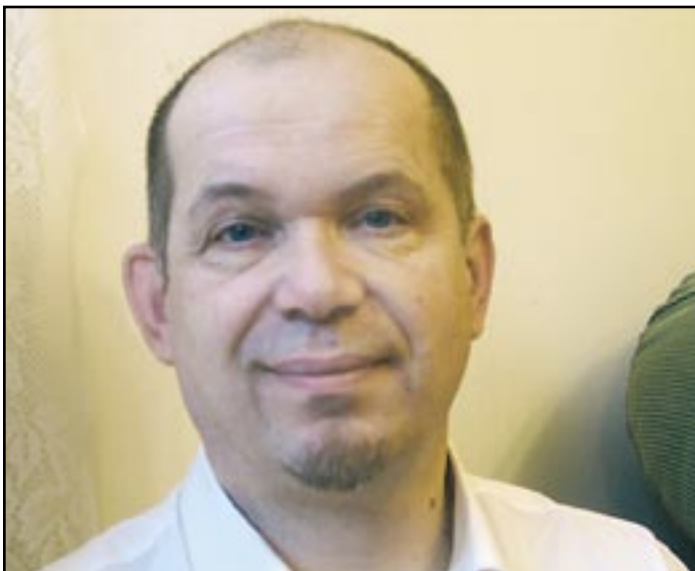
Nalle: I samband med nomineringen till Årets präst tänkte jag att det var fint att omsorgsarbetet uppmärksammades. På många sätt kändes det riktigt att de församlingsbor som vanligen är ganska osynliga i församlingen blev mer synliga. När sedan valet var klart så uppfattade jag att det samtidigt var en erkänsla också för det arbete som mina finska kollegor utför i kyrkan.

Utmärkelsen gjorde mig således glad över att man i kyrkan vill värna om mångfalden och bereda rum för dem som har svårt att ta för sig och tala för sin sak. Det är förunderligt att i en gravt funktionshindrad person hitta en broder och en syster.

Stina: Med vad arbetade du då?

Nalle: Då arbetade jag i huvudsak med konfirmandarbetet för de gravt funktionshindrade. Det var en angelägen uppgift eftersom biskopsmötet år 1988 hade godkänt en undervisningsplan för specialskriftskola II. Men jag höll också på med att utarbeta verksamhetsformer för församlingsarbetet med tanke på de funktionshindrade församlingsmedlemmarnas speciella behov. Det handlade om att ordna anpassade gudstjänster och andakter. Men målsättningen var att också satsa på inklusion. Typ gudstjänstverkstad tillsammans med funktionshindrade. Målet med en gudstjänstverkstad är att kunna mötas i högmässan trots olika utgångspunkter. Därför så arbetar man tillsammans på förhand för att högmässan skall bli en mötesplats för alla. Ytterligare var det viktigt för mig att inom själavården arbeta för krisarbetet och de funktionshindrade familjernas situation.

Stina: I kriterierna stod det att man vill lyfta fram en präst som inte arbetar med traditionellt församlingsarbete; han har på en förtjänstfullt sett lyft fram de svaga och har visat på att det finns en plats i kyrkan för funktionshindrade och i samhället. Kände du igen dig i den

Nalle Öhman, Årets präst år 1999.

här beskrivningen då och gör du det nu?

Nalle: Visst kände jag igen mig i beskrivningen. Men jag är inte alltid säker på det svaga och det starka. Ibland är det som uppfattas som svagt och utsatt i själva verket starkt. Medan det som ser starkt ut kan böttna i rädsla och osäkerhet. Det som nu känns aktuellt är att de gravt funktionshindrade inte en-

bart skall vara objekt för kyrklig verksamhet utan att de också själva är subjekt. Paulus användande av kroppen som en bild för församling och kyrka är viktig i det sammanhanget.

Stina: Vad har denna utmärkelse betytt för dig?

Nalle: Utmärkelsen bekräftade för mig att någon annan också hade sett det jag sett. Det är inte alltid enkelt i ett andligt arbete att få feedback på arbetet. På det sättet var utmärkelsen angelägen.

Stina: Är det något du ännu vill tillägga?

Nalle: I ett hårdnande samhälle och i kyrkan är det viktigt att uppmärksamma dem som inte har möjlighet att tala för sig själva.

Vuoden papit:

Hannele Repo 1995,
Jorma Vilkkio 1996,
Sirkku Eho 1997,
Harri Palmu 1998,
Nalle Öhman 1999,
Tapio Luoma 2000,
Pertti Luumi 2001,
Jaana Marjanen 2002,
Matti Piispanen 2003,
Vesa Mäkelä 2004,
Risto Kormilainen 2005,
2006...

ANNIKKI MARJALA

Kotipihalta erämaahan

Suoraan kotipihalta erämaan syliin. Tutut kuuset ympäröivät minut hetkeksi hämärään varjoonsa. Alan nousta ensimmäistä töyrästä, jonka laella tuikkivat auringon säteet. Ne säteet eivät ole enää tammikuun kalpeita viiruja. Aurinko värjää jo lumesta raskaat puut kultaisella kimalluksellaan ja kohta on edessäni vaaran nouseva rinne. Lähellä on puiden tumma harjanne, sitten lähes kullankeltaiseksi värjäytynyt vyö ja sen takana alkutalven hennonsininen taivas. Laelta näen seuraavat vaarat, jotka osaan kaikki nimetä.

Olen ollut täällä jo niin kauan. Yli puolet elämästäni. Vaarat kohoavat toinen toisensa perään, nauhoina ja harjanteina. Niiden laet kaareutuvat toistensa valkeita kylkiä vasten, vasten sinistä taivasta. Täällä kulkiessa ymmärtää kyllä, mitä on sinivalkoisuus. Ja kaikkialla kimmeltää lumikiteiden huikea kirkkaus. On helppo uskoa kristallinkirkkaus, vanhan peseminen pois ja uuden luominen. Tämä maisema luodaan uudeksi lähes päivittäin. Pyhäkurunvaaran takaa ojentautuu ylväänä Vuossoivan paljas tunturiylänkö. Sinne minä olen menossa yhden päivän arkivapaallani. Jos ehdin.

VAIN LIIKKUMATON HILJAISUUS

Moottorikelkan jäljen päälle on satanut lumikerros, joka hidastaa. Enkä ole varma, minne kelkkailija on mennyt. Tuskin tekemään minulle jälkeä tunturiin. Pari yötä sitten sataneen höttyrälumen alla on kannatuskerros, sevä. Leveät metsäsuksat painavat, saappaat painavat, reppu painaa, mutta niissä on kaikki, mitä tänään tarvitsen. Poissa kännykkä ja allakka. Kaikkien on tultava toimeen ilman minua. Minäkään en tarvitse mitään muuta kuin tämän liikkumattoman hiljaisuuden. Allani suksat liukuvat pehmeästi, hiki kostuttaa otsan.

Ennen puoltapäivää alan tarpoa umpisessa. Sevä on luja. En painu kahlomaan maata myöten. Teen aika- ja jaksamislaskelmia, joita on erämaassa tehtävä aina. En nouse paljakkarinteeseen saakka. Jään metsän syliin tulistelemaan. Jään kuuntelemaan tuulen hentoa laulua puissa ja liekkien rätiää. Se on oopperani nyt. Jään katselemaan tykkylumen koristelemia puita, alapuolella levittäytyvää aurinkoista apaa ja tanssivaa tulta. Se on taide-

Annikki Marjala rentoutuu retkeilemällä.

näyttelyni. Ja teatterin tuovat tähän linnut ja pieni harjanteella kaivava poroparttio.

Saan kulttuurimietteistä tarpeekseni. Tuli on hii-punut. Säikytän porot, kun nousen suksilleni. Lähden kurun kautta tunturin toiselle puolen. Tuuli on yltynyt hyiseksi viimaksi. Koska se tuntuu ihollani saakka, tajuan, että anorakki on uusittava ennen talven ensimmäistä viikon mittaista hiihtovaellusta. Hartioissa tuntuu tuuli ja pakkanen.

Yhtään kelkan jälkeen ei näy missään, on vain aavaa kirkkautta. Ja tuolla vaarojen takana pieni kylä. Ei lapsuuteni valtateiden halkoma, kartanoiden ja viljapeltojen Vihti. Vaan toinen kylä. Porokylä. Kotikyläni Kuosku.

Kirjoittaja on Pelkosenniemen seurakunnan diakonis-sa.

Koulutuspolku kaikille

Kirkollisen lisä- ja täydennyskoulutuksen kehitysnäkymät

Tutkintoon johtava koulutus ei vielä tee ke-
nestäkään täyttä ammattilaista. Tutkin-
to opettaa kyseisen alan kielen ja antaa
sellaiset perustiedot ja taidot, että asian-
omainen voi ryhtyä oikeasti harjoittelemaan. Vas-
ta vuosien työkokemuksen jälkeen tutkinnon suori-
taneesta tulee oikeasti ammattilainen. Vanhassa
mestari-kisälli-oppipoika järjestelmässä oli erittäin
paljon hyvää, ja sitä kannattaa hyödyntää myös ny-
kyisessä työelämässä.

Tästä on jo joitakin esimerkkejä:

- eri asteiden tutkinnoissa korostetaan koulutuk-
sen ja työelämän yhteyksiä

- harjoittelusta on tullut konkreettisia työssä op-
pimisjaksoja, ja niiden sisältö on olennaisesti muut-
tunut entisestä käytännöstä

- uusien työntekijöiden työhön perehdyttämistä
ja mentorointia pidetään yleensä tärkeänä, ja niitä
varten on kirkossakin luotu erilaisia järjestelmiä

PASTORAALIKOULUTUKSEN KOKONAISUUS – PAPPIEN KOULUTUSPOLKU

Hyvä esimerkki kirkollisen kentän koulutuspolusta on pappien pastoraalikoulutuksen kokonaisuus. Se on hahmoteltu piispainkokouksen asettaman työryhmän mietinnössä: ”*Kirkon pastoraalikoulutuksen kokonaisuus*” vuodelta 1998. Siinä luonnostellaan papeille suunnattu pastoraalikoulutuksen kokonai-
suus, jossa kirkon toimesta papeille järjestettävä seurakuntatyöhön liittyvä koulutus hahmotetaan kokonaisuutena. Kyseessä on siis eräänlainen proses-
simainen koulutuspolku, jonka puitteissa saa myös
muodollisen kelpoisuuden erilaisiin tehtäviin.

Mietinnössä esitetään pastoraalikoulutukselle
viisi yleistavoitetta: 1) tukea papiston identiteettiä
ja spiritualiteettia, oikeaa omanarvontuntoa kirkon
työntekijöinä sekä seurakuntatyön arvostusta, 2) ke-
hittää papiston ammattitaitoa seurakuntatyössä eli
papin perustehtävissä, 3) syventää papiston teolo-
gista tietämystä ja sen soveltamista, 4) kehittää pa-
pin valmiuksia toimia kirkossa ja yhteiskunnassa,
5) tukea seurakuntapappina toimimista papin ko-
ko työuran ajan.

Pastoraalikoulutuksen kokonaisuus muodostuu
seuraavista osista: teologian opiskelijoiden sovel-
tuvuustutkinto, työharjoittelu seurakunnassa, or-
dinaatiokoulutus, työhön perehdyttäminen pappis-
uran alussa, pastoraalitutkinto, seurakuntatyön joh-

tamisen tutkinto, ylempi pastoraalitutkinto ja kou-
lutus työuran myöhemmissä vaiheissa.

Mietinnön valmistumisen jälkeen koulutuksen
kaikkia osioita on kehitetty huomattavasti. Tällä
hetkellä työestetään piispainkokouksen toimeksian-
nosta ylemmää pastoraalitutkintoa, joka alustavien
suunnitelmien perusteella muuttuu merkittävästi.

Pastoraalikoulutuksen kokonaisuuteen liittyy
omalta osaltaan myös vähän aikaa sitten valmistu-
nut mietintö *Kirkon johtamiskoulutusohjelma 2005*
(KIRJO 2005). Sen taustalla on Kirkon johtamis-
koulutusohjelma 1990, jota mietinnössä pidetään
perusteiltaan edelleen toimivana, mutta koulutus-
järjestelmässä (muun muassa pastoraalitutkinnos-
sa) ja seurakuntien toimintaympäristössä tapahtu-
neet muutokset ovat edellyttäneet johtamiskoulu-
tuksen ajantasaistamista. Uusi johtamiskoulutusoh-
jelma rakentuu koulutuspolun muotoon, ja se näkyy
selkeästi mietintöön sisältyvässä kaaviossa. (Kirjo
2005 s. 25)

Yksi merkittävä piirre uudessa johtamiskoulutus-
ohjelmassa on johtamiskoulutuksen merkittävä laa-
jentuminen koskemaan papiston ohella myös kirkon
muita työntekijäryhmiä. Johtamiskoulutuksen kan-
nalta keskeisiä ryhmiä ovat muun muassa eri selek-
tiivien johtajat suurissa seurakunnissa ja seurakun-
tayhtymissä, erilaiset väliportaana johtajat/esimie-
het paikallisseurakunnissa (työalajohtajat ja alue-
työn johtajat). Myös taloudellisen-hallinnollisen hen-
kilöstön esimieskoulutuksen kehittäminen on muo-
dostunut tärkeäksi haasteeksi.

Tällä hetkellä suunnitellaan ja käynnistetään
tämän uuden johtamiskoulutusohjelman mukaisia
koulutuksia. Erityisiä haasteita ovat kokonaisuudet:
seurakunta työyhteisönä ja johtajuus (Kirjo I), työ-
alan ja aluetöiden johtamisen kokonaisuudet (II C)
sekä johtamisen erityiskoulutus (III).

KOULUTUSPOLKUAJATTELUN LAAJENTAMISEN HAASTEET

Pastoraalikoulutuksen kokonaisuus herättää nopeas-
ti kysymyksen siitä, miksi vastaavanlaista koulutus-
polkua ei ole kirkon muilla työntekijäryhmillä. Tä-
hän on olemassa useita syitä. Ensiksikin koulutuk-
sen kenttä on ollut erittäin hajanainen. Henkilös-
tökoulutusta ovat tarjonneet muun muassa koulut-
tavat oppilaitokset, kristilliset järjestöt, hiippakun-
nat, kirkkohallituksen toiminnallisen osaston

Timo Vuoriainen/KuvaKotimaa

Koulutuspolku tarkoittaa prosessinomaista koulutuskokonaisuutta, jonka puitteissa kirkon työhön tuleva uusi työntekijä vahvistuu omassa ammattitaidossaan, erikoistuu kirkon asiantuntijatehtäviin tai kehittyy johtamistehtäviin.

yksiköt (erityisesti KDY ja KKN). Toiseksi diakonaatin viivästyminen on merkittävästi hidastanut kehitystyötä. On ollut vaikea rakentaa koulutusjärjestelmää, kun ei tiedetä millaisiksi kyseiset ammatit muodostuvat ja mitkä ammattiryhmät mahdolliseen diakonaattiin liitetään. Kolmanneksi ammattikorkeakoulujärjestelmän syntyminen mullisti koko entisen opistoasteen koulutuksen. Myllerrys ei ole mahdollistanut henkilöstökoulutuksen laajamittaista kehittämistyötä, vaan kouluttavien laitosten on pitänyt reagoida nopeisiin koulutusjärjestelmän muutoksiin (muun muassa erikoistumisopinnot ja ylemmät amk-tutkinnot).

Pastoraalikoulutuksen ohella koulutuspolkuajattelua on jo hyödynnetty muun muassa kanttorien henkilöstökoulutuksessa (KK:n Cantor I ja II koulutukset sekä jumalanpalveluselämän ja kirkkomusiikin pitkät koulutukset) sekä taloudellishallinnollisen henkilöstön koulutuksissa.

Kaikesta kehittämistoiminnasta huolimatta henkilöstökoulutukselliset haasteet ovat erittäin suuret. Tähän on monia syitä:

- Tutkinnot ovat muuttuneet niin, että spesialistien kapeista erityiskoulutuksista on tullut laajalaisia yleisosaajien tutkintoja, joissa korostetaan monipuolisen metodivalikoiman hallitsemisen sijasta niin sanottuja metataitoja.

- Työelämän pitää kantaa entistä enemmän huolta monien työntekijöiden perusammattitaitojen opettamisesta. Tämä heijastuu sekä seurakuntaharjoitteluihin että myös työuran alkuvuosiin.

- Kirkon työhön valmistuvien seurakunnallinen tausta ei ole enää niin vahva kuin ennen. Tämä muodostaa haasteen kirkon työntekijän ammatitaidon kehittymiselle ja spirituaaliteetille.

- Mahdolliseen kirkon virkaan vihkimiseen valmentautuminen nostaa esiin kysymyksen ordinaatiokoulutuksesta. Lopullinen ratkaisu voidaan tehdä vasta diakonaattiratkaisun jälkeen, mutta jo nyt diakonian virkaan vihittävät ja nuorisotyöhön tulevat ammattikorkeakouluista valmistuneet uudet työntekijät muodostavat konkreettisen haasteen.

- Työhön perehdyttämisen tarve koskee kaikkia kirkon työntekijäryhmiä.

- Kirkon työ tarjoaa entistä enemmän mahdollisuuksia uralla etenemiseen yhtäältä seurakuntayhtymien, kristillisten järjestöjen ja kirkon keskushallinnon asiantuntijatehtävissä sekä myös kyseisten organisaatioiden johtotehtävissä. Näihin tehtäviin tarvitaan relevanttia koulutusta.

- Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen vakinaistamisen jälkeen on kysyttävä, miten ne liittyvät kirkon tarjoamaan henkilöstökoulutukseen.

KIRKON HENKILÖSTÖKOULUTUKSEN KOULUTUSPOLKUJEN RAKENNE

Täydennyskoulutuksen II vaihe

Ammatillisen ydinosaamisen vahvistaminen ja täydentäminen

Järjestäjinä: kkh, hpk:t ja yhteistyösopimuksin järjestöt ja laitokset

Ammatillinen erikoistuminen
(esim. sairaalasielunhoitaja, perheneuvoja)

Järjestäjinä: kkh ja kouluttavat laitokset

Johtamiskoulutus
(Kirjo 2005)

Järjestäjinä: kkh ja hpk:t sekä yhteistyösopimuksin järjestöt ja laitokset

Täydennyskoulutuksen I vaihe: Ydinosaamisen vahvistaminen

- ❑ tavoitteena perusammattitaidon vahvistaminen
- ❑ vastavalmistuneiden koulutukset sekä hengellistä identiteettiä että muuta ammatillista ydinosaamista tukevat koulutusmodulit (esim. 2-5 vuotta työssäolleet) (esim. pappien pastoraalitutkinto)
- ❑ järjestäjinä: hpk:t, kirkkohallitus, koulutussopimuksin järjestöt ja kouluttavat laitokset

Siirtyminen työelämään

Kirkon työhön valmentava koulutus (esim. ordinaatiokoulutus),
perehdyttäminen ja uusien työntekijöiden mentorointi

(vastuussa seurakunnat ja hiippakunnat)

Tutkintoon johtava koulutus

(yliopistot, amk:t, toisen asteen oppilaitokset)

Edellä kuvattuihin haasteisiin vastaaminen herättää useita periaatteellisia kysymyksiä. Miten näihin haasteisiin voidaan vastata? Kuka tai ketkä vastaavat koulutusten suunnittelusta, toteuttamisesta ja koordinoinnista? Minkälaisia konkreettisia koulutuksia pitäisi järjestää?

Eräänlaisena yleistavoitteena voidaan pitää edellä kuvattuja pastoraalikoulutuksen tavoitteita, joita voidaan soveltuvin osin hyödyntää myös muun henkilöstön koulutusta kehitettäessä. Tällöin koulutusten yleistavoitteet voitaisiin määrittellä seuraavasti: 1) tukea kirkon henkilöstön ammatillista identiteettiä ja spiritualiteettia, oikeaa omanarvontuntoa kirkon työntekijöinä sekä seurakuntatyön arvostusta, 2) kehittää henkilöstön ammattitaitoa seurakuntatyössä, 3) syventää teologista ja muuta ammattialan keskeistä tietämystä ja sen soveltamista, 4) kehittää valmiuksia toimia kirkossa ja yhteiskunnassa, 5) tukea seurakunnan/kirkon työntekijänä toimimista koko työuran ajan.

Mielestäni paras keino näihin tavoitteisiin pääsemiseksi on eräänlaisten koulutuspolkujen ja kirkon kaikille työntekijöille soveltuvien henkilöstökoulutuksen perusrakenteiden kehittäminen. Konkreettisesti ilmaistuna koulutuspolku tarkoittaa prosessinomaista koulutuskokonaisuutta, jonka puitteissa kirkon työhön tuleva uusi työntekijä vahvistuu omassa ammattitaidossaan, erikoistuu kirkon asiantuntija-tehtäviin tai kehittyy johtamistehtäviin.

Koulutuksen järjestämisessä Kirkon koulutuskeskuksella on kirkon henkilöstökoulutuksen koordinaatiovastuu. Sitä toteutetaan hyvässä yhteistyössä Kirkkohallituksen muiden yksiköiden, hiippakuntien sekä koulutusta tuottavien laitosten ja järjestöjen kanssa. Koulutuksen järjestäjinä tulevat toimimaan samat tahot kuin ennenkin: seurakunnat ja seurakuntayhtymät, hiippakunnat, Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston yksiköt, kouluttavat oppilaitokset sekä kristilliset järjestöt.

Varsinainen haaste on työnjaosta sopiminen; kuka tekee ja mitä? Kirkon oman henkilöstökoulutuksen alueella perinteinen tehtäväjako on ollut, että koulutuskeskus yhdessä toiminnallisen osaston yksiköiden kanssa vastaa niin sanotuista pitkistä koulutuksista ja hiippakunnat lyhyistä, mutta käytännössä tämä raja on viime vuosina tullut hyvin liukuvaksi. Niin sanotun Järki-prosessin (järjestöt ja kirkko) myötä on tehty sopimuksia kirkon ja järjestöjen yhteistyöstä. Vastaava yhteistyörakenne on muotoutunut myös kouluttavien oppilaitosten kanssa. Jo muutaman vuoden ajan Kirkkohallitus on tehnyt niin sanottuja Järki- ja Kiko-sopimuksia järjestöjen ja kouluttavien laitosten kanssa. Sopimuksissa sovitaan kirkon omana koulutuksena tarjottavista järjestöjen tai kouluttavien laitosten toteuttamista koulutuksista sekä mahdollisesta kirkon taloudellisesta tuesta. Näiden sopimusten perusteella jotkin

järjestöjen koulutuksista löytyvät Kirkon henkilöstökoulutus -oppaan A- tai yleensä B-osasta.

Tulevaisuudessa yhteistyösopimusten tekeminen tulee entistä tärkeämmäksi kysymykseksi. Näin kyetään tarjoamaan sitä koulutusta, mitä työelämä (seurakunnat) eniten tarvitsee, koulutus voidaan toteuttaa laadukkaasti ja samalla vältetään ylimääraisiä päällekkäisyyksiä. Konkreettista apua tähän prosessiin tuo valmisteilla oleva kirkon henkilöstökoulutuksen arviointijärjestelmä.

Prosessin eteenpäin vieminen on yksi Kirkon koulutuskeskuksen lähivuosien merkittävimmistä haasteista. Kehittämistyö on jo käynnistynyt ja Kirkon koulutuskeskuksessa on jo luonnosteltu kirkon henkilöstökoulutuksen koulutuspolkujen rakennetta oheisen kaavion mukaisesti. Kaaviossa on neljä vaihetta. Henkilöstökoulutuksen lähtökohta on eri alojen oppilaitoksissa annettava tutkintoon johtava koulutus. Koulutuspolun kriittisen vaiheen muodostaa siirtyminen työelämään, sillä ensimmäisten työvuosien aikana muotoutuu työntekijän ammatillinen identiteetti ja samalla vahvistuu tai heikkenee hänen motivaationsa toimia kirkon työssä. Tämän siirtymän helpottamiseksi kirkossa tulee kehittää erilaisia kirkon työhön valmentavia koulutuksia (esimerkiksi papiston ja mahdollisesti myös tulevaan diakonaattiin sisältyvien työalojen ordinaatio-koulutukset), varmistaa uusien työntekijöiden hyvä perehdyttäminen ja tarjota mahdollisuuksia erityyppisiin mentorointiprosesseihin.

Varsinainen täydennyskoulutus alkaa riittävän työhön perehdyttämisen jälkeen. Se jakautuu kahden vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa tavoitteena on työntekijän perusammattitaidon vahvistaminen. Tätä varten kehitetään eri ammattialojen ydinosaamista tukevia, mahdollisesti moduli-rakenteisia koulutusprosesseja, joiden sisällöt hahmotuvat ydinosaamisanalyysien perusteella tehtäviin johtopäätöksiin työntekijöiden täydennyskoulutustarpeista. Tällainen on esimerkiksi pastoraalitutkinto, joka tukee pappien ammatillista osaamista ja täydentää teologian maisterin opintoja kirkon käytännön työstä nousevilla teemoilla ja koulutus-tarpeilla.

Täydennyskoulutuksen toinen vaihe jakautuu periaatteessa kolmeen sektoriin. Ensiksikin täydennyskoulutuksella voidaan vahvistaa ja täydentää seurakunnan työntekijän osaamista (esimerkiksi peruseurakuntatyötä tekeville työntekijöille suunnatut koulutukset esimerkiksi raamattuteologian, sielunhoidon, bibliodraaman, jumalanpalveluselämän tms. aloilla). Toiseksi täydennyskoulutus voi olla luonteeltaan ammatillista erikoistumista esimerkiksi sairaalasielunhoitajan, perheneuvojan, työnohjaajan tai työyhteisökonsultin tehtäviin. Kolmannen täydennyskoulutuksen sektorin muodostaa Kirjo 2005:ssä hahmoteltu kirkon johtamiskoulutus.

Täydennyskoulutuksen I- ja II-vaiheen koulutusten kehittäminen on lähivuosien tehtävä. Kirkon

työn eri aloilla on jo hahmoteltu kuvatun mallin mukaisia koulutuksia. Kehittämistyötä on harjoitettu erityisesti kasvatuksen sektorilla. Myös hiippakunnat ovat käynnistäneet omia hankkeitaan; esimerkiksi Oulun hiippakunnassa kehitetään nuorisotyönohjaajien täydennyskoulutuspakettia, Tampereen ja Espoon hiippakuntien toimesta on pohdittu eri aloilla 2 - 5 vuotta työssä olleiden kirkon työntekijöiden yhteistä täydennyskoulutuspakettia, Mikkelin hiippakunnassa kehitellään laajaa kasvatuksen ja diakonian täydennyskoulutusta. Hankkeita voidaan pitää hyvinä pilotteina kehitettävässä kirkon henkilöstökoulutuksen rakenteita, mutta on olemassa vaara, että synnytämme vain entistä moninaisemman ja sekavamman joukon erilaisia koulutuksia. Sen vuoksi on välttämätöntä toimia koordinoitusti ja hyvässä yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

TULEVIA HAASTEITA

Tässä vaiheessa tarvitaan runsaasti yhteistyötä. On analysoitava koulutustarpeet ja pohdittava, miten ne voidaan parhaiten täyttää. On myös sovittava tai kehitettävä:

- yhteistyön rakenteita
 - järjestettävien koulutusten yleistavoitteet ja opetus suunnitelmat
 - koulutusten vastuunjako (kuka toteuttaa) akkreditointia ja yhteistyö sopimuksia
 - rahoitusjärjestelmä (yhteiskunnan rahoittamaa, seurakuntien rahoittamaa, kokonaiskirkon tukemaa?)
 - kirkon henkilöstökoulutuksen arviointijärjestelmä laadun varmistamiseksi
- Yhden henkilöstökoulutuksen erityisistä tulevaisuuden haasteista muodostaa yhteistyö ammatikorkeakoulujen kanssa. Tällä hetkellä on avoinna muun muassa kysymys siitä, säilyvätkö ammatikorkeakoulujen erikoistumisopinnot myös tulevaisuudessa ja voidaanko ne liittää osaksi kirkollista koulutusjärjestelmää, jos niin sovitaan. Toisen kysymyksen muodostavat ylemmät amk-tutkinnot. Millaisen sisällön ne saavat? Voidaanko ne liittää osaksi kirkon henkilöstökoulutusohjelmaa? Ryhdytäänkö kyseistä tutkintoa edellyttämään joissakin asiantuntija- tai johtavissa tehtävissä?

Kirjoittaja on Kirkon koulutuskeskuksen johtaja.

Jäsentietojen muutosilmoitus Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos

☐ Jäsenlajin muutos

☐ Eroilmoitus

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, ☐ opinto- tai ☐ hoitovapaalla ajalla: ____/____20____-____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Palauta liiton toimistoon osoitteella: **Rautatieläisenk. 6, 00520 Helsinki**
tai Fax (09) 877 7397

Diakoniatyöntekijöiden Liiton järjestösihteeri

Diakoniatyöntekijöiden Liiton uusi järjestösihteeri Asta Turtiainen aloitti tehtävässään 1. marraskuuta 2005. Toimitus kyseli Astalta, kuka hän on ja mitä tehtäväänsä ajattelee.

KUKA OLET JA MISTÄ TULET?

Tulin järjestösihteerin tehtävään diakonian ruohonjuuritasolta, Leppävaaran seurakunnasta, Espoosta, jossa työhöni kuului mm. mielenterveystyö. Olen kotoisin Etelä-Savosta sisävesien ääreltä, nykyään tänne merenrantaan kotiutunut.

MIKSI HALUSIT DIAKONIATYÖNTEKIJÄKSI?

Diakonissan koulutus oli monipuolinen, sisälsi paljon sellaista mistä olin kiinnostunut ja antoi lisäksi kaksoispätevyyden. Työ on moniulotteista ja haas-

tavaa ihmisten kohtaamista. Diakoniatyöntekijän työ opettaa tuntemaan ihmistä ja elämää aika syvällisesti.

MIKÄ DIAKONIASSA ON LUOVUTTAMATONTA?

Luovuttamatonta on kärsivän ihmisen auttaminen häntä kunnioittaen, puolustaen ja rinnalla kulki- en. Äänen antaminen äänettömille ja toivon esilä pitäminen.

MIKÄ AMMATTIJÄRJESTÖTYÖSSÄ KIINNOSTAA SINUA?

Olen kiinnostunut erilaisista näkökulmista ammat- tiini, sen asemaan ja aseman vahvistamiseen. Am- matillinen identiteetti ja sen tukeminen on kiinnos- tava ja tärkeä asia. Mielenkiinnolla odotan kollego- jen tapaamisia.

MIHIN DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTOA TARVITAAN?

Hoitamaan jäsentensä edunvalvontaa. Liitto on jä- sentensä summa, ammattilaisten yhteenliittymä, jonka sisällä kollegojen keskinäinen yhteydenpito ja jakaminen on tärkeää asioiden eteenpäinviemi- seksi.

MIKÄ SINUA ILAHDUTTAA JUURI NYT?

Tähän aikaan keväästä valon lisääntyminen ja kaik- ki mikä alkaa vihertää ja kasvaa, esimerkiksi tomaa- tin taimet ja perhosorkideat.

MIKSI CRUXIA KANNATTAA LUKEA?

Crux kertoo lukijoilleen, mitä palkka- ja ammatilli- sen edunvalvonnan asioissa on meneillään. Se ker- too näkökulmia työstä ja sen kehittämisestä. Myös työtovereiden, pappien ja kanttorien, kysymykset avautuvat Cruxin sivuilla. Kannattaa lukea!

Tero Köpsi

Diakoniatyöntekijöiden Liiton uusi järjestösihteeri Asta Turtiainen aloitti tehtävässään 1.11. 2005.

Naisen pappisvirka – joidenkin seurakuntien ongelma?

Piispainkokous käynnisti keväällä 2004 selvitystyön, joka keskittyi johtamiseen, työyhteisöjen, työterveyden ja työhyvinvoinnin kysymyksiin. Työryhmän (pj. piispa Mikko Heikka, siht. Kalervo Salo) mietintö on julkaistu nimellä Työn johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työturvallisuus (Suomen ev. lut. kirkon keskushallinto. Sarja B 2006:2), ja se löytyy myös internetistä (piispainkokouksen kotisivut).

Mietinnön kirkolliskokouksen aloitteen mukaisessa otsikossa ei eri virkanäkemyksiin viitata. Silti kirkolliskokous edellytti ratkaisun etsimistä sellaisten seurakuntien tilanteeseen, joissa naisen pappeus aiheuttaa ongelmia.

TUTKIMUS

Työryhmä katsoi, että ongelmasta on aluksi saatava luotettavaa tutkimustietoa. Ensimmäisessä vaiheessa pyrittiin tuomiokapituleille, lääninrovasteille ja työyhteisökonsulteille suunnatulla kyselyllä selvittämään, kuinka laajasta ongelmasta on kysymys. Toisessa vaiheessa keskityttiin teemahaastattelun avulla ongelmallisten seurakuntien tilanteeseen. Paula Närhen tutkimus on julkaistu nimellä *Kun alttari erottaa* (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 94).

Tuomiokapitulien arvion mukaan vakavia ongelmia esiintyi 9 seurakunnassa ja lieviä 16. Lääninrovastien arvion mukaan vakavia ongelmia on 11 seurakunnassa ja lieviä 57:ssä. Kyselyn mukaan noin 13 % miespapeista ei hyväksy naisen pappeutta. Noin 4 % kieltäytyy osittain yhteistyöstä naispappin kanssa (yleensä koskee jumalanpalveluksia) ja 2 - 3 % kokonaan. Torjujien määrä on vähenemässä ja yleinen asenne naisen pappeuteen on entistä myönteisempi.

Torjujien asenteet näyttävät koventuneen, ja he

kyseenalaistavat mm. kirkolliset auktoriteetit. Torjujat vaativat naispappittomia messuja ja pappisvihkimyksiä, joihin naiset eivät osallistu. Naisen pappisviran torjujissa on yllättävän paljon nuoria. Naispappeutta vastustavat ulkomaiset ryhmät ulottavat toimintaansa Suomeen.

Ymmärtämys torjujia kohtaan on vähenemässä. Heidän viransaantimahdollisuutensa ovat kaventuneet ja he ovat toisinaan joutuneet painostuksen, kanteluiden tai kurinpitotoimien kohteeksi. Silti monella naispuolisella papilla oli edelleen ymmärtämystä etenkin heihin kollegiaalisesti suhtautuvia torjujia kohtaan. Yksittäistapauksissa kiistan eri osapuolten kokonaiskuormitus saattoi aiheuttaa henkistä työturvallisuutta uhkaavan tilanteen.

Ongelmia on pyritty hoitamaan työvuorojärjestelyin. Ne voivat monen lääninrovastin mielestä kuitenkin johtaa naispappeja syrjivään käytäntöön. Naispuolinen pastori saattoi vastoin tahtoaan joutua väistämään joko oman seurakunnan papin tai järjestövierailun seurauksena.

Vakavat virkanäkemysongelmat heijastuivat koko seurakunnan toimintaan ja vaaransivat perustehtävän toteutumisen. Paikalliset kiistat lisäsivät kirkosta eroamista. Monet toivoivat kirkkoherroilta nykyistä ripeämpiä otteita ongelmien ratkaisemiseksi. Toisaalta kirkkoherrat pitivät hankalana sitä, että kirkolta puuttuvat selkeät yhteiset pelisäännöt. Rauhallisestikin erilaisien virkanäkemyksien kanssa elävä työyhteisö saattoi ajautua kriisiin esimerkiksi median toiminnan tähden.

TYÖRYHMÄN KANTA

Tähän mennessä seurakunnissa ei ole löytynyt toimintamallia, jolla erilaisista virkanäkemyksistä aiheutuneita ongelmatilanteita olisi kyetty ratkaisemaan. Sovitteluyritykset tai pappien näkemysten huomioon ottaminen seurakuntaan sijoittamisessa ei yleensä tuottanut toivottua tulosta.

Työryhmän käsitys on, että kirkko ei enää jatkossa voi tyytyä vain asian hoitamiseen pastoraalisesti. Kirkko tarvitsee selkeät pelisäännöt, joiden puitteissa seurakunnat voivat kaikissa olosuhteissa ➔

hoitaa perustehtäväänsä.

KIRKOLLISKOKOUKSEN NAISPAPPEUS- PÄÄTÖS JA PONSI

Mahdollistaessaan naisen pääsyn pappisvirkaan kirkolliskokous päätti perustevaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, että lakiin ei ole syytä kirjata mitään omantunnonklausuulia. Kirkkolain määräykset kaikkien virkatehtävien hoitamisesta olivat siis edelleen voimassa.

Kirkolliskokous hyväksyi yhteistyöhön velvoittavan pöytäkirjan, jolla ei ole juridista merkitystä. Naispappeutta vastustava voi jatkaa kirkon työssä ja hänen ei katsota olevan hereettinen. Mielipiteen vapaus ei kuitenkaan oikeuta toimimaan kirkon ykseyttä vahingoittavalla tavalla.

JURIDIIKASTA

Kirkossa tehtävää palkkatyötä säätelee kirkkolain ja -järjestyksen lisäksi yleinen lainsäädäntö (*perustuslaki, laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, yhdenvertaisuuslaki, työturvallisuuslaki ja työsopimuslaki*), jota on viime vuosina merkittävästi uudistettu.

Työntantajan tai hänen edustajansa tehtävänä on huolehtia työntekijöiden tasapuolisesta kohtelusta. Esimies ei työtehtäviä jakaessaan voi ottaa papin sukupuolta huomioon työnjakoon vaikuttavana tekijänä, ellei siihen ole työtehtävän sisällöstä johtuvaa hyväksyttävää syytä. Naispapin ja naispappeuteen kielteisesti suhtautuvan välillä ei saa olla väliä tai välitöntä syrjintää, kuten työvuorojen määrittämisestä tai niiden uudelleen järjestämisestä sukupuolen perusteella.

Seurakunnan virkavalinnoissa tai vierailukutsuissa ei voida ottaa sukupuolta valintaperusteena huomioon. Työntekijän joutuessa fyysisen tai psyykkisen painostuksen kohteeksi, työnantajan velvollisuutena on huolehtia työsuojelusta. Esimerkiksi ehtoollisen jakamisesta pidättäytyminen virkakysymyksestä johtuvan erimielisyyden tähden on kiel-

lettyä. Myös luottamushenkilö ei saa seurakunnan päätösvaltaa käyttäessään syyllistyä syrjintään.

Yleinen ja kirkollinen lainsäädäntö edellyttävät työntekijältä, että hän hoitaa kaikki virkaansa kuuluvat työtehtävät. Työntekijä ei voi työssään kieltäytyä mistään yhteistyöstä toisen työntekijän kanssa sukupuolen perusteella. Työnantaja siis tosiasiallisesti velvoittaa naispappeuteen torjuvasti suhtautuvan kirkon työntekijän työtehtäviin, jotka voivat olla henkilön oman vakaumuksen vastaisia.

Erilaisista virkanäkemyksistä aiheutuvat ongelmat tulisi työryhmän mielestä hoitaa ensisijaisesti pastoraalisten keskustelujen avulla. Mikäli tämä ei auta, tilanteeseen on puututtava hallinnollisin keinoin. Kirkkoherran lisäksi piispalla, tuomiokapitulilla ja lääninrovastilla on velvollisuus toimia havaitsemiensa lainvastaisten tilanteiden poistamiseksi. Toimivaltaisen kirkon toimielimen lisäksi syrjintään saattavat puuttua esimerkiksi työsuojelupiirit.

PIISPAINKOKOUS

Kevään 2006 piispainkokous kävi asiasta vilkkaan keskustelun. Toisten mielestä työryhmän suositus voitaisiin antaa jo nyt, vaikka mietintöä käsiteltiin vasta ensimmäistä kertaa. Toiset taas katsoivat, että asia ei vielä ole kypsä päätettäväksi, vaan mietinnöstä tulee pyytää tuomiokapitulien lausunto.

Piispainkokous päätti kuitenkin yksimielisesti:

1. todeta virkakysymyksessä sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän juridisilta perusteiltaan kestäväksi, 2. painottaa mietinnössä ilmaistua velvoitetta toimia yhteistyössä seurakunnissa ja kirkossa, 3. korostaa ongelmatilanteissa ensisijaisesti pastoraalisten keskustelujen ja piispallisen kaitsennan merkitystä, 4. lähettää työryhmän mietinnön tuomiokapituleille ja pyytää suosituksista ja niiden soveltamisesta lausuntoa 15.5.2006 mennessä sekä 5. palata asiaan syyskuun 2006 kokouksessa.

Kirjoittaja on dosentti, piispainkokouksen sihteeri.

Pirkkalan ekaluokkalaisia VeisuuAstia–tilaisuudessa keväällä 2005.

Reija Mattson

DENISE GAUFFIN-KOSTILAINEN JA PIRKKO LEPONIEMI-PIRHONEN

VeisuuAstia – unelmasta totta!

Ekaluokkalaiset kuuntelevat tarkkaavaisina tositarinaa Hilma-mummosta, jonka kirkkoesiliinan tasku oli tehty juuri virsikirjan eli veisuuastian kokoiseksi. Nimitys VeisuuAstia oli Hilman käyttämä sanonta. Kohta pienet ekaluokkalaiset laulavat ja leikkivät innokkaasti ”Jumalan kämmenellä” .

Seurakunnan yhteydet kouluihin muodostuvat yleensä päivänavausten ja koululaisjumalanpalvelusten kautta.

Erään koululaiskirkon jälkeen jäimme miettimään, miten oppilaat voitaisiin saada kiinnostumaan virsistä ja ymmärtämään niiden sisältöä paremmin. Yhtäkkiä huomasimme puhuvamme pitkäjänteisestä projektista ja uudentyyppisestä yhteistyöstä ala-asteiden kanssa. Virsiopetuksesta tulikin unelmissamme sellainen jatkumo, jossa yhdis-

tyy myös kristillistä uskoa ja kulttuuria esillä pitävä kokonaisuus. Tämä kokonaisuus sai nimekseen VeisuuAstia.

VeisuuAstia-sarja on kotiseurakunnan tarjoama opetuskokonaisuus peruskoulun 1 - 3-luokille uskonnon opetuksen tueksi. Sarja sisältää neljä osaa:

VeisuuAstia 1 järjestetään ekaluokkalaisille huhtikuussa, jolloin lukeminen alkaa kaikilta sujuu. Jokaiselle jaetaan juhlallisesti omalla nimellä ja kotiseurakunnan leimalla varustettu pienen koululaisen käteen sopiva virsikirja. Pienten kokoavien juontojen johdattamana opetellaan seuraavat kahdeksan virttä: 499 Jumalan kämmenellä, 492 Ystävässä lapsien, 498 Nyt kulkee halki korpimaan, 397: 1, 2, 6 Kun on turva Jumalassa, 494 Luoja enkeleineen, 501 Kuule Isä taivaan, 563 Ilta on tullut Luojaani ja 571: 1 - 3 Jo joutui armas aika. Runkona ovat taiteilija Riikka Juvosen Lasten Keskukselle tekemät virsikortit, joista taiteilijan luvalla otettiin värisuurenokset esille laitettaviksi. Samaiset kortit annetaan myös luokkien opettajille.

VeisuuAstia 2:een marraskuussa kutsutaan nyt jo 2-luokalle siirtyneet oppilaat. Opettelemme yhdeksän adventin ja jouluaajan virttä: 53: 1 - 3 Nuori neitsyt Maria, 1 Hoosianna, 581 Kiitos Jumalamme, 15 Tiellä ken vaeltaa, 13 Nyt sytytämme kynttilän, 32 Me lapset pienet riennämme, 744 On jouluyö ensimmäinen, 21: 1 - 3, 10 Enkeli taivaan ja 30 Maa on niin kaunis. Juonnon runkona ovat esineet (mm. palmun oksa, aasi, enkeli, kynttelikkö), joiden avulla kerrotaan kirkkovuoteen, jumalanpalveluselämään ja hengellisen elämän hoitamiseen liittyvistä asioista.

VeisuuAstia 2+ maaliskuussa on myös suunniteltu tokaluokkalaisia varten. Tällä kertaa ovat vuorossa paastonajan, pääsiäisen, helatorstain ja heluntain virret: 484 Totuuden Henki, 135 Jumala loi, 61 Ken tahtoo käydä Herran askelissa, 78 Vieraalla maalla kaukana, 88 Lensi maahan enkeli, 90 Kristus nousi kuolleista, 104 Pilvimuurista valo välähtää, 106 Terve juhla Kristuksen, 125 Kosketa minua Henki ja 748 Jeesus meidän perheestä. Oppilaat kuulevat kirkkovuoden ja kristillisen uskon ydinasioita, joiden kerronnassa käytetään edelleen apuna konkreettisia esineitä.

VeisuuAstia 3 eli Virsikinkerit on vuorossa lokakuussa. Kolmasluokkalaisten tulevat uskontotunnille kirkkoon tai seurakuntakotiin. Kinkereillä tutustutaan kirkkotilaan, opitaan sakramentit, jumalanpalveluksen osat ja kuullaan häiden ja hautajaisen vietosta. Laulamme yhdeksän virttä: 490: 1, 4 Mä silmät luon ylös taivaaseen, 743 Jeesus kutsut

minutkin, 194: 1 - 3 Jumala on läsnä, 183: 1, 6, 7 On meillä aarre verraton, 332 Herraa hyvää kiittäkää, 241 Herra rakkaastani, 471 Hyvä Jumala, 396 Käyn kohti sinua ja kinkeriläksynä virsi 502 Jeesus meitä kosketa nyt. Lapsille kerrotaan, kuinka Taivaan Isä pitää huolta ihmisistään koko elämän ajan. Juonossa mennään välillä kertolaskuihin ja edetään muutaman musiikillisen kuva-arvoituksen kautta eteenpäin.

VeisuuAstia-sarjan myötä luodaan yhteys kouluihin, opetellaan 36 virttä ja opitaan virsikirjan käyttöä. Opittuja virsiä voidaan käyttää koululaiskirkkoissa ja päivänavauksissa.

Sarjan myötä kotiseurakuntaan ja sen tiloihin tutustuminen tapahtuu luontevalla tavalla. Kutsukirjeisiin kootaan ennakkotiedot VeisuuAstian sisällöstä, jolloin opettajat voivat halutessaan valmistella oppilasryhmäänsä tilaisuutta varten.

Jokainen oppilas kohdataan sarjan aikana neljä kertaa. Pirkkalan kokoisessa kunnassa yhden luokka-asteen oppilasmäärä on hieman yli kaksisataa. Olemme järjestäneet vuosittain kaksitoista Veisuu-

Astia-tilaisuutta, eli sarjan jokainen osa viedään läpi kolme kertaa. Näin oppilasryhmän koko ei muodostu liian suureksi. Seurakuntatalon vieressä ja kirkon lähellä sijaitsevien koulujen oppilaat tulevat kävellen omiin tilaisuuksiinsa, kauempana sijaitsevien koulujen oppilaille järjestetään buskijetusta.

Työnjako papin ja kanttorin kesken on selkeä. Pappi hoitaa juonnot ja opettamisen, kanttori lähettää sähköpostitse kutsut kouluille ja huolehtii virsilaulun opetuksesta.

Jokaista sarjan osaa edeltää yhteinen suunnittelupalaveri. Sarjan suunnittelussa otetaan huomioon lasten ikä ja tilaisuudet rakennetaan kestoltaan noin koulun oppitunnin mittaisiksi.

Olemme toteuttaneet VeisuuAstia-sarjaa kolmen vuoden ajan ja palaute on ollut myönteistä. Omalla paikallaan olemisen tunne on näissä työtilanteissa vahva, samoin kokemus siitä, että näin voidaan todella tukea ja palvella kouluja. Uskomme, että VeisuuAstia-sarja voi palvella muitakin seurakuntia. (Olemme kokoamassa VeisuuAstia-virike-materiaalia.)

Kirjoittajista Gauffin-Kostilainen on Pirkkalan seurakunnan kappalainen ja Leponiemi-Pirhonen Pirkkalan seurakunnan kanttori.

"Omalla paikallaan olemisen tunne on näissä työtilanteissa vahva, samoin kokemus siitä, että näin voidaan todella tukea ja palvella kouluja."

Päästä virsi valloilleen!

Kanttoripäivät Seinäjoella 7. - 9.2.

Virsi on päästetty valloilleen! Lähes puolet kanttorikunnasta nautti yhdessä veisaamisen ihanuudesta Kanttoripäivien avajaismessussa Lakeuden Ristin kirkossa.

Kanttoripäivät Seinäjoella

Virsi valloillaan Lakeuden Ristissä

Vuonna 2002 Järvenpäässä aloitetut uuden sukupolven Valtakunnalliset kanttoripäivät ovat kerta kerralta kasvattaneet osallistujamääräänsä. Kolmas kokoontuminen Seinäjoelle houkutteli paikalle yli 400 kanttoria.

Pohjanmaan murteen lisäksi kanttoripäivien kieli-
politiikassa oli uutta linjausta. Ohjelmalehtinen oli
kaksikielinen, sillä mukana oli ensimmäistä kertaa
parikymmentä Porvoon hiippakunnan kanttoria.
Ruotsin kieltä kuultiin puheen lisäksi myös laulet-

tuna keskiviikon laudeksessa Mikael Helenelundin
johtolla ja kuoro-ohjelmistotyöpajassa.

Lapuan hiippakuntakanttori Jukka Hassisen joh-
taman kanttoripäivätyöryhmän suunnittelu tuotti
hyviä hedelmiä, sillä päivillä saatiin kuulla, näh-
dä ja kokea asioita, jotka liittyvät läheisesti jokai-
sen kanttorin perustyöhön. Tällä perusteella on lu-
pa odottaa, että seuraavilla kanttoripäivillä vuon-
na 2006 Turussa osanottajajoukko on entistä run-
saampi.

Kun vertailee Järvenpään, Kuopion ja Seinäjoen
kanttoripäivien ohjelmarunkoja, jokaiseen on kuu-
lunut messuja, työpajoja ja konsertteja sekä tieteni-
kin iltamat. Järvenpäässä ja Kuopiossa kuultiin suu-

Kanttoripäivien kuvat Sakari Vilpponen

Paikallisväriä Seinäjoen Kanttoripäiville sanoin, sävelin ja ruumiinkielellä toi lauluyhtye ”Heikoon lenkki”.

rimuotoinen kirkkomusiikkiteos, jossa oli mukana kuoro, solistit ja orkesteri. Kun Seinäjoella päästettiin virsi valloilleen Alvar Aallon suunnittelema Lakeuden Ristissä, tavoitettiin myös ainutkertaista kirkkomusiikillista suurimuotoisuutta. Järjestäjiä voikin onnitella siitä, että he yhdistivät viisaasti osanottajat ja Aallon luomuksen. Valoisa kirkkosali täyttyi useaan otteeseen ainutkertaisesta ja inspiroivasta musiikista, jota tuottivat välillä taitavat instrumentalistit ja välillä kirkkontäyteinen ammat-

Bändisoitinten lisäksi Kanttoripäivillä tutustuttiin myös uudistuneeseen kansallisoittimeemme ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin kirkkomusiikissa. Riikka Aarno-Kaisti (vas.) opastaa ja kanttorit ottavat tulumaa (ylh.)

tilaulajien joukko. Kanttoripäivien aloitusmessussa parvella musisoivat urkuri Maria Väinölä ja Johanna Ojalan johtama Lakeuden Ristin Kamarikuoro. Koska TV nauhoitti messun, koko Suomen kansa saattoi seuraavana sunnuntaina nähdä, että ”jäläki oli priimaa, vaikka yritettiin tavallista”.

KENESTÄ ETELÄPOHOJALAASEKSI?

Traditionaalia paneelikeskustelua ajankohtaisesta aiheesta ei Seinäjoella ollut, mutta yleiskeskustelulle annettiin tilaa Suomen Kanttori-urkuliiton ja työhyvinvoinnin esittelyn yhteydessä sekä luonnollisesti työpajoissa. Toisaalta turha olisi ollut eteläpohjalaisten kanssa keskustella, sillä ohjelmalehtisen mukaan ”pohjojalaane o poikkeuksetta oikias ja muut vääräs”.

Aspekteja eteläpohjalaisuuteen vilauteltiin jo ohjelmalehtisessä, mutta syvällisempi tarkastelu tapahtui Iltamissa Seinäjoen Teatterissa. Murreankuri Aino Mäki-Kaukola johdatteli vieraat ”herkä pohjojalaase luantee saloohi”. Illan mittaan selvisi myös, että Etelä-Pohjanmaalla Heikoon Lenkki on jotain muuta kuin teeveessä kuten myös ryhmä maailmansuurintenurkujenkuorijapolkijapojat.

Kanttoripäivillä ahkeroi Houseband, joka vakuutti monet siitä, että myös uudenlaisilla musiikkityyleillä - ainakin huippuammattilaisten toteuttamina - voidaan hoitaa musiikin tärkeää tehtävää jumalanpalveluksessa.

VIRREN LAITA?

Kaksi kokoontumista isolla joukolla oli sijoitettu Törnävän kirkkoon. Timo Kiiskinen tarjosi soivia vastauksia kysymykseen ”kuinka on sun vortes laita” apunaan Houseband ja urkuri Jukka Aro. Nuotit ja kuulokuvat osoittivat, mitä mahdollisuuksia avautuu virren säestämiseen, soinnuttamiseen ja sovitamiseen, kun laitana on vain taivas. Kodikkaaksi kirkoksi muutetun vanhan ruutimakasiinin miljöö ja akustiikka olivat selkeä kontrasti Lakeuden Ristille.

Päätöspäivän viikkomessussa urkurina oli Jukka Hassinen ja Housebandin ohella kuultiin nuorten laulajien kvartettia nuorisomusiikkio Anne Fe-

derleyn johdolla. Jyväskylä kappalainen, Eivor Pitkänen sai kuulijat valpastumaan aloittamalla saarnansa: ”Yksi sanoo: ”Minä olen virren puolella”, toinen taas: ”Minä olen gospelin puolella”, kolmas huokaa: ”Minä olen ’miksi piti mitään muuttaa’ -puolella. Mikä sitten on virsi? Tai gospel? Tai muu jumalanpalvelusmusiikki? Tai kaava, uusi tai vanha?” Saarnaajan mielestä ne kaikki ovat palvelijoita, jotka kantavat sanomaa, joka kutsuu ja johtaa ihmisiä uskon. Pitkäsän saarna herätti ajatuksia.

SOITTAJAT JA LUMOAVAT IMPROVISAATIOT

Seinäjoella demonstroititiin monipuolisesti urkujen käyttöä. Joka päivä saatiin kuulla, millaisiin tulok-

siin voidaan päästä improvisaation alueella, kun Maria Väinölä, Jukka Aro, Dag-Ulrik Almqvist ja Jukka Hassinen avasivat rohkaisevia ja inspiroivia näkökulmia virsien alkusoittoihin ja virsisäestyseen. Housebandin muusikot: lyömäsoittaja Pekka Nyman, kitaristi Hannes Asikainen sekä moni-instrumentalistit Sakari Ainali ja Jan Hellberg osoittivat jälleen kerran, miten taitavat muusikot ovat kotoaan eri musiikkityylien parissa.

Markku Hietaharju ja Marina Väisä esittivät puolestaan perinteisempää urkumusiikkia. Hietaharju soitti vähemmän kuultua Mozartin Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin solistina. Keskiviikon Lauksessa Marina Väisä oli jo aamuyhdeksältä virtuosivireessä barokin ja uusklassisuuden parissa.

Juha Kankaan johtaman Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin väkevä tulkintatahto teki vaikutuksen musiikkia ammatikseen tekevään kuulijajoukkoon. Musiikkityön ikuinen mysteeri näytti taas uuden puolen itsestään.

VIRSIKIRJOJEN JUHLA

Ohjelmalehtisen kehoitus ”harkitte muuttaasikko ruuttihin!” sai uutta näkökulmaa, kun musiikkisihiteeri Birgitta Sarelin ja toiminnanjohtaja Markku Kilpiö johdattelivat kanttoreita Ruotsin virsikirjan sanoman pariin. Suomeksi käännetty Ruotsin kirkon virsikirja arvioitiin Suomen tämän hetken parhaaksi virsikirjaksi. Birgitta Sarelin keskittyi esitelmässään Anders Frostensonin ja Olov Hartmanin virsitusantoon. Kuulijoilla ei ollut vaikeuksia ruotsinkielisen esitelmän seuraamisessa, sillä nykytekniikka toi valkokankaalle keskeiset kohdat Markku Kilpiön asiantuntevana suomennoksena.

Osin samoja asioita tuli esille kaikille avoimessa virsilauluillassa Lakeuden Ristissä. Kirkko oli täynnä, mutta virsikirjajuhlan kertausjakso ei ehkä enää sytyttänyt laulun täyttämiä kirkkomuusikoita. Runoilija Pekka Kivekkään värikäs sanallinen anti sisälsi uutta ja täytti odotukset, mutta Anna Maria Böckerman-Peitsalon ruotsinkielinen alustus kertaili jo paljolti Sarelinia. Voi myös kysyä, oliko toinen kotimainen paikallaan, kun kuulijoista 98 % hallitsi suomen kielen paremmin.

TYÖPAJOISTA EVÄITÄ TYÖHÖN

Piipahdus kolmessa työpajassa (viidestä) osoitti, että kanttorit saivat sitä mitä olivat tilanneet ja ehkä enemmänkin. Hannu Koistisen ja Riikka Aarno-Kaistin johtama kanteletyöpaja herätti kanttorien sisällä uinuvan pelimannin. Kirkolliseen käyttöön soveltuva materiaali lisäsi vielä monen innostusta renessanssin kokeneeseen kansallisoittimeen.

Jorma Hannikainen ja Hanna Lundsten esittelivät työpajassaan uusia suomalaisia ja pohjoismaisia kuoronuotteja. Kun paikalla oli joukko ammattilaulajia, säestäjä, johtaja sekä selkeät nuotit, musiikilli-

set pikavoitot saivat aikaan tyytyväistä hyrinää.

Kuoron äänenhuoltotyöpajan suosio sotki alkusi vetäjän Erkki Rajamäen konseptit, mutta monia kuoroja vetänyt johtaja sai kohta suuren laulajajoukon toimimaan haluamallaan tavalla. Rajamäen sisäistämät opit vahvistivat monen omia kokemuksia kuoron äänenhuollosta.

TULEEKO UUSI LAULUHERÄTYS?

Kanttoripäivien loppuhuipennus oli jätetty oopperalaulaja Jorma Hynnisen ja piispa Juhan Pihkalan harteille. Hynninen ja laulaminen ovat edelleen erottamattomia. Lauluprofessori esitti Lasse Erkkilän säestyksellä Dvorákin Raamatullisia lauluja, mutta maalaili puheenvuorossaan synkin värein yhteisöllisen laulamisen nykyhetkeä. Hynninen rohkaisi kuitenkin kanttoreita ja kannusti koko Suomen kansaa asennemuutoksen ja parannuksen tielle.

Myös piispa Juha Pihkala julisti musiikin ja laulun ilosanomaa niin asiantuntevasti ja vakuuttavasti, että monen kuulijan mielessä heräsi ihmetys, miten tällainen aarre on joutunut luopumaan keskeisestä asemastaan kirkollisessa elämässä ja koulutuksessa. Olisiko Hynnisen ja Pihkalan syytä käydä evankelioimassa muutkin työntekijäryhmät kuin kirkkomuusikot takaisin kirkon aarteiden äärelle!

VUONNA 2008 TURKUUN

Mika Mäntyranta kutsui kanttorit 99 % varmuudella Turkuun vuonna 2008.

Seinäjoen kanttoripäivätyöryhmässä ahkeroineet Jukka Hassinen, Maria Väinölä, Johanna Ojala voivat nyt huokaista, mutta työryhmän muut jäsenet – Lasse Erkkilä, Mikael Helenelund, Annamari Jokinen, Markku Kilpiö, Aija-Leena Ranta, Birgitta Sarelin ja Ulla Tuovinen – aloittavat kenties hyvinkin pian Turun kanttoripäivien suunnittelun.

Kirjoittaja on Pielisensuun seurakunnan kanttori.

Työelämää koskevasta ohjelmasta Kanttoripäivillä vastasivat AKIn apulais-toiminnanjohtaja Annamari Jokinen, Kanttori-urkuriliiton puheenjohtaja Mikael Helenelund, Uudenmaan työsuojelupiirin työsuojelutarkastaja Tuula Muinonen sekä Virtain seurakunnan työsuojeluvaltuutettu, kanttori Jouko Palomäki.

TUULA MUINONEN

Kanttorien työhyvinvointi — kunnolliset työolot rakennetaan yhteistyöllä

Kanttorien työhyvinvointi on ajankohtainen ja tärkeä teema. Se on yhteinen tavoite paitsi jokaiselle kanttorille myös lainsäätäjän tahto, joka kiteytyy iskulauseeseen: työkykyisenä työssä vanhuuseläkeikänsä asti.

Käytän sanaa työkykyisenä, joka kuvaa paremmin todellisuutta kuin sana terveenä. Moni sairaus ei rajoita työkykyä tai rajoitteista huolimatta työskentely sujuu. Tavoite on kova, mutta kun päämäärä kirjastetaan mieliin, sen tiedetään myös ohjaavan toimintaa.

Kunnolliset työolot ovat työhyvinvoinnin edellytys. Kunnollisuudella tarkoitan terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä fyysisten olosuhteiden että psykososiaalisen työympäristön osalta. Ensimmäinen työolomittari on jokaisella aamulla ajatuksissa: onko töihin mukava mennä?

Kunnollisten työolojen rakentamiseen vaaditaan tahtoa ja toimintaa. Hyvä tahto ei kuitenkaan yksin riitä, ei myöskään asioiden kertaalleen arvioiminen. Kunnollisten työolojen rakentaminen ja kunnossa pitäminen on jatkuvaa toimintaa. Vastuu toimenpiteistä on työnantajalla, mutta työhön työolojen parantamiseksi tarvitaan asiantuntijoita kaikista ammattiryhmistä. Kukapa tietäisi parhaat keinot parantaa kanttorin työtä ellei kanttori itse.

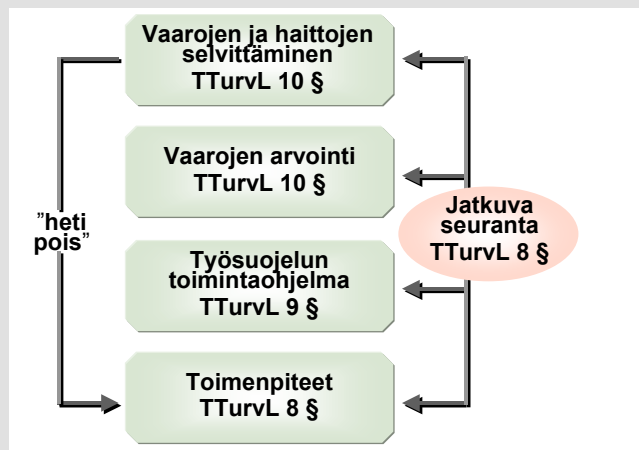
POLKU HYVIIN TYÖOLOIHIN KULKEE VAAROJEN SELVITTÄMISEN JA ARVIOINNIN KAUTTA

Työsuojelutyön tavoitteena on edistää työntekijöiden työssä jaksamista ja ennalta ehkäistä ikäviä tapaturmia, oli kyseessä tapaturma, ammattitauti, tuiki- ja liikuntaelinsairaus tai työssä kuormittuminen. Työturvallisuuslaissa (TturvL 738/2002) määritellään työnantajan ja työntekijöiden velvollisuudet ja työolosuhteiden vähimmäisvaatimukset.

Seurakunnat ovat valtakunnallisesti työsuojeluvallannon kohteena vuosina 2004 - 2007, jolloin myös kanttorien työolot ovat tarkastelun kohteena. Valvonnan tavoitteena on tukea työpaikkojen omaa työsuojelutoimintaa ja huolehtia, että turvallisuusjohtaminen otetaan osaksi seurakuntien arkea. Tämä tarkoittaa työnantajan työnjohto- ja valvontavastuun kirkastamista ja työpaikan järjestelmällistä toimintaa työn vaara- ja haittatekijöiden poistamiseksi. Se tarkoittaa myös sitä, että työpaikalla tulee olla toimivat menettelytavat työssä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (riskien arviointi) on järjestelmällistä työtä, jossa kaikki työn erilaiset haittaavat asiat kirjataan, ja ne laitetaan haitan suuruuden ja mahdollisen vahingon vakavuuden mukaiseen järjestykseen. Niistä päätellään tehtävät ja tavoitteet, jotka kirjataan työsuojelun toimintaohjelmaan. Jatkuvalla seurannalla varmistetaan, että suunnitellut toimenpiteet toteutuvat kaikissa vaiheissaan ja korjaukset otetaan huomioon myös talousarviossa.

Osa puutteista vaatii välittömiä toimenpiteitä, eikä niitä silloin kirjata suunnitelmiin, vaan hoidetaan puutteet heti kuntoon. Kukaan jäisi odottamaan särkyneen ikkunan korjaamista seuraavaan vuoteen?

Työhyvinvointia edistetään työpaikoilla hyvin erilaisin keinoin. Ensisijaisena ovat työhön ja työyhteisöön kohdistuvat toimet sekä yksilökohtaiset parannukset. Työhön liittymättömillä harrasteilla ja tukimuodoilla ei voi korvata työolojen kehittämistarpeita.

HAITALLINEN KUORMITUS AIHEUTUU FYYSISTEN JA PSYKOSOSIAALISTEN OLOJEN PUUTTEISTA

Kanttorien työn vaaratekijöistä tuttuja ovat helposti havaittavat fyysisten olosuhteiden puutteet kuten melu, kylmyys, huono sisäilma, liukkaat portaat ja kulkutiet, korkealla työskentely ja heikko valaistus. Olosuhteiden systemaattinen parantaminen edellyttää näiden kaikkien selvittämistä ja arvioimista. Korjausten tarpeet on myös paljon helpompi perustella päättäjille, kun ne on kirjattu. Käsitykseni on, että moni työnantajavastuussa oleva ei tiedä riittävästi parannusten tarpeista eikä myöskään työnantajan vastuusta huolehtia olosuhteet kuntoon.

Työn psykososiaaliset vaara- ja kuormitustekijät ilmenevät usein epäasiallisena kohteluna ja häirintänä, väkivallan uhkana ja henkisenä kuormittumisena. Kuvaamani seuraukset johtuvat yleensä puutteista työoloissa sekä työn suunnittelussa, organisoimisessa ja johtamisessa.

Haitallista henkistä kuormittumista voi aiheutua myös fyysisten olojen puutteista. Esimerkiksi melun seurauksena tinnitus voi aiheuttaa huomattavaa kuormittumista.

Seurakunnilla tulee olla toimivat menettelytavat puuttua sekä ehkäistä häirintää ja epäasiallista kohtelua. Toimivassa työyhteisössä työn häiriöt osataan hoitaa kuntoon jo ennen kuin niitä aletaan henkilöidä ja hakea syyllisiä. Myös asiakasväkivallan uhkaan tulee puuttua järjestelmällisesti ja huolehtia työolosuhteet turvallisiksi. Työn haitalliseen henkiseen kuormitukseen puuttuminen edellyttää työnantajalta, jota edustaa kirkkoherra, työn organisoimisen, johtamisen sekä työajan hallinnan arvioimista.

Ristiriitoja voidaan vähentää työyhteisössä mm. huolehtimalla, että

- noudatetaan selkeää työn- ja vastuunjakoa
- huolehditaan riittävän laajasta perhdyttämisestä
- kaikille on selvää työn ja työyhteisön tavoitteet
- opitaan keskustelemaan työstä
- pidetään säännöllisiä työpalavereja
- käydään säännölliset kehityskeskustelut
- rakennetaan tietoisesti tasa-arvoista ja avointa työyhteisöä, jossa perustetävän suorittaminen on tärkein tehtävä, mutta myös perusturvallisuus taataan
- esimiestäviin valittaessa kiinnitetään huomiota myös sosiaalisiin taitoihin

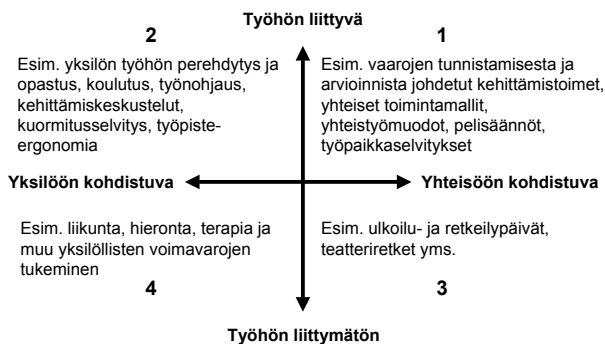
Hengellisen työn tekijän työn määrä ja työaika ei ole työaikalaisa rajoitettu, joten työajan hallinta on erityisen tärkeää. Yhteiskunnan muuttuminen yhä enemmän kiireiseksi ja tuloshakui-

seksi lisää myös kanttorien työn vaatimuksia, laadullisia ja määrällisiä. Jos tehtävässä työssä ei ole rajoja, joustavuudesta voi seurata kuormittunut työntekijä. Työn kuormitukseen tulee puuttua suunnittelemalla ja mitoittamalla työ tekijänsä mittojen mukaan. Myös työntekijöiden osaamisesta ja jatkuvasta oppimisesta tulee huolehtia.

Lisätietoja oppaasta Epäasiallinen kohtelu – ohjeita häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn ja käsittelyyn työpaikalla. Opas löytyy työsuojelupiirin nettisivuilta www.tyosuojelu.fi/fi/tyosuojelujulkaisut.

Kirjoittaja on Uudenmaan työsuojelupiirin työsuojeluinsinööri.

TYÖSUOJELUN PARANTAMISEN KOHTEITA

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi on jatkuvaa toimintaa, josta työnantaja on vastuussa, mutta johon tarvitaan kaikkien työtehtävien asiantuntijat mukaan.

MARKKU KILPIÖ

Ruotsin ja Suomen virsikirjat

Virsisiltoja yli Itämeren

Suomen ja Ruotsin luterilaisilla kirkkoilla on kaksi virsikirjaa suomeksi ja kaksi ruotsiksi. Tosin Ruotsin virsikirja on sisällöltään yksi ja sama kahdella kielellä. Kaikille neljälle kirjalle on yhteistä tietysti ensinnäkin se, että ne ovat Hannu Taanilan kielikuvaa käyttäekseni ”Wittenbergin demokraattisen laululiikkeen” perillisiä. Ne jatkavat uskonpuhdistuksen periaatetta, että seurakunnalla on oikeus osallistua jumalanpalveluksen toimittamiseen, evankeliumin julistukseen, opetukseen, rukoukseen ja ylistykseen yhteisesti laulamalla. Luterilaisuudesta seuraa sekin, että reformaatioajan ydinvirsin joukko kuuluu jokaiseen kirjaan. Esimerkiksi Martin Lutherin virsiä Ruotsissa on 13, suomenruotsalaisessa 20 ja suomalaisessa 15.

KIRJOILLA ON YHTEISIÄ PIIRTEITÄ...

Kaikissa kirjoissa on virsiaineistoa, tekstejä ja sävelmiä eri kirkkoista, eri aikakausilta ja eri perinteistä. Kaikki hyödyntävät yhteistä hymnologista aar-

teistoa. Tämähän ei ole uutta, näin on tehty kautta vuosisatojen. Ehkä selvimmin historian tasapuolinen kaari näkyy Ruotsin virsikirjassa. Suomalaisesta näkökulmasta on vielä syytä painottaa, että virren ja hengellisen laulun erottelu, joka suomenkielisellä puolella oli voimissaan vielä vuoden 1963 lisävihkoa valmistettaessa, on kokonaan mennyt aikaa. Niinpä gregoriaaninen sävelmä, Crüger-koraali 1600-luvulta ja 1800-luvun laulelma viettävät rauhanomaista rinnakkaiseloa kaikissa kirjoissa. Mutta vain suomenkielisessä virsikirjassa on kanonisoitu 30 vuoden takaisia nuorisolauluja virsiksi.

Kaikki kirjat ovat syntyneet pari vuosikymmentä sitten ja edustavat sitä virsiuudistuslinjaa, joka oli kummassakin maassa vallalla 1970-luvulla ja 1980-luvun alussa. Komiteavaiheessa Pohjoismaiden uudistuslinjoja vertailtaessa todettiin, että kielellisen uudistuksen tavoitteet poikkesivat toisistaan. Esimerkiksi Ruotsissa haluttiin tutuimpiakin virsiä muokata rohkeasti, meillä taas oltiin varovaisempia, ainakin suomenkielisellä puolella. Vaikka kirjat ovat suunnilleen samanikäisiä, kattavaa yhteistä

uudistusohjelmaa niillä ei ole.

Kaikissa kirjoissa on toteutettu jonkinasteinen koraalirestauraatio, ts. 1500- ja 1600-lukujen koraalit on palautettu alkuperäiseen tai sitä lähellä olevaan melodia- ja rytmiasuun. Restaauraatio on kuitenkin toteutettu eri tavoin yksittäisten koraalien kohdalla. Ruotsinkielisissä kirjoissa on käytetty lyhyitä kohotahteja, koska kielessä on paljon yksitaivuisia sanoja, suomenkielisessä vain poikkeustapauksissa. Peruslinjana kaikissa kuitenkin on sävelmärestaauraatio.

...MUTTA NE MYÖS EROAVAT TOISISTAAN

Ruotsin virsikirjan virret 1 - 325 ovat yhteensä 15 kristillisen yhteisön käytössä. Niihin kuuluvat mm. adventtikirkko, katolinen kirkko Ruotsissa, metodistikirkko, Ruotsin baptistiyhteisö, Ruotsin pelastusarmeija ja helluntailiike. Virsikirjan alkuosa on siis selvästi ja sisäänrakennettuna ekumeeninen. Tämän osan käyttöönsä ottaneiden kirkkojen ja yhteisöjen perinteistä johtuu, että merkittävä osa virsistä edustaa 1800-luvun laulustoa. *Hengellisiä lauluja ja virsiä* tai *Siionin Kannelta* laulaneille siellä on paljon tuttua. Mutta siellä on sellaistaakin 1800-luvun aineistoa, jota meillä ei ainakaan suomenkielillä luterilaisella puolella lainkaan tunneta.

Ruotsin virsikirjassa on osastoja, joita ei löydy kummastakaan Suomessa käytössä olevasta virsikirjan perusosasta. Pohjoismaiseen perheeseen kuuluminen on tuonut Ruotsin virsikirjaan osaston *Virsiä muilla pohjoismaisilla kielillä*. Sitten on laaja osasto *Psalmivirsiä ja hymnejä* (Psaltarpsalmer och cantica), joihin kuuluvat psalmien ja Uuden testamentin kiitoslaulujen ohella kolme Taizé-laulua. Lisäksi on osasto *Raamattuhymnejä ja kaanoneita* (Bibelsor och kanon).

Suomen ruotsinkielisestä virsikirjasta on ensin vaikea löytää piirteitä, jotka selvästi poikkeaisivat molemmista muista. Ehkä selvimmän erottuu se aineisto, tekstit ja sävelmät, jotka ovat syntyneet ruotsinkielisen kirkollisen elämän piirissä. Monet niistä ovat saavuttaneet luovuttamattoman virren aseman. Muutamia on lainattu Ruotsiin.

Tietysti Suomen ruotsinkielinen virsikirja hyödyntää myös aiemmin, erityisesti 1800-luvulla, ruotsin kielellä runoitua aineistoa. Kuvaava on esimerkiksi Runebergin virsien määrä eri kirjoissa. Suomen ruotsinkielisessä kirjassa niitä on 25, suomenkielisessä vain 16. Mutta Runeberg on edustettuna myös Ruotsissa kahdeksalla virrellä. Sieltä saamme nyt suomeksi yhden hienoimmista Runebergin virsistä, jota meillä ei ole suomenkielisessä virsikirjassa: *Ristin mies on autuuteni* (Han på korset, han alena).

Suomen ruotsinkieliselle virsikirjalle on leimallista se, että se elää välimaastossa, toimii siltana ja välittäjänä. Sen on kielen vuoksi helppo hyödyntää pohjoismaista aineistoa, ruotsalaisenhan se saa sel-

laisenaan. Suomessa sillä on oma ruotsinkielinen perintensä Runebergista nykypäivään. Mutta se on ottanut lainoja myös suomenkielisestä virsikirjasta kääntämällä suomalaisia virsirunoilijoita. Sävelmiäkin on lainattu, jopa suomalaisia koraalitoisintoja.

Miten suomenkielisen virsikirjamme erottaa muista? Oma ääni kuuluu suomeksi runoillussa ja suomen kieleen sävelletyissä melodia-aineistossa, joka muodostaa melko suuren osan virsikirjastamme. Tietysti leimallista on myös koraalitoisintojen runsas käyttö.

MODERNIN VIRREN ONGELMA

Journalisti haluaa tietää, mikä kirjoista on monipuolisin. Missä ovat objektiiviset mittarit? Mutta voidaan ainakin kysyä, miten laajasti kristikunnan lauluperinteen eri aikakaudet, tyyli ja traditiot näkyvät. Vaikka virsihistoria elää kaikissa kirjoissa, mielestäni Ruotsin kirkon virsikirja kattaa parhaiten ja monipuolisimmin kristikunnan erilaiset lähteet.

Mutta lehtimies saattaa heittää myös kysymyksen, mikä kirjoista on modernein. Nyt astutaan vielä vaikeammalle alueelle, jossa olisi ensin pitkään viisasteltava siitä, mitä moderniuudella yleensä tarkoitetaan ja mitä se merkitsisi virsikirjassa. Sävelmien uutuutta? Oman ajan runoilmaisun seuraamista? Minkä niistä? Ainoastaan taidetunouden? Voiko virsi käyttöryhkeikään koskaan olla aidosti moderni? Ja onko niin, että modernein myös vanhenee nopeimmin ja vanha koetaan uutena? Siksikö Aurelius Ambrosius näyttäytyy minulle ilmaisultaan ja aiheiltaan modernina? Siksikö uuden virren ”tehtaata, liikenne ja uuvuttava melu” maistuvat jo puulta?

Ruotsin virsikirjasta löydän eniten sellaista modernismia, jossa kieli on pelkistettyä, jossa uskaltaaan jättää asioita avoimiksi selittämättä kaikkea puhki, luotetaan laulajan oivallukseen ja annetaan hänen tehdä löytöjään vähitellen. Ruotsin virsikirjan suomennos tuo lisäksi mausteeksi kielellisiä yllätyksiä, jotka raikkaasti poikkeavat totunnaisesta virsikielystä, ”virsismeistä”. (”Nauraa nyt uskallatko/keskellä hautausmaan” tai ”Köyhät miehet parta jäässä/vartioivat laumojaan”).

Paradoksaalista: Ruotsin virsikirjan suomennoksesta johtuen tänään Ruotsin kirkon virsikirja on suomenkieliselle helpommin lähestyttävissä kuin oman maamme ruotsinkielinen virsikirja. Uusi virsisilta, Ruotsin virsikirjan suomennos, tuo käyttöömmä aineistoa hyvin moneen tarkoitukseen, mm. yhteislauluksi, yksinlaulu- ja kuoro-ohjelmistoksi kaikille kuoromuodoille, virsitiedon ja -kasvatuksen aineistoksi. Se on mielestäni tällä hetkellä monipuolisin, modernein ja kielellisesti rikkain suomenkielinen virsikirja.

Viime syksynä on ilmestynyt koraalikirja suomeksi kolmiosaisena laitoksena. Ruotsissa on myös monenlaista sovitusaimeistoa virsikirjasta. ➔

Suomessa Yhteiskustannus on julkaissut jo kolme kuorokokoelmaa Ruotsin virsikirjasta. Neljäs vihko, lapsikuorokokoelma, on tulossa tänä vuonna.

Ruotsin virsikirjan suomennos odottaa löytäjiään. Uskon, että sen käyttäjistä voi tulla uudelle sanomisen tavalle, rikkaille ja monipuolisille hengellisille ja musiikillisille perinteille avoimien kanttoreiden ja pappien kansanliike tulevana vuosina – omaa virsikirjaa unohtamatta!

Kattavan näkökulman pohjoismaisiin virsikirjoihin antaa kirja *Dejlig er jorden*, jossa artikkeleihin esitellään Pohjolan kaikki virsikirjat ja pohditaan vir-

silaulun tilaa: Karl-Johan Hansson - Folke Bohlin - Jørgen Straarup (toim.): *Dejlig er jorden. Psalmens roll i nutida nordiskt kultur- och samhällsliv*. Åbo Akademis förlag Åbo 2001.

Artikkeli perustuu vuoden 2006 Kanttoripäivillä Seinäjoella pidettyyn alustukseen.

Kirjoittaja on Suomen Kirkkomusiikkiliiton toiminnanjohtaja, suomenkielisen virsikirjakomitean jäsen vuosina 1973 - 1984.

JUHA PIHKALA

Vie virsi maailmaan

Rakkaat työtoverit – näin uskallan sydämeni pohjasta puhutella! Viime kesänä luin laajan latinankielisen jumalanpalvelusoppaan *De Divinis Officiis – Kirkon jumalanpalvelus*, jonka Saksan ja Alankomaiden välimaastossa elänyt *Rupert von Deutz* on kirjoittanut vuosina 1108 - 1112. Se on ensimmäinen tunnettu teos, jossa koko kirkkovuosi selitetään tarkasti ja yksityiskohdittain, ei vain sen juhlapuolisko. Se on erittäin mielenkiintoinen ja samalla syvästi koskettava hengellinen aarreaitta. Löydän sieltä oman evankeliumikirjamme, oman messumme ja rukoushetkiperinteemme yhä tänäänkin elävät sisällöt. Tunnistan sieltä itseni ja oman kirkkomme julkisen hengellisen elämän rikkaat lähteet.

Mutta se, mikä siinä erityisesti koskettaa ja samalla innostaa, on laulun alituinen läsnäolo. Jokaisessa messun kohdassa sekä pysyviä että vaihtuvia osia kuvattaessa kerrotaan aina, miten ne lauletaan ja miksi ne lauletaan juuri niin kuin ne on esitetty laulettavaksi. Siellä pohditaan tarkkaan laulun informatiivista ulottuvuutta, mutta ehkä vielä enemmän sen tunneulottuvuutta. Pitkien evankeliumien edeltävien, graduaalista purkautuvien hallelujamelisimien ei kirjoittajan mukaan ole määrä välittää mitään tiedollista viestiä, vaan ilmaista tunnetta, jota ei enää voi sanoiksi pukea. Vastaavia tunneilmaisuja sisältyy tietysti myös kyrie-osioon sekä moniin proprium-teksteihin. Myös näissä jaksoissa laulun

on kuitenkin aina oltava sisältölähtöistä, sävelten ja sävelkulkujen on aina vastattava sitä tunnetta, mitä sen on määrä ilmaista.

Kuoron ja esilaulajan vuorottelussa messun ja rukoushetkien aikana välittyi sisältöjä, jotka eivät voineet tulla ilmoille, jos tekstit vain luettiin ääneen – puhumattakaan siitä jos ne olisi luettu vain itselleen. Ilman esilaulajia, kanttoreita, ilman laulun syvää ja innoittunutta osaamista kristillinen jumalanpalveluselämä jäi vaille olennaista, hengellisesti tärkeätä ja syvästi ravitsevaa ulottuvuutta. Laulu ei vain täydentänyt messua tai päivittäisten rukoushetkien helminauhaa, vaan oli kantamassa niiden olennaista ydintä. Se oli soivaa evankeliumia, soivaa sanaa, soivaa rukousta niin, että sanaa ja toimista ei voinut oikeastaan ollenkaan erottaa toisistaan.

Minusta olisi tärkeätä, että te kanttorit löytäisitte identiteettinne tästä perinnöstä. Olisi tärkeätä, että te iloitsisitte siitä, saisitte siitä voimaa palveluunne. Kanttori ei ole tässä jumalanpalveluksen pitkässä elämän virrassa vain säestäjä, sillä ajatus säästyksestä luo vaikutelman siitä, että hän olisi jotenkin taustalla ja varsinainen esiintyjä olisi pääosassa. Kanttori on omalla paikallaan, omalla panoksellaan erottamaton ja välttämätön osa yhteistä jumalanpalvelusta – oli se sitten täysi messu, sana-jumalanpalvelus tai rukoushetki. Juuri tästä on ollut pohjimmiltaan kysymys myös viime vuosina, kun

Kanttoripäivätyöryhmän puheenjohtaja, Lapuan hiippakuntakanttori Jukka Hassinen kiittää piispa Juha Pihkalaa päätöstilaisuuden innostavasta puheesta.

on keskusteltu kanttorin paikasta kirkkomme viran kolmannen säikeen uudistuksessa – mitä nimitystä siitä sitten käytetäänkin.

Virsi liittyy saumattomasti soivan sanan jatku-moon. Tiedätte hyvin, että reformaation jälkeen virsilaulu tuli korvaamaan osan jumalanpalvelus-ten kuorolaulusta. Painopiste siirtyi esittämisestä osallistumiseen. Näin vahvistettiin seurakunnan mahdollisuutta elää yhtä lailla messun subjektina kuin olivat perinteisesti eläneet papit ja muut mes-sun ammattilaiset. Messun yhteisöllinen luonne sai takaisin sitä alkuperäistä vahvuutta, joka oli myö-häiskeskiajalla ohentunut. Virressä jatkui siis kui-tenkin katkeamattomana kokonaisvaltainen soi-van sanan perintö.

Virren sävel ei siis ole jonkinlainen lisäväri, vaan se on olennainen osa hengellistä tapahtumaa. Sen

olen huomannut uutena ja tuoreena kuunnellessani vii-me vuosien virsilevytyksiä, myös erittäin koskettavia mo-derneja orkesterisovituksia. Silloin kun ne soivat sanat-tomina, oma muistini ja oma sisäinen tunteeni sanoittaa ne, ja kuuntelu muuntuu hen-gelliseksi matkaksi. En ole sii-nä enää yksin, vaan osa vuosi-tuhantista elämän virtaa, sen kivun ja ilon kantamana.

Olen iloinnut virren re-nessanssista, ja toivon, että te kanttorit uskotte siihen, us-kotte virren voimaan, uskot-te soivan sanan ja sanan soi-misen syvään yhteyteen ja sen kantamaan evankeliumiin. Yhä joudutte virren kans-sa sauvomaan myös vasta-virtaan. Älkää väsykö, älkää lannistuko, sillä sielläpäin-hän juuri ovat suistossa same-nevan virran kirkkaana pulp-puavat lähteet – se alkuperä, josta koko syvä elämä mur-tautuu pinnan alta esille, siis rikkoo myös pinnallisuutta ja kaupallisen populaarikult-tuurin heijastaman elämän sietämätöntä kepeyttä.

Olen itse huomannut, et-tä myös modernissa ihmisessä on valmiutta virren vietäväk-si. En pidä sitä pahana, et-tä joskus jopa näitä kepey-den keskellä harhailevia vie-tellään virren vietäväksi – siis näytetään jollakin epätavalli-sella sovituksella, jollain rutii-

nista poikkeavalla tavalla virren voima ja järjestyttävä tai kohottava, sävähdyttävä tai vapauttava ajankoh-taisuus. Jos itse elän virrestä, elän virressä samal-la kun elän juuri tässä päivässä, huomiseen jo tä-hyten, virsi kantaa minua myös silloin ja tämä ko-kemus tarttuu niihin, joiden kanssa matkaan kohti tulevaisuutta. Viedään yhdessä virsi huomiseen, vie-dään virsi maailmaan.

Puhe on pidetty Kanttoripäivien päätöstilaisuudessa Seinäjoen Lakeuden Ristissä 9.2.2006.

Kirjoittaja on Tampereen hiippakunnan piispa.

Två hundraårsjubilerande svenska psalmförfattare

Olov Hartman och Anders Frostenson hör till de stora psalmförfattarna i Sverige under 1900-talet. Båda föddes år 1906. Hartman dog redan 1982, Frostenson dog 4.2.2006, drygt två månader innan han skulle ha fyllt hundra år. Frostenson står för bredden i svensk psalmdiktning, Hartman står för djupet. Båda levde med en känsla av utanförskap. Särskilt Hartman utvecklade en existentiell känsla för främlingskapets innebörd.

OLOV HARTMAN

Föddes 7.5.1906 i Stockholm. Föräldrarna blev aktiva i Frälsningsarmén när han var fem år gammal. Fadern lämnade sin lönsamma affärsverksamhet för att bli soldat i Guds armé. Hartman kallar därför barndomshemmet ett "fältläger". Han studerade teologi och prästvigdes 1932 i Uppsala. Han hade olika prästtjänster till år 1948, då han blev direktor vid Sigtunastiftelsen, en mötesplats mellan kristen tro och samtida kulturliv. I Sigtuna utförde han sitt livsverk fram till pensioneringen år 1970.

Per Söderberg

Olov Hartman 1906 - 1982.

Hartman blev med åren känd som en god predikant, själasörjare och författare. Han författade också kyrkodramat. Över lag var han starkt engagerad i gudstjänstlivets förnyelse, och föreningen av sakramentalt och diakonalt var typisk för hans tänkande. Biskop Claes-Bertil Ytterberg använde uttrycket "det kosmiska dramat" i sin doktorsavhandling som ett uttryck för Hartmans kristna totalåskådning. Hartman sökte oförtröttligt efter levande uttryck för gudsnärvaron i det jordiska. Den bibliska frälsningshistorien och kyrkans nådemedel (Ordet, dopet, nattvarden) var för honom uteslagna källor.

Hartman skrev sina psalmer på beställning, sittande vid skrivbordet. Psalmerna är rika på bibelallusioner och innehåller djärva teologiska perspektiv och språkliga uttryck. En av Hartmans teologiska grundtankar är att Gud tillät sig vanmakt i stället för allmakt. Gud utblottade sig – den nytestamentliga kenosis-tanken (Fil. 2:5 - 11) var viktig för Hartman. Perspektivet är nedifrån-upp. Texterna rör sig i gränslandet kyrka-samhälle. Hartman är medveten om att Gud har en mor: Maria stod vid korset. Han hade också en Maria-upplevelse, men i diktningen märks inget av personliga upplevelser.

Psalmen *Än finns det en värld* (SvPs 62, Vk 166, Fs 170) är ett exempel på hur Hartman uttryckte "det kosmiska dramat" och fördärvsmakternas fruktansvärda realitet. Jesus gick längst ner och "älskade världen tillbaka till Gud". Genom dopet och tron stiger en befriad mänsklighet fram för att bära sitt ok, men också för att själv bli buren av den som bär allt. Den enorma kampen fortsätter dock. *Herren, vår Gud, har rest sin tron* (SvPs 420, Vk 251, Fs 248) är en psalm om kallelsen till tjänst i Guds rike, en prästvigningspsalm. Ett kampmotiv finns framför allt i den sista strofen: Ordet skall brukas "i helig strid utan att se sig tillbaka".

Hartman fick uppgiften att åstadkomma en ny text eller parafras till den traditionella texten "O Guds Lamm" i nattvardsmässan för "Uppbrottets mässa" 1968. Han skrev då *Du som gick före oss* (SvPs 74, Fs 430) efter en engelsk förlaga från 1700-talet med rötter i en latinsk sång från 1300-talet. Det är ändå inte fråga om en översättning. Psalmerna är en självständig text, där det sakramentala och diakonala förenas. "Fred" och "bröd" är viktiga ord. Psalmerna *För att du inte tog det gudomliga* (SvPs 38, Fs 87) föddes vid en retreat på Sigtuna i Stilla veckan

Anders Frostenson (1906 - 2006) på sin 90 års dag tillsammans med dottern Karin Lidman Frostenson.

1970. Den är parafras på Fil. 2:5 - 11 och den psalm där kenosis-teologin hos Hartman framträder tydligast. Genom att välja det ringa, det utsatta och mänskliga, låter Gud oss förstå att han är med oss när vi är som svagast, och därigenom visar han också vem han är.

ANDERS FROSTENSON

Föddes 23.4.1906 i Loshult i Skåne. Han var den första som fick högre utbildning från orten, och detta gjorde att han redan tidigt kände ett främlingskap, att inte vara som andra. Omvändelsen skedde plötsligt, medan han cyklade, och därefter beslöt han att studera teologi. Han blev prästvigd 1932 och fick sin första prästtjänst i Stockholm. Senare blev han kyrkoherde i Lovö församling och slottspredikant.

Frostenson debuterade som diktare 1931 med "Löftets båge". Han skrev inalles 14 diktsamlingar, den sista 1982. Frostenson är den produktivaste psalmförfattaren i Sverige under 1900-talet. Det är unikt att någon under sin livstid har skrivit psalmer för två psalmböcker (SvPs 1937 och 1986). Den första psalmdiktartiden inföll i mitten av 1930-talet, då han beordrades att skriva psalmer för psalmskommittén. År 1936 utgav han "För hem och helgedom", 50 psalmer. "Kyrkovisor för barn", en samling sånger som har varit mycket betydelsefulla också i

Borgå stift, utkom 1960. Samma år grundade han Hymnologiska institutet. 1960- och 1970-talen var oerhört produktiva år i Frostensons liv. Han sysslade både med nydiktning och bearbetning och utgav sammanlagt nio samlingar psalmer, ensam eller tillsammans med andra. Frostenson har i motsats till Hartman aldrig suttit vid skrivbord och "skrivit" psalmer. I stället har han använt lösa lappar, fått inspiration var som helst. Bl.a. i tåg och på järnvägsstationer har många psalmer blivit till. Han skrev psalmer hela livet.

Frostenson hade förkärlek för enkla och konkreta uttryck. Djur och natur, bäck, strand, sjö och träd har stor plats. Gräset intar en särställning. Det är ett stående skämt bland psalmbedömare att Frostensons psalmer är gräs-liga. Den internationellt mest spridda Frostenson-psalmen *Guds kärlek är som stranden och som gräset* lär ha tillkommit vid Lovö klockstapel, vid ängsmarkerna utanför Lovö kyrka. Ytterligare frostensonska favoritsymboler är öga-öron och vind. Han hade en stark känsla för tredje trosartikelns Ande (vind, pneuma, ruah). Nattvarden var för honom viktig, det är tydligt både i äldre och nyare diktning. Dogmat och bibelordet är tätt hopfogade. Psalmerna är för det mesta korta. Kortheten motiverade han med att folk har så svårt att koncentrera sig.

Psalmen *Tung och kvalfull vilar hela världens* →

nöd på Jesu hjärta (SvPs 102, Vk 437, Fs 483) är en diakonal psalm från 1936. Den inför en ny psalmtön: vi är kallade att dela världens nöd tillsammans med Jesus. Vi får vandra i beredda gärningar, och då vi bär de lidande brödernas bördor vandrar Kristus osedd vid vår sida. Till den tidiga psalmpersoden hör också *Jesus från Nasaret går här fram* (SvPs 39, Fs 12). Den är skriven i Sigtuna 1934 och är tänkt som en kyrkpsalm med fem strofer, där kyrkklockorna förekommer i den första och den sista strofen. "Man monterade ner klockorna," sade författaren, och han sörjde inte över det. Psalmen hör till de mest sjungna adventspsalmer i Borgå stift och är en av dem som barnen lär sig i skolan. Psalmen har ett diakonalt drag: den talar om dem som har det svårt, bland dem går Jesus fram. Även *Du öppnar, o evige Fader, i Kristus din famn* (SvPs 393, Fs 224) hör till Frostensons första psalmer, skriven i Sigtuna 1934. Motiven i denna nattvardspsalmen är Kristi öppna famn (v. 1), förlåtelsen (v. 2), den inbördes enheten mellan nattvardsgästerna och enheten med Kristus (v. 3), enheten med församlingen i himlen (v. 4) och fullkomningen i himlen (v. 5).

Lågorna är många (SvPs 61, Vk 454, Fs 172) har

ekumenisk bakgrund. I entréhallen till Kyrkornas Världsråd i Genève står orden *Lampades sunt multæ, una est lux*. Varje strof i psalmen har bibelanknytning: vi är ett i honom: Joh. 17:21 - 23; Gal. 3:28; Grenarna är många, trädet är ett: Joh. 15:5; Gåvorna är många, Anden är en: 1 Kor. 12:4; Tjänsterna är många, Herren är en: 1 Kor. 12:5; Lemmarna är många, kroppen är en: 1 Kor. 12:12.

Nattvardspsalmen *Vi till ditt altarbord bär fram* (SvPs 73, Fs 226) är skriven 1962. Bland motiven kan nämnas offertanken: vi ger oss själva åt Guds lamm med vår glädje, våra nederlag; Kristus som gåva och det saliga bytet – "du tar vår skuld, din frid du ger"; "ingen utanför" – enheten i Kristi kropp. Det utanförskap Frostenson kände redan i sin ungdom får ett nedslag i psalmen: "Låt ingen stanna utanför, men gör oss till en kropp, ett bröd."

Föredrag hållet vid Kantorsdagarna i Seinäjoki 8.2.2006 (förkortat).

Skribenten arbetar som stiftssekreterare för gudstjänst och musik vid domkapitlet i Borgå stift.

Tilaa Perhelomien esite
ja lomatuen hakemus

www.a-lomat.fi

Perheen kanssa lomalle

A

lomat

Perhelomalla riittää tekemistä koko perheelle ja kaikki viihtyvät. Valitkaa perheenne loma monista hyvistä lomakohteista kylpylöissä, hotelleissa, urheiluopistoilla ja lomakeskuksissa.

- ✱ Kesän lomaviikot 23-35.
- ✱ Lomatuen haku alkaa 1.3.2006 ja päättyy 13.4.2006.
- ✱ Lomat: 5-7 vuorokautta, puolihoidolla.
- ✱ Lomatuki: 170 euroa / aikuinen ja 85 euroa / 6-16-vuotiaat lapset. Alle 6-vuotiaat lapset maksutta.

A-lomat järjestää kesällä myös nuorten vanhempien pikkulapsiperheille ja koululaisperheille suunnattuja lomia.

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

Kaskinen - Simojoki

LIEKIT - musikaali

NÄYTÖKSET HELSINGISSÄ:

23.4. Töölön kirkko
klo 15

24.4. Tuomiokirkon krypta
klo 19

28.4. Lähetyskirkko
klo 19

29.4. Temppeliaukion kirkko
klo 19

Lisätiedot leena.koivisto@helsinki.fi

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____

lähiosoite

lähien

postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

☐ Olen äitiyslomalla/
hoitovapaalla

Mistä lähtien? _____

Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla

Mistä lähtien? _____

Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle

Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.

Tunnus

5005712

00003 vastauslähetys

Irti anemiasta

Vuosia ennen uravalintaani kuulin erään paikkakuntani miehen lausuvan: "Kaikkein paatunein ihminen on vanha kanttori." Perusteluksi hän sanoi: "Se on kuulu niin paljo saarnoja, ettei mikään enään tehua." Kuulun joukkoon. Ikää on 62, kanttorina 26 vuotta ja kuullut paljon saarnoja. Silti rohkenen publikaanin paikalta puuttua mielestäni erittäin tärkeään asiaan.

ANEEMINEN JUMALANPALVELUS, MITÄ SE ON?

Saarnassa varotaan tarkoin loukkaamasta ketään. Tietenkään ei puhuta synnistä ja parannuksen tarpeesta. Armosta kyllä puhutaan, mutta mihin sitä ja Jeesusta tarvitaan, kun Jumala kaiken ymmärtää ja hyväksyy.

Virsilaulu on olematonta. Kanttori kyllä soittaa sujuvasti, mutta hän ei laula tai laulu ei kuulu. Seurakunta hiukan hymisee.

Liturgian lauluosuudet on karsittu minimiin, eikä vähiinkään juuri osallistuta.

Kuoroa, yhtyettä tai solistia ei ole.

Suuressa kirkossa on vähän väkeä väljästi sijoituneena.

Kaikki on lyhyttä ja nopeaa. Messustakin selvittää alle tunnissa.

En tarkoita, että olisin ollut tilaisuudessa, jossa kaikki edellä mainitut asiat toteutuivat samalla kertaa. Kuitenkin useampi näistä on toteutunut yhdellä kertaa ja kaikkia näitä piirteitä esiintyy.

MITÄ PITÄISI TEHDÄ?

Nykyään on muotia ymmärtää ja hyväksyä kaikki. Näin jopa kristillisissä lehdissäkin. Eräs vanha ystä-

väni kertoi, kuinka hän nuorena naisena suuressa synninhädässä meni pappilaan. Hän tunnusti syntinsä. Pappi vastasi: "Älä välitä. Sattuuhan sitä ihmisille. Kyllä se siitä." Ystävä kertoi, kuinka hän paluumatkalla meni erään suuren kiven taakse ja kirosi pitkään. Syntielämä ja synninhätä jatkui vuosia. Löysihän hän lopulta kristityn, joka osasi julistaa hänelle synninpäästön ja alkoi kristityn vaellus ja kilvoitus. Ei tämänkään päivän ihminen kaipaa syntien silottelea ja selittelyä, vaan lakia ja evankeliumia. Jeesuskin sanoi: "Mene, äläkä enää syntiä tee." Väärinkäsitysten välttämiseksi sanon, että omat pappimme puhuvat suoraan asiat niin kuin ne ovat, ja kas kummaa, eivät ollenkaan tyhjiille seinille. Heillä on asiaa ja sitä tullaan kuuntelemaan.

Kaustisen lukkari ennen urkujen aikaa oli kesken virren huutanut: "Rantalan Aapo, piä turpas kiinni!" Vanhat lukkarit eivät sietäneet itseään voimakkaampia veisaajia kirkossaan. Minä kiitän Jumalaa niistä voimakasäänisistä miehistä, jotka railakkaalla veisuullaan tekevät seurakunnassamme muistakin rohkeita. Olen ymmärtänyt, että nykyään olisi oikeaoppista laulaa virret nopeasti ja kevyesti. En lähde sammuttamaan seurakuntamme lauluintoa edellä mainituilla opeilla. Kerran jouduin kirkkovieraana ollessani lopettamaan laulun mahdottomana, kun kanttori soitti erittäin nopeasti ja vielä ennakoi jokaisen säerajan. Harald Andersénkin opetti aavistuksen joustamaan lyhyillä säerajoilla. Myös kovin ohut säästös tekee seurakuntalaiset aroiksi. Mekaanisten urkujen aikaan urkuri on selin seurakuntaan. Mikrofonin suun edessä on välttämätön, jotta esiveisu kuuluu. Esiveisuun puute on yksi syy anemiseen virsilauluun. Jos urkuri ei laula, pitäisi hankkia erillinen esilaulaja. Vapaaehtoisia löytyy helposti.

Messu-uudistuksestakin on etsitty syytä kirkkovaen vähäisyyteen. Otimme käyttöön yhden sarjan aika rikkaassa ja monipuolisessa muodossa. Minusta se opittiin pian ja mitään purnausta ei ainakaan minulle saakka kuulunut. Kirkkokuoron paikalla ollessa Laudamuskin otetaan innolla vastaan. Uskon, että seurakunta kokee runsaan messulaulun pelkästään positiivisena. Jos messu-uudistus on edelleen ongelma, se on ongelma työntekijöille, ei seurakunnalle.

Seurakunnassamme on kolme kuoroa ja kaksi lauluhytettä. Johdan näistä kahta kuoroa. Paikkakunnan muutkin kuorot (4), yksinlaulajat ja soittajat tulevat vuorollaan mielellään kirkkoon palvelemaan. Tarjontaa on enemmän kuin voidaan käyttää. Kolme kertaa vuodessa lähetän vuorolistan ryhmille ja solisteille pyyntönä. Joskus, mutta harvoin tulee yhteensattuman vuoksi kieltäytyminen. Tä-

mä systeemi on kai aika matalakirkollinen. Sen jumalanpalvelusta elävöittävä vaikutus on kuitenkin kiistaton. Se myös lisää kirkossa kävijöiden määrää. Kirkko peräänkuuluttaa maallikkovastuuta. Näitä innokkaita vastuunkantajia löytyy jokaiselta paikkakunnalta. Joskus toki täytyy antaa uruille suurempi rooli, varsinkin siellä, missä ohjaksissa on hyvä urkuri.

Jos edellä olevat asiat eivät lisää vähitellen väkeä ja tee muutenkin tunnelmaa tiiviimmäksi, voisi kai eri keinoilla rajata käytettävät istuimet?

Kun kirkkoon lähdetään joskus matkankin takaa,

ei kai sieltä heti tarvitse pois päästä. Viivytään ja rakennutaan puhutun ja laulettu sanan ääressä aivan rauhassa. Kyllä nykyihminenkin jaksaa 15 - 20 minuutin saarnan kuunnella. Ellei jaksaa, niin tarvitaan harjoitusta. Tuntiin ahdettu radio- tai tv-messu on oikea hektisen ajan kuvaus. Kun se samalla on näytön paikka seurakunnan musiikkiryhmille, loppuu saarna ennen kuin se kunnolla alkoikaan.

Kirjoittaja on Toholammin seurakunnan kanttori, Vuoden kanttori 2005.

Diakonian asiantuntijarekisteri

Rekisteriin kirjataan jokainen, joka itse toimittaa tiedot täytettynä ja allekirjoitettuna liiton toimistoon osoitteeseen: Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____

Sähköposti: _____

Työpaikka: _____

Erityisosaaminen: _____

Perus- ja jatkokoulutus erityisosaamisen alueelta: _____

Työkokemus erityisosaamisen alueelta: _____

Taide ja eheytyminen

Olin kuuntelemassa toissa viikonloppuna konserttia ja sain oma-kohtaisesti huomata kuinka musiikki voi tarjota mahdollisuuden tunteiden käsittelyyn. Tässä vaiheessa opiskelua olen opiskelutoverini kanssa tehnyt opinnäytetyötämme, ja olemme myös siinä pohtineet vastaavia asioita. Työmme käsittää runokirjan ja cd-äänitteen, niiden välityksellä pyrimme tarjoamaan ihmiselle kokonaisvaltaista hoitamista Jumalan ja lähimmäisen avulla. Runokirjaa lukiessa ja luontokuvia katsellessa ihminen voi päästä kosketuksiin Jumalan ja oman sisimpänsä kanssa. Mitkä ovat ne lahjat, joilla voin tarjota lähimmäiselle kyvyn käsitellä tunteitaan. Voiko kirjoittamani runo tai soittamani musiikki lohduttaa, ilahduttaa tai pukea sanoiksi tunteet, joita ei voi äänessä kertoa?

Työtä tehdessä olen saanut mahdollisuuden myös oman hengellisen ja ammatillisen kasvun tarkasteluun. Läheiseltä tuntuu Owe Vikströmin ajatus pyhyiden tajusta ja kyvystä tuntea kunnioitusta ja hartautta. Sama lähtökohta on ollut myös opinnäytetyössämme. Pyhyys sisältää sellaista kauuneutta ja voimaa, jonka avulla ihminen saa aavistuksen voimanlähteestä. Taiteessa näkyy tiedostettu tai tiedostamaton Luojan läsnäolo. Taiteen välittämä elämys ei ole vain tunteiden liiakahdusta vaan osoitus hengellisen todellisuuden kosketuksesta – Jumala on, vaikka emme tiedä kuka hän on. Runoutta ja luontoa kuvataan äänettömänä musiikkina, jossa avautuu näköaloja toiseen todellisuuteen. Konserttia kuunnellessa pohdin, kuinka jokaisen ihmisen tunne elämää kohtaan on henkilökohtainen. Meillä voi vain olla aavistus niistä tunteista, joita he sydämessään kantavat.

Ammatti-identiteetin kasvu opiskelun edetessä opettaa näkemään yhteiskunnan ja ihmiset inhimillisyyden kautta. Hengellisen kasvun uskon jatkuvan ryhdyttyäni tekemään työtä, johon minut kutsutaan. Kristillisen etiikan ajatusmaailman koen hoitotyössä tärkeänä. Matteuksen evankeliumissa (Mt. 7:12) oleva Kultainen sääntö: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille”, kertoo mielestäni, mikä on lähimmäisen rakkauden ydin. Kuinka pystymme näkemään kärsivän Kristuksen kasvot vaikeuksissa olevissa lähimmäisissämme? Meidän tehtävämme ei ole tuomita vaan hoivata. Ammatillisen ja hengellisen identiteetin kasvun kautta on uskallettava nähdä omat realiteetit ja tahtoa vaikuttaa asioihin sekä kykyä nöyryyteen rajallisuuden edessä. Uskon, että tulevassa työssäni näen, kuinka jokainen tekee työtä omalla persoonallaan ja huomaa, ettei minultakaan edellytetä aivan virheetöntä tietoa osaamisesta. Mielestäni on tärkeintä, että jokainen uskaltaa ottaa käyttöön ne lahjat ja taidot, joita hänellä on. Näiden lahjojen avulla voidaan saavuttaa silta auttajan ja autettavan välille ja saavuttaa syvä todellisuus.

*Anne Schroderus
Diakonissaopiskelija
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Oulun yksikkö,
Diakoniatyöntekijöiden Liiton
opiskelijatyöryhmän jäsen*

VIHKITUOTTEET RAAMATTUTALOLTA

VIHKIRAAMATUT

*Vihkiraamattujen alussa 4-sivuinen perhetapahtumat liite.
Jakeellinen teksti, keltainen paperi.*

Nahkakannet, kultasyrjät.

R 723 AK

Koko 130 x 200 mm.

Nahkakannet, kultasyrjät.

R 623 AK

Kannessa lyhyt tai pitkä risti.

Koko 120 x 170 mm.

*Samettikannet, kultasyrjät,
kodinsiunaamisen kaava.*

R 652 AK

Koko 120 x 170 mm.

Pellava.

R 683 A

Koko 120 x 170 mm.

Nahkajäljitelmäkannet.

R 643 A

Koko 120 x 170 mm.

VIRSIKIRJAT

Koko 105 x 160 mm.

Nahkajäljitelmäkannet.

KV 643

Samettikannet.

KV 652

 KIRJAPAJA^{OY}

RAAMATTUTALO

seurakuntatilaukset@kirjapaja.fi

Diakonia myös sosiaalityötä!

Väistynyt diakoniatyöntekijöiden Liiton puheenjohtaja otti kantaa (Crux 7/2005) diakoniatyöntekijöiden lisääntyneeseen yhteistyöhön sosiaalitoimen kanssa. Valitettavasti sävy oli vähintäänkin kyseenalaistava.

Me sosiaali- ja diakoniatyön koulutuksen saaneet diakonit olemme iloisia yhteistyöstä sosiaalitoimen kanssa. Kasvanut avustustoiminta ohjaa väistämättä yhteistyöhön, ettemme tekisi päällekkäistä työtä. Monen asiakkaan apu onkin löytynyt sosiaalitoimesta, vaikka yhteydenotto on tullut diakoniatöimistöön. Ja toisin päin; sosiaalityöntekijä näkee normien takaa hädän, muttei pysty pykäläviidakossa auttamaan enempää. Joskus saadaan myös asiakas itse aktivoitua selvittämään asioitaan, kun sosiaali- ja diakoniatyö yhdessä hieman tuuppasee eteenpäin. Ja niin diakonia on tehnyt itsensä tarpeettomaksi jonkun ihmisen kohdalla - on päästy tavoitteeseen, autettu ihminen auttamaan itseään! Sitten ollaankin uusien haasteiden edessä.

Hanna Rasa,
Martti Olsen ja
Osmo Rissanen
Kuopiolaiset diakonit

Johtajapapheus

Kari Kopperin viittaus alustuksessa "Johtamisen haasteet" (Crux 1/2006) papiston eettisten ohjeiden määrittelyyn papin johtajuudesta on huomionarvoinen. On mielenkiintoista, jos ohjeisto välittää kuvaa "papiston ylimielisestä itseriittoisuudesta". Silloin voisi väittää, että eettisten ohjeistojen laatijalla on ollut jonkinasteinen eettinen sokeapiste. Ohjeistolla on haluttu tukea myös papiston erityistä (valta-)asemaa. Tästä kohtaa kaivamalla löytyykin mielestäni villakoiran ydin. Pappeuden rooli - koko identiteetti kirkon työssä - on melkoisessa käymis-tilassa. Papiston asemaa on riisuttu varmastikin jo vuosisatoja, mutta nykykirkon pappeus on aivan erityisellä tavalla puolustuskannalla! Pappeuden merkitystä on vaikea hahmottaa, sen funktiot eivät oikein vastaa muuttuvia tarpeita.

Mitä on johtajuus? Mitä on papillinen johtajuus - johtajapapheus? Näen johtajuutta erityisesti teolo-

giassa, papin perustehtävässä. Teologian johtajuus - rooli on saanut ilmauksensa esimerkiksi kirkolliskouksen pappisedustuksessa. Yleisin merkitys johtajuudelle nousee kuitenkin tietyn toimintayksikön kokonaisvastuusta esimerkiksi kirkkoherra-instituutiosta. Tähän kaikkeen on totuttu. Mutta mitä tavallisella rivipapilla, seurakuntatyön perinteisen ydinhahmon kantajalla on tekemistä johtajuuden kanssa? Jos kysymys esitetään ruotsalaiselle papille - joka itsekin muodollisesti olen - vastaus olisi: ei paljoakaan. Valta on supistunut puhevaltaan, "arvojohtajuudeksi". Ruotsin seurakunnat ovat suvereenia päätösyksikköjä, tuomiokapituleilla on jäljellä vain "främjande och stödande funktion", ja papit ovat samalla viivalla muiden seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Tahtoisin kuitenkin nyansoida teemaa, piirtää karikatyyrin ja kysyä, millä tavoin papin työn eri osa-alueet edustavat johtajuutta.

Pappi on ammattipuhuja - hän saarnaa. Pappi on pedagogi - hän opettaa. Pappi on kirjailija ja lehtimies - hän pakinoi ja hartauskirjoittelee paikallis-lehdessä. Pappi on näyttelijä - hän näyttelee välimiestä Jumalan ja ihmisten välillä, sakraalitulassa; ja uskovaista kaikkialla elämässä(?). Pappi on laulaja ja kanttori - hän laulujohtaa, liturgoi. Pappi on terapeutti - hän hoitaa ja ohjaa sieluja. Pappi on juristi - hänellä on erityisvastuu kirkkolain noudattamisesta. Pappi on poliitikko - hän paimentaa teologisesti seurakunnallista päätöksentekoa. Pappi on johtaja - puheenjohtaja, projektijohtaja, Pyhä Toimitus -johtaja, pappi on jopa herra-johtaja, kirkkoherra. Pappi on "suntio" - hän jättää usein viimeisenä lokaalin. Pappi on siivoaja - hän hoitaa, tarvittaessa omin käsin, pois jätökset leirialueelta. Pappi on sairaanhoitaja ja ambulanssin- ja bussinkuljettaja... Työalueella on taipumus kasvaa niin, että sille tuskin löytyy luontevaa vertauskohdetta - muualta kuin useampilapsisen yksinhuoltajan arjesta.

Mitä tästä seuraa? Pappi tekee kaikkea mitä muutkin, mutta heikommin eväin. Lähes kaikkea hänen työtään voivat hoitaa alansa specialistit - paremmin. Papin työtilanne on periaatteessa mahdoton ja traaginen. Hän on kuin bussi, johon on asennettu äärimmilleen trimmattu moponmoottori. Jos hän ottaa työnsä vakavasti, hän ajautuu burn outiin. Jos hän vähät välittää, hänestä leivotaan leipäpappi.

Papin roolin karikoiminen osoittaa sen jännitteisyyden. Voisiko siitä vielä lohjeta pala todelli-

seen johtajuuteen? Vai olisiko papinvirkaa ryhdyttävä pilkkomaan ja spesialisomaan? Kysymys on seurakunnallisen työn laadusta, uskottavuudesta ja jokaisen seurakunnassa työtä tekevän itsekunnioituksesta.

Suuret kysymykset papillisen työn sisällöstä ja uudelleen organisoinnista herättävät luonnollisestikin uhkakuvia ja ahdistusta. Jotakin kyseenalais-tetaan vailla luovia malleja tulevasta. Tässä suhteessa Kopperi lisää epävarmuutta: "...esimieheksi olisi parasta valita henkilö, jolla on parhaat valmiudet selviytyä kyseisestä tehtävästä". Vielä negatiivisempi on ilmaus "johtamistehtävästä vapautettu pappi", sekä kysymys: "Miten pappi... selviytyy tilanteesta, jossa hänen esimiehenään olisi nuorisonohjaajan koulutuksen saanut henkilö?"

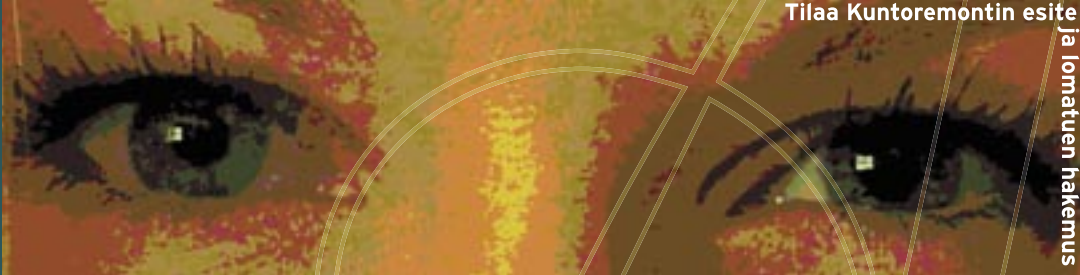
Eettinen ohjeisto välittää kuvaa ylimielisestä papistosta, Kopperin puhe puolestaan kyvyttömyydestä ja kelpaamattomasta papistosta. Siinä on jotain alentavaa, vähättelevää. Pappeuden funktioiden toimimattomuudesta nousevat kysymykset ovat polttavan ajankohtaisia, mutta tuolla tavoin esitettynä ne lyövät leimaa koko ammattikuntaan ja fokuoivat ongelman virankantajien persoonaan. Kysymys sisältää myös oletuksen, että nuorisonohjaaja on alempiarvoinen ja joutuminen alempiarvoisen johdet-tavaksi on alentavaa. Lapsityön status lienee vielä astetta alhaisempi, mutta eikö kirkon kokonaisteh-

tävä olisi juuri luoda uusia, oman arvomaailmansa mukaisia arvoja? Edesmennyt Timo Veijola piti aikoinaan innolla pyhäkoulua Hyvinkään Paavolas-sa. Saarnoihin hän ei ollut niinkään halukas käyt-tämään aikaansa.

Uusia järjestelyitä ei luonnollisestikaan pidä tehdä nöyryyttämiskokemusten säästykseksi, vaan uusien arvostusten ja kvalifikaatioiden kehittämisen kautta. Niitä luovat erityisesti palkkaus ja koulutus. Onko pappeuden pohdinta jäänyt retuperälle? Mistä sen linjaukset haetaan? Yrityselämän kovista taloudellisista ratkaisuista vai kirkon oman arvomaailman vakavan pohdinnan ääreltä?

Vanhan pappiskeskeytyksen jälkeen uhkaa uusi, "tämän maailman ajan mukainen" eriarvoisuuden aalto: taloudellisin palkkioin tunnustettu johtajuuden yliarvostus ja eri työalojen ja yksittäisten työntekijöiden keskinäinen eriarvoistuminen. Mennyt eriarvoisuus lyö kättä tulevaisuuden eriarvoisuudelle. Onko kirkolla voimaa tästä kaksoissidoksesta irrottautumiseen? Onko sillä varaa profeettalliseen toimintaan, näissä ihmisarvoa syövässä kirkonkin rakenteissa? Viinipuuna. Yhtenä ruumiina.

Jarmo Juntumaa
komministeri, työnohjaaja, työyhteisökehittäjä
Tukholman suomalainen seurakunta

Tilaa Kuntoremontin esite

ja lomatuen hakemus

Kuntoremontti - aikaa itselle

A

lomat

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti on irtiotto arjesta. Kesällä 2006 on tarjolla laadukkaita lomia terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheilupuistoissa. Valittavana on myös lomia 50+ ja 55+ -ryhmille ja teemoitettuja kuntoremontteja.

- ⌘ Lomalla testataan fyysinen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset sekä liikutaan yhdessä. Aikaa on myös lepoon ja hoitoihin.
- ⌘ Kahden vuorokauden Terveystreffillä tarkistetaan onnistuiko Kuntoremontti?
- ⌘ Kuntoremontin lomatuki on 330 euroa ja Terveystreffien tuki on 130 euroa.

www.a-lomat.fi

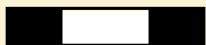

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@lomat.fi

aki

Akavan kirkolliset ammattiliitot –
Kyrkliga fackförbund inom Akava AKI

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND

www.pappisliitto.fi

pappisliitto@akiliitot.fi

Perustettu 14.1.1918

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND

www.kolumbus.fi/skul/

kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA, AKI

Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

VARAPUHEENJOHTAJA, AKI PUHEENJOHTAJA, SKUL

Mikael Helenelund
Borgå sv. domkyrkoförsamlings kantor
Jokikatu 3 B 18,
06100 Porvoo
040 584 9952 (GSM)
s-posti: mikael.helenelund@evl.fi

PUHEENJOHTAJA, SKPL

Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatyön päällikkö
Hansakallionkuja 12 A 6
02780 Espoo
(09) 8050 2330 (työ)
040 544 1695 (GSM)
s-posti: jukka.huttunen@espoonseura-
kunnat.fi

LAKIMIEHEN PUHELINPALVELU AKIN JÄSENILLE

Tiistaisin klo 9 - 12
varatuomari Anna-Maria Numminen
050 463 8699
s-posti: anna-maria.numminen@akiliitot.fi

AKIN TOIMISTO

**Akavatalo, Rautatietäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoinna arkin klo 9.00–15.00.
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
s-posti: toimisto@akiliitot.fi**

TOIMINNANJOHTAJA

TT
Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
s-posti: esko.jossas@akiliitot.fi

*Liiton yleinen johto, AKI-hallintoelinten
päästösten valmistelu ja esittely, AKI-talous,
edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta,
palvelussuhdeneuvonta, opintomatkat.*

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

VTM
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti: annamari.jokinen@akiliitot.fi

*AKIn neuvottelu- ja luottamusmiestoiminta,
AKIn alaostotoiminta, SKUL:n hallintoelinten
päästösten valmistelu ja esittely, kanttorien
ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta.*

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Pastori
Stina Lindgård
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
s-posti: stina.lindgard@akiliitot.fi

*Cruxin päätoimittaja, AKI-viestintä,
SKPL:n hallintoelinten päästösten valmistelu
ja esittely, opintomatkat, pappien ammatil-
liset asiat, palvelussuhdeneuvonta.*

OPISKELIJASIHTTEERI

TM
Sanna Ylä-Jussila
(09) 150 2455
050 597 5231 (GSM)
s-posti: sanna.yla-jussila@akiliitot.fi

*Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä.*

JOHTAJIEN SIHTTEERI

HSO-sihtteeri
Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@akiliitot.fi

*AKI-hallinnon ja johdon sihtteeri, SKPL:n
hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut.*

TOIMISTOSIHTTEERIT

Yo-merkonomi
Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
s-posti: tuija.kukkonen@akiliitot.fi

*Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamus-
kurssit.*

Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@akiliitot.fi

*Cruxin toimitussihtteeri, jäsenyysasiat,
opintomatkat.*

Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@akiliitot.fi

Kirjanpito ja maksuliikenne.

ERITYISKOULUTETTUJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2, 8 krs.
00520 Helsinki
puh. (09) 7206 4343
ma - to 12 - 15
faksi (09) 272 1212
s-posti: erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND

Perustettu 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Kaisa Rauma
Kaarinan johtava diakoniatyöntekijä
Korvalankatu 5
20540 TURKU
040 341 7191 (GSM)
kaisa.rauma@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

*Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja
neuvottelutoiminta, hallintoelinten
päästösten valmistelu, esittely ja täytän-
töönpano, palvelussuhdeneuvonta.*

JÄRJESTÖSIHTTEERI

Diakonissa
Asta Turtiainen
(09) 150 2286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
s-posti: asta.turtiainen@dtl.inet.fi

*Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosastoi-
minta.*

TOIMISTOSIHTTEERI

Yo-merkonomi
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
s-posti: pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

*Jäsenyysasiat, kirjanpito ja maksuli-
ikenne, materiaalitilaukset, mökkiva-
raukset.*

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9.00–15.00
faksi (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi
s-posti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi